

Emantzipazioa Begiratzeko

Euskadiko landa-eremuko gazteen baldintzei eta beharrei
buruzko diagnostiko parte-hartzailea

EUSKO BITARTEKARITZA ELKARTEA
bitar-bask
ASOCIACIÓN VASCA de MEDIACIÓN

Emantzipazioa Begiratzeko

Aurkibidea

A.	Sarrera	1
B.	Esparru metodologikoa eta teknikoa	2
1.	Triangulazioa eta parte-hartze prozesua	2
2.	Diseinu metodologikoa	3
2.1.	Helburu orokorra	4
2.2.	Berariazko helburuak:	4
2.3.	Informazio-beharak eta ikerketa-galderak gaika.....	4
2.4.	Teknikak eta saioak diseinatzea.....	12
3.	Laginketa-teknika eta -parametroak.....	13
C.	Lehen fasearen analisia. Elkarrizketak eta galdetegiak.....	15
1.	Analisi kualitatiboa: Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako teknikariei egindako elkarrizketak	15
1.1.	Egitura- eta lurralde-baldintzak.....	16
1.2.	Ibilbideak eta estrategiak.....	19
1.3.	Imajinarioak eta etorkizunerako espektatibak.....	22
1.4.	Dimentsio emozionala eta trebetasun pertsonalak	25
1.5.	Laguntzeko eta errotzeko sareak	27
1.6.	Gatazka eta oztopo sozialak	29
1.7.	Azaleratzen ari diren alderdiak	32
2.	Analisi kuantitatiboa: galdetegiak.....	35
1.	blokea. Soziodemografia eta lurraldetasuna.	35
2.1.	Aldagai soziodemografikoak	35
2.2.	Lurralde-banaketa.....	37
2.	blokea. Emantzipazioari buruzko ikuspegia.	41
3.	blokea. Ibilbidea eta erabakiak.	44
	Egungo egoerari buruzko erantzun irekia.....	45
4.	blokea. Egiturazko baldintzak.	46
	Mugei buruzko galdera irekia	47
5.	blokea. Emozioak eta gizarte-gaitasunak.	49
	Emozioei buruzko erantzun irekia	50
6.	blokea. Laguntzak, sareak eta komunitatea.....	52

Emantzipazioa

Begiratzen

7. blokea. Gatazka eta zailtasun pertsonalak edo harremanetakoak	54
Gatazkei buruzko erantzun irekia	55
Ixteko eta amaitzeko erantzun irekia	56
2.3. Bi aldagaiko gurutzaketa esanguratsuak: emaitzak eta interpretazioa.....	57
D. Bigarren fasearen azterketa. Deliberazio-prozesuak.....	61
1. Landa-inguruneetako gazteen emantzipazioari buruzko pertzepzioak	62
1.1. Maila indibiduala: asoziazio espontaneoak eta definizio pertsonalak	62
1.2. Talde-maila: diagnostikoaren eraikuntza partekatua	63
1.3. Osoko bilkuraren maila: adostasun deliberatiboaren gauzatzea.....	65
2. Emozio indibidualak eta kolektiboak	69
2.1. Maila indibiduala: anbibalentzia emozionala eta karga subjektiboa (berrikuspen zehatza).....	69
2.2. Talde-maila: klima emozional partekatuak	72
2.3. Osoko bilkuraren maila: ondoez emozionalaren politizazioa	75
2.4. Deliberazio prozesutik eratorritako Ongizate Emozionalari buruzko ondorio batzuk	77
3. Landa-inguruneetako gazteen emantzipazioa baldintzatzen duten faktore estrukturalak	78
3.1. Etxebizitza eta sarbidea	79
3.2. Enplegua eta egonkortasun ekonomikoa	81
3.3. Mugikortasuna, garraioa eta konektibitatea	83
3.4. Oinarritzko zerbitzuak eta aukerak	84
3.5. Familia- eta komunitate-sareak eta errotzea	86
3.6. Sareen eta errotzearen funtzio estrukturalak.....	88
4. Gatazkak eta tentsio sozialak	89
4.1. Familia-eremuko gatazkak: mendekotasun luzea eta autonomiaren mugak.....	93
4.2. Gatazka komunitarioak eta aurreiritzi sozialak	95
4.3. Lurralde-gatazkak eta garapen-eredua	96
4.4. Deliberazio-prozesutik eratorritako gatazka eta tentsio sozialei buruzko ondorio batzuk	97
5. Azaleratzen ari diren alderdiak	99
6. Lurraldeen arteko desadostasunak eta konbergentziak	102
6.1. Zeharkako konbergentziak	102
6.2. Lurraldeen arteko funtsezko desadostasunak	103

Emantzipazioa

Begiratzeko

6.3. Barrualdea vs. kostaldea: konparaziozko sintesia	103
6.4. Azken sintesia	104
E. Eztabaida	105
Bibliografia	115

Emantzipazioa Begiratzeko

A. Sarrera

Gazteen emantzipazioa, hamarkada gutxi batzuetan, helduarorako trantsizioaren mugarri aurreikusgarri eta normatibo izatetik gero eta interes handiagoko gizarte-arazo izatera igaro da. Gero eta gehiago onartzen da emantzipatzeko adinak atzeratzea ez dela soilik erabaki pertsonalen ondorio, baizik eta egiturazko faktoreek sakonki baldintzatzen dutela: etxebizitza duin bat eskuratzea, lan-prekarietatea, laguntza-sarerik eza edo bizi-aukeren eskasia lurralde-testuinguru jakin batzuetan, bereziki landa-ingurunean. Horren aurrean, gazteen bizi-baldintzekiko kezkak garrantzi handiagoa hartu du hala eremu publikoan nola instituzionalean, eta gazteak beraiek hasi dira agertzen diagnostikorako, eskarirako eta proposamenerako subjektu aktibo gisa.

Agertoki horretan, gazteen emantzipazioak bazterreko gaia izateari utzi dio, eta funtsezko gaia bihurtu da gizarte-, lurralde- eta belaunaldi-garapeneko agendetan. Kontua ez da soilik gazteak noiz edo nola joaten diren etxetik, baizik eta zer esan nahi duen gaur egun bizitza autonomoko proiektu bat izateak, zer baldintzatan egin daitekeen eta zer eginkizun duten politika publikoek igarotze hori errazteko (edo mugatzeko).

Egoera horren aurrean, partaidetza-prozesu hau tresna publiko gisa sortu da gazteekin batera proposamenak entzuteko, ulertzeko eta elkarrekin eraikitzeke, batez ere landa-inguruneetan bizi diren gazteekin batera. Helburua bikoitza da: batetik, Euskadiko gazteen emantzipazioaren egoerari buruzko diagnostiko kolektibo bat sortzea, eta, bestetik, espazio deliberatibo bat aktibatzea, identifikatzeko zein diren bizitza autonomo eta duina lortzeko beharrezkoak diren oztopoak, emozioak, proposamenak eta baldintzak.

Horrelako prozesuak sartzen dira Eusko Jurlaritzak gobernu irekiaren kulturarekin duen konpromisoaren barruan, ulertuta herritarren parte-hartzean, gardentasunean eta erakundeen eta gizarte zibilaren arteko lankidetzan oinarritutako gobernantza modu gisa. Euskadiko Gobernu Irekiaren atari ofizialak (*Open Gobernu Irekia*) jasotzen duen bezala, herritarrak politika publikoen hartzaile ez ezik, diseinuko eta ebaluazioko eragile aktibo ere izango diren eredu baten alde egiten da (Eusko Jurlaritza, 2024). Apustu hori hainbat estrategia eta planekin gauzatzen da, eta haiek, hainbat sailetatik, bultzatzen dute metodologia parte-hartzaileak erabiltzea, informaziorako sarbidea eta kontuak ematea.

Zehazki, parte hartzeko prozesu hau Eusko Jurlaritzako Gazteria Zuzendaritzak sustatzen du, Ongizate, Gazteria eta Erronka Demografikoko Sailaren barruan dagoen arloak. Bere eskumenen artean, hauek nabarmentzen dira: Gazteen Euskal Behatokia garatzea, GazteAbala eta Emantzipa programak kudeatzea, eta lurralde osoan gazteekin parte hartzeko ekintzak sustatzea.

Horrela, analisi makroa mikro bizipenekin gurutzatu nahi da, politika publikoak eguneroko kontakizunekin, eta ebidentzia enpirikoa landaguneetako gazteen jakintza kokatuekin. Begirada plural eta erlazional horrek aukera emango du proposamen errealistak, inklusiboak eta Euskadiko gazteen beharrek inkoherenteak direnak eraikitzeke.

Emantzipazioa

Begiratzeko

B. Esparru metodologikoa eta teknika

1. Triangulazioa eta parte-hartze prozesua

Ikertzea eta esku-hartze hau teknika kuantitatibo, kualitatibo eta parte-hartzaileen triangulazio batetik abiatuta egituratzen da metodologikoki, Euskadiko gazteen emantzipazioaren fenomenoaren ulermen sakon, kokatu eta plurala lortzeko, batez ere landa-ingurunean. Triangulazio metodologiko horrek erantzuten die balio zientifikoko irizpideei zein aztertu beharreko fenomenoan parte hartzen duten subjektuen parte-hartze aktiboko printzipioei.

Triangulazio metodologikoak, datuak biltzeko eta aztertzeko metodo desberdinen konbinazio gisa ulertuta, aukera ematen du aztergai bati ikuspegi askotatik heltzeko; horrela, alborapenak murrizten dira, eta analisiaren sendotasuna indartzen da (Denzin, 1978). Prozesu horren kasuan, ezinbestekotzat jotzen da teknika kuantitatiboak (landaguneetako gazteriaren egoera estatistikoki ezaugarritzeko eta dimentsionatzeko aukera ematen dutenak) eta teknika kualitatiboak integratzea (emantzipazio prozesuari lotutako bizipenak, pertzepzioak, emozioak eta esanahiak sakon aztertzeko aukera ematen dutenak). Artikulazio horri esker, «gertatzen dena» ez ezik, «nola bizi den» eta «zer zentzu duen» ere antzeman daitezke.

Era berean, eta esku-hartzearen funtsezko ardatz gisa, partaidetzazko deliberazioari lotutako hirugarren dimentsio metodologiko bat gehitu da, datuak lortzeaz gain, bilatzen duena hausnarketa kritikoa, proposamena eta baterako sorkuntza egiteko prozesuak aktibatzea parte hartzen duten gazteen artean.

Horrela, proiektuak logika ikertzaile hutsa gainditzeko du, eta logika eraldatzaile batean ere sartzen da, zeina koherentea baita gobernu irekiaren printzipioekin eta gazteria aldaketarako eragile aktibo gisa duen ikuspegiarekin (Elstube, Ercan & Mendonça, 2016).

Termino operatiboetan, triangulazio metodologikoa hiru ardatz nagusitan zehazten da.

1. Ardatz kuantitatiboa:

- o Galdetegi autoadministratuak eta presentzialak aplikatzea 18 eta 34 urte bitarteko landaguneetako gazteen lagin adierazgarri bati.
- o Adierazle soziodemografikoak, ekonomikoak eta bizitegi-adierazleak diseinatzea, bildutako informazioa segmentatzeko.
- o Datuen analisi estatistiko deskribatzailea, detektatzeko zein diren patroiak, korrelazioak eta taldeen arteko desberdintasun garrantzitsuak.

Emantzipazioa

Begiratzeko

2. Arazoaren kalitatea:

- Testigantza jasotzea galdetegiaren galdera irekien bidez, elkarrizketa erdiegituratuaren bidez, eta parte-hartze prozesuan talde dinamikak behatzea.
- Emantzipazioari lotutako narrazioen, emozioen eta eguneroko estrategien azterketa tematikoa eta interpretatiboa.

3. Partaidetza- eta deliberazio-arazoa:

- Aurrez aurreko talde parte-hartzaileak egitea hainbat landa-udalerritan.
- Dinamika deliberatiboa, sinbolikoa eta baterako sorkuntza aplikatzea, oztokoak identifikatzeko, etorkizun desiragarriak bistaratzeko eta politika publikoetarako proposamenak sortzeko.
- Emaizak itzultzeko eta baliozkotzeko espazioak, gazteekin eta inplikaturako eragile instituzionalekin.

Ikuspegi horien konbinazioak helburu bikoitza betetzeko aukera ematen du: alde batetik, prozesu parte-hartzailearen oinarritzeko datu enpiriko baliagarri eta testuinguruan kokatuekin; eta, bestetik, prozesu horizontal eta eraldatzaile bat aktibatzea, non gazteek modu kolektiboan birpentsatu eta birformulatu ahal izango duten zer harreman duten emantzipazioarekin eta lurraldearekin.

Horrela, estrategia metodologiko misto bat aukeratzen da, ikerketa sozialaren berezko zorrotasun-eskakizunekin eta bateragarria dena parte-hartzearen printzipio etiko-politikoekin.

Diseinu metodologiko hori Creswell (2009) bezalako egileen proposamenekin lotuta dago. Creswellek, esaterako, defendatzen du diseinu mistoak erabilgarriak direla fenomeno konplexuei heltzeko, baita herritarren partaidetzaren ikuspegiekin ere, zeinek adierazten duten nolako balioa duten deliberazio-metodologiek esperientzia subjektiboa bideratzeko proposamen kolektiboetan (Escobar, 2017).

2. Diseinu metodologikoa

Jarraian, aurkezten da Euskadiko landaguneetako gazteen emantzipazioari buruzko prozesu parte-hartzailearen diseinu metodologiko espezifikoa. Atal honek, lehenik eta behin, jasotzen du zein diren ikerketaren helburuak, dokumentuak berrikusteko fasean identifikaturako informazio-beharra eta analisia zein parte hartzeko dinamikak gidatuko dituzten ikerketa-galdera nagusiak.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Ondoren, deliberazio-saioen diseinua zehazten da, hautatutako parte hartzeko teknikak, topaketa bakoitzaren funtsezko uneak eta erabili beharreko materialak barne.

Azkenik, biztanleriaren laginketa- eta segmentazio-estrategia azaltzen da, aukera ematen duena bermatzeko prozesuan parte hartzen duten gazteen ordezkariak askotarikoa eta esanguratsua. Diseinu horrek erantzuten die koherentzia metodologikoaren, bideragarritasun praktikoaren eta parte-hartze erreal, informatu eta eraldatzailearekiko konpromisoaren printzipioei.

2.1. Helburu orokorra

Helburu orokorra: Sakon ezagutzea zer premiak, erronkak eta egiturazko baldintzatzailek eragiten duten Euskadiko landa-eremuetan bizi diren gazteen emantzipazio-prozesuan.

2.2. Berriarazo helburuak:

- Entzutea zer esperientzia pertsonal eta kolektibo duten landa-eremuko gazteek emantzipazioaren inguruan.
- Identifikatzea zer oztopo egiten dieten aurre, egiturazkoak eta bizipenetakoak.
- Aztertzea zer faktore emozionalek duten zerikusia landa-ingurunean egoteko edo bertatik alde egiteko.
- Ikaskuntzak sistematizatzea txosten tekniko batean, ikuspegi parte-hartzailearekin eta intersektionalarekin.

2.3. Informazio-beharra eta ikerketa-galderak gaia

2.3.1. Landa-eremuko gazteen emantzipazioaren egitura-, lurralde- eta motibazio-baldintzak

Informazio-beharra: Jakitea nola baldintzatzen dituzten landa-ingurunearen egiturazko baldintzek —batez ere etxebizitza, enplegua, zerbitzuak, garraioa eta konektibitate digitala lortzeko— gazteen emantzipazio-aukera errealak.

Azttertzea, halaber, non emantzipatzen diren hori lortzen dutenak (udalerrian, beste landa-ingurune batean edo hiri batean), eta zer motibazio pertsonal, familiar edo sozialek azaltzen duten aukera hori. Ahal denean, aztertzea zer alde dagoen landa-udalerrin moten artean (sakonak, tartekoak, periurbanoak).

Ikerketa-galderak:

1. Zer egiturazko oztopo zehatz aurkitzen dituzte landa-eremuko gazteek emantzipatzeko orduan?
(Adibidea: etxebizitza eskuragarri ez izatea, enplegu duinik ez izatea, garraiorik ez izatea, zerbitzu-eraketa sarbide mugatua.)

Emantzipazioa

Begiratzeko

2. Nola eragiten dute etxebizitzaren merkatuaren baldintzek —prezioa, eskuragarritasuna, eskaintza mota— landa-ingurunean bizitza autonomo bat hasteko aukerari?
3. Zer eginkizun dute langabeziak, aldi baterakotasunak eta soldata txikiak emantzipatzeko zailtasunean, familiaren mende egon gabe edo landa-ingurunetik alde egin behar izan gabe?
4. Zer muga espezifiko daude funtsezko zerbitzuak eskuratzeko (derrigorrezko hezkuntzaren ondokoa, osasun-arreta, garraio publikoa, aisialdia, konektibitate digitala) eta nola eragiten diote muga horiek geratzeko edo alde egiteko erabakiari?
5. Zer neurritan aldatzen dira egiturazko baldintza horiek landa-udalerrri mota desberdinen artean?
(Adibidez: zerbitzu dentsitate txikia duten eremu isolatuak eta hiriguneetatik gertu dauden landa-eremuen artean. Analisiak desberdintasun horiek ezartzeko aukera ematen badu galdera horri helduko zaio)
6. Non ari dira emantzipatzen landa-eremuko gazteak: beren udalerrian, beste herri batzuetan edo hirietan? Zer faktorek azaltzen dute lurralde hori aukeratzea? (Egiturazko baldintzatzaileak, sareekiko hurbiltasun-nahia, anonimotasuna bilatzea, lan- edo prestakuntza-nahiak, bizimodua?)
7. Zer motibazio pertsonal, sozial edo familiarrek eragiten dute leku jakin batean emantzipatzeko erabakian?
(Zer adierazten du geratzea edo alde egiteak? Zer balio, pertzepzio edo espektatiba daude aukera horren atzean?)
8. Zer ezagutza-maila, sarbide edo erabilera dute emantzipazioari laguntzeko programa publikoek (Gaztelagun edo Emantzipa, esaterako) landa-eremuko gazteen artean? Zer oztopok mugatzen dute haien aprobetxamendua testuinguru horietan?

2.3.2. Emantzipazioaren inguruko ibilbideak, esperientziak eta erabaki pertsonalak

Informazio-beharra: Identifikatzea eta ulertzea zer egoera bizi duten landa-eremuko gazteek emantzipatzearekin edo ez emantzipatzearekin lotuta:

- Nor emantzipatu den (modu egonkorrean edo aldi baterako),
- Nork emantzipatu nahi duen, baina ezin duen,
- Nork baztertu duen emantzipatzeko aukera, hainbat arrazoiengatik.

Aztertu:

- Zer erabaki hartzen diren edo uzten diren geroko,
- Zer baldintza materialek edo estrukturalak errazten edo eragozten duten emantzipatzea,
- Zer laguntza objektibo (ekonomikoak, familiarak, instituzionalak) dauden edo falta diren,
- Emantzipazioa bideragarria ez denean, zer bizi-estrategia hartzen diren.

Emantzipazioa

Begiratzen

Ikerketa-galderak:

1. Zer egoitza-egoera zehatz dituzte gaur egun landa-eremuko gazteek emantzipazioari dagokionez (familia-bizikidetza, etxebizitza partekatua, autonomia iraunkorra, etxera itzultzea, etab.)?
2. Zer erabaki hartu edo atzeratu dira emantzipazioari dagokionez, eta zer faktore ekonomikok, laneko, familiako edo testuinguruko faktorek eragiten dute erabaki horietan?
3. Zer motatako laguntza objektiboak (baliabide ekonomikoak, familia-etxebizitzaren lagapena, laguntza publikoak, bizikidetza-sareak) izan dira funtsezkoak emantzipazioa ahalbidetzeko, edo, aitzitik, zer gabezia izan dira erabakigarriak ezin emantzipatu izateko?
4. Zer estrategia praktiko ari dira garatzen gazteak baldin eta ezin badira emantzipatu nahi duten moduan (adibidez: etxebizitza aukeratu gabeko pertsonekin partekatzea, lan prekarioetan jarraitzea, ikasketak luzatzea, familiaren erabakiak atzeratzea, mendekotasun gurutzatuak beren gain hartzea)?
5. Zer alde ikusten ditugu emantzipatzea lortu dutenen eta lortu ezin izan dutenen artean? Zenbaterainoko eragina dute familiaren diru-sarrerek, hezkuntza-mailak, familiaren edo oinordetzan hartutako etxebizitza bat eskura izateak, bikotekidea edo bizikidetza-sare bat izateak edo lurralde-ingurune motak?
6. Zer eragin dute generoak, adinak edo jatorriak emantzipaziorako sarbidearen esperientzia objektiboan (hau da, emantzipatzeko benetako aukeran, lotutako emozioetatik harago)?

2.3.3. Landa-inguruneke emantzipazioari buruzko iruditeria, espektatibak eta ulermenak

Informazio-beharra: Aztertzea nola ulertzen eta adierazten duten emantzipazio-prozesua landa-eremuko gazteek. Bloke hau ez da zentratzen lotutako baliabideetan edo emozioetan, baizik eta maila sinbolikoan, kulturalen eta identitarioan:

- Zer da haien ustez emantzipatzea? Nola izendatzen dute, zer balio ematen diote?
- Zer esan nahi du gazteentzat autonomiak, helduaroak edo independentziak?
- Zer irudikatzen dute "bizitza on" edo "bizitza desiragarri" gisa beren etorkizunean?
- Zer eginkizun du landa-inguruneak ikuspegi horietan? Errotze, aukera, itxialdi, aldi baterako pasabide gisa ikusten al da?
- Zer tentsio sortzen dira nahi duten bizi-ereduaren eta egungo testuinguruan posible dela uste dutenaren artean?

Behar horrek garamatza atzematera zein diren emantzipatzeko erabakien (edo blokeoen) azpian dauden eredu mentalak, aspirazio-ereduak eta eredu kulturalak, ez direnak beti kontzienteak eta esplizituak.

Ikerketa-galderak:

2.3.3.1 Emantzipazioaren kontzeptua ulertzea

1. Zer esan nahi du "emantzipatzeak" landa-eremuko gazteentzat? Nola definitzen dute, zer elementu inplikatzan ditu, haien ustez?

Emantzipazioa

Begiratzeko

(Etxea uztea baino ez da? Norbere kontura bizitzea da? Askatasuna izatea da? Erantzukizun ekonomikoa? Mendekotasun emozionala?)

2. Zer esan nahi du emantzipatzeak beren bizitzan?
(Lortu nahi den helburua da? Betebehar bat? Lortu ezinezko amets bat? Antsietate-iturri bat? Igarotze-erritu bat?)

2.3.3.2 Lurraldearen etorkizunari eta lekuari buruzko imajinarioak

3. Nola imajinatzen dute beren bizitza etorkizunean, landa-ingurunean jarraitzen badute? Eta alde egitea erabakitzen badute?
(Zer aukera, muga, beldur edo desira sortzen dira agertoki bakoitzean?)
4. Zer eginkizun du landa-inguruneak beren bizi-aspirazioetan?
(Errotzeko lurralde gisa bizi da, zaindu beharreko gune gisa, edo benetako aukerarik gabeko ingurune gisa?)
5. Nola eragiten dute beren inguruko aurretiko esperientziek (familia, lagunak, erreferenteak) etorkizuneko espektatibetan?

2.3.3.3 Autonomia, helduaroa eta bizi-eredu desiragarriak

6. Zer da gazteentzat "bizimodu autonomo eta duina"?
(Haien ustez, zer elementu ezin dira falta: egonkortasun ekonomikoa, sare afektiboa, etxebizitza propioa, askatasun pertsonala, aisialdia, etab.?)
7. Zer heldutasun-, arrakasta- edo ongizate-eredu erabiltzen dituzte?
(Ekonomikoki independentea izatea? Familia izatea? Lan egonkorra izatea? Denbora eta askatasuna izatea?)
8. Zer erreferente pertsonal edo kolektibok eragiten dute ikuspegi horretan?
(Adibidez: gurasoak, anai-arrebak, herriko pertsonak, influencerrak, landa-erreferenteak, hiri-erreferenteak, aktibistak...)

2.3.3.4 Aspirazioen eta landa-ingurunearen arteko talkak

9. Zer tentsio edo kontraesan sortzen dira beren bizitzarako nahi dutenaren eta bizi diren landa-ingurunean posible dela uste dutenaren artean?
10. Landa-inguruneke zein elementuk errazten edo mugatzen dute nahi den bizi-eredu hori eraikitzeko aukera?
11. Zer esanahi berri ematen diote lurraldean irauteari beren aspirazioekin guztiz bat ez datorrenean?
(Eraldatu egiten dute? Onartu egiten dute? Uko egiten diote? Esanahi berri bat ematen diote?)

2.3.4. Dimentsio emozionala, trebetasun pertsonalak eta emantzipazioari lotutako barne bizipenak

Informazio-beharra: Aztertzea zein diren edozein etapatan emantzipazio-prozesuen inguruan sortzen diren emozioak, pertzepzioak, pentsamenduak eta trebetasun

Emantzipazioa

Begiratzeko

pertsonalak, : imajinatutako aukeratik hasi, saiakera aktibotik pasa, eta ezintasun esperientziaraino. Bloke honen helburua da hauek identifikatzea:

- Prozesuaren hainbat fasetan nagusitzen diren emozioak.
- Lotutako kognizioak: nola interpretatzen edo baloratzen den gertatzen dena.
- Lurraldearekiko atxikimenduaren bizipena, ziurgabetasuna, frustrazioa eta itxaropena.
- Mugiarazitako edo beharrezko trebetasun pertsonalak (emozionalak, sozialak edo kognitiboak).
- Bizipen horren desberdintasunak zenbait aldagaien arabera, hala nola generoa, adina eta jatorria.

Ikerketa-galderak:

2.3.4.1 Emantzipazio-prozesuaren etapei lotutako emozioak

- Zer emozio nagusitzen dira landa-eremuko gazteen artean emantzipatzeko aukeraren aurrean?
(Adibidez: ilusioa, beldurra, gogoa, segurtasunik eza, itxaropena...)
- Zer emozio sortzen dira emantzipazio prozesuan edo independentzia lortzeko ahaleginetan?
(Adibidez: presioa, estresa, nekea, gogobetetasuna, anbibalentzia...)
- Zer emozio agertzen dira nahi diren baldintzetan emantzipatzeko ezintasunaren aurrean?
(Adibidez: frustrazioa, ezintasuna, etsipena, haserrea, tristura...)

2.3.4.2 Erabakiak hartzeari eragiten dioten pertzepzio eta bizipen giltzarriak

- Zer rol du lurraldearekiko atxikimenduak (afektiboa, sinbolikoa, kulturala edo praktikoa) emantzipatzeko edo irauteko erabakiak hartzean?
- Nola esperimentatzen eta interpretatzen da etorkizunari buruzko ziurgabetasuna? Zer emozio edo blokeo sortzen ditu?
- Nola sentitzen da eta aurre egiten zaio frustrazioari edo ezintasunari bizitza autonomoaren proiektuak aurrera egiten ez duenean?

2.3.4.3 Prozesuan mobilizatutako edo beharrezkoak diren trebetasun pertsonalak

Informazio-beharra: Hiru blokerekin lotutako trebetasunak aztertu behar ditugu:

● Trebetasun sozioemozionalak:

- Komunikazio emozionala
- Nork bere burua ezagutzea
- Enpatia
- Erregulazio emozionala
- Asertibitatea

Emantzipazioa

Begiratzen

● Trebetasun kognitiboak eta estrategikoak:

- Erabakiak hartzea
- Sormena
- Arazoak konpontzea
- Denboraren kudeaketa
- Ikuspegi estrategikoa

● Harremanetarako eta egokitzeko trebetasunak:

- Aldaketara egokitzea
- Bizikidetzan akordioak negoziatzeko gaitasuna
- Gatazkak kudeatzea
- Ordezkatzea eta lankidetzan aritzea

Ikerketa-galderak:

- Zer trebetasun pertsonal mobilizatzen edo garatzen dituzte gazteek emantzipatzeko ahaleginetan?
- Haien ustez, zer gaitasunek lagundu diete gehien? Eta zein uste dute falta zaizkiela edo ezin izan dituztela garatu beren ingurunean?
- Zer alde ikusten dira trebetasun horiek erabili edo garatzeko orduan, generoaren, adinaren edo jatorriaren arabera?
(Adibidez: gatazkak konpontzeko modua edo beharrak adieraztekoa aldatu egiten al da testuinguru sozialaren edo kulturalaren arabera?)

2.3.4.4 Ongizate emozionalaren, trebetasunen eta prozesu emantzipatzailearen arteko harremanak

- Nola eragiten du gaztearen egoera emozionalak emantzipazio prozesuari aurre egiteko gaitasunean (indarrez, argitasunez, egonkortasunez sentitzea)?
- Nola eragiten du emantzipatu ezinak ongizate emozionalean, autoestimuan edo motibazio pertsonalean?
- Nola eragiten du sare afektibo bat edo laguntza emozionaleko sare bat izateak emantzipazio-prozesuari eusteko?

2.3.5. Laguntza-sareak, komunitate-loturak eta parte izatearen sentimendua

Informazio-beharra: Ulertzea nola eragiten duten benetako harreman-sareek (familiakoak, afektiboak, komunitarioak eta instituzionalak) landa-eremuko gazteen emantzipazio-prozesuan, hala halakoak daudenean nola halakorik ez dagoenean edo ahulak direnean.

Bloke hau honetan zentratzen da:

- Emantzipazio-prozesua laguntzen edo zailtzen duten loturen egitura, kalitatea eta funtzioa.
- Familia-egoeraren, kapital sozialaren, migrazio-ibilbideen edo bazterketa-esperientzien arabeko laguntza-sareetarako irispide desberdinak.

Emantzipazioa

Begiratzeko

- Parte izatearen sentimendua, errotzearen eta irauteko edo alde egiteko erabakiaren funtsezko dimentsio gisa.
- Nahi ez den bakardadea, deskonexio sozialaren adierazpen gisa, zuzenean eragiten diena ongizate emozionalari eta motibazioari, proiektu autonomo bati eusteko.

Ikerketa-galderak:

2.3.5.1 Laguntza-sare erabilgarriak (familiakoak, komunitarioak, instituzionalak)

1. Zer motatako laguntza-sareak daude landa-ingurunean (senideak, bizilagunak, elkarrekin, erakundeak), eta nola esku hartzen dute emantzipazio-prozesuan? (Ematen al dituzte baliabide materialak, emozioei eustea, laguntza praktikoa? Edo mendeotasuna, kontrola edo blokeoa sortzen dute?)
2. Nork laguntzen dute aktiboki emantzipazio-prozesuan (adibidez: etxebizitza bilatzen laguntzen dute, egonkortasuna eskaintzen dute, gaztearen gaitasunean konfiantza dute)? Eta, aitzitik, nortzuk ez daude edo blokeatzen dute prozesua?
3. Zer alde ikusten dira sare horien eskuragarritasunean edo kalitatean, generoaren, jatorriaren, adinaren edo familiaren edo migrazioaren ibilbidearen arabera?

2.3.5.2 Nahi gabeko bakardadea eta laguntzarik eza

4. Emantzipazio-prozesuan, zein gaztek bizi dituzte nahi gabeko bakardade-egoerak edo harreman-deskonexio esanguratsuko egoerak? (Migrazio-ibilbideak dituzten pertsonak, familiarik urrun daudenak, gatazka-egoeretan daudenak, erreferente heldurik ez dutenak edo lotura narriatuak dituztenak?)
5. Hautemandako bakardade horrek nola eragiten du ongizate emozionalean, motibazio pertsonalean edo emantzipazio-prozesuarekin aurrera jarraitzeko erabakian?
6. Zer ondorio praktiko ditu landa-ingurunean emantzipatu ahal izateko laguntza-sarerik ez egoteak? (Zailtasunak etxebizitza partekatzeko, aldaketari emozionalki eusteko, eguneroko laguntza aurkitzeko?)

2.3.5.3 Parte izatearen eta irautearen sentimendua

7. Zer faktorek indartzen dute landa-komunitateko parte izatearen sentimendua gazteen artean? (Adibidez: komunitateak aitortzea, espazio kolektiboetan parte hartzea, erreferenteak egotea, entzuna sentitzea)
8. Zer elementuk ahultzen edo higatzen dute? (Adibidez: "ikusezina" izatearen edo "bat ez etortzearen" pertzepzioa, estigma sozialak, espazio propiorik eza, belaunaldien arteko haustura.)
9. Parte izateak edo ez izateak nola eragiten du lurraldean jarraitzeko edo lurraldetik bereizteko desioan edo aukeran?
10. Zer gatazka sortzen dira gazte batek iraun nahi duenean, baina bere komunitateak onartu, aitortu edo baloratzen ez duela sentitzen duenean?

Emantzipazioa

Begiratzeko

(Zer eragin du horrek bere nortasunean, autoestimuan edo ingurunearekiko konfiantzan?)

2.3.6. Bizitzeko oztopoak: gatazka-mailak eta gizarte-arauak

Informazio-beharra: Landa-eremuko gazteen emantzipazio-prozesuan sortzen diren pertsonen arteko gatazkak eta gizarte-gatazkak identifikatzea eta aztertzea. Bloke hau hiru gatazka-mailatan egituratzen da: familiakoa, bizikidetzakoa eta komunitarioa/soziala. Bakoitzerako, hauek aztertuko dira:

- Zer gaik sortzen duten gatazka (bateraezintasun-korapiloak).
- Inplikaturako eragileak eta haien jarrera (adibidez: ama-alaba, pisukideak, komunitatea-gaztea).
- Zer eragin duen gatazkak emantzipazio-prozesuan, gatazka funtzionalak (aldaketa ahalbidetzen dutenak) eta disfuntzionalak (mugatzen edo blokeatzen dutenak) bereiziz.

Ikerketa-galderak:

2.3.6.1. Familia-gatazkak

1. Zer gaik edo alderdik sortzen dute gatazka gazteen eta haien familien artean emantzipazioaren inguruan?
(Adibidez: gehiegizko babesa, gaztearen gaitasunarekiko mesfidantza, familian bertan jarraitzeko presioa, gastuei, arauari, genero-rolari eta abarri buruzko desadostasunak)
2. Familiako zein kideren artean gertatzen dira gehien gatazka horiek?
(Adibidez: ama-alaba, aita-amea, anai-arrebak, aitona-amonak edo beste zaintzaile batzuk...)
3. Zein unetan edo etapatan agertzen dira gehien?
(Adibidez: joateko nahia adierazten denean, etxera itzuli ondoren elkarrekin bizitzean, beste bizi-eredu bat proposatzean...)
4. Nola eragiten diote gatazka horiek emantzipazio-prozesuari? Blokeo gisa edo autonomiarako urratsa egiteko motor gisa bizi dira?

2.3.6.2. Gatazkak bizikidetzatza-testuinguruetan (etxebizitza partekatua edo bikotekidearekin)

5. Zer gatazka sortzen dira etxebizitza partekatuaren edo gazteen bizikidetzaren testuinguruetan?
(Adibidez: zereginen banaketa, gastuen kudeaketa, muga pertsonalak, ohiturak, bisitak, kontsumoa, etab.)
6. Zer profiletako pertsonen artean gertatzen dira gehien gatazka horiek?
(Adibidez: pisukideen artean, bikotekideen artean, jatorri edo genero desberdineko gazteen artean, ibilbide desberdinak dituzten lagunen artean...)
7. Zer ondorio ditu gatazka horrek etxebizitza mantentzeko edo pertsonen egonkortasun emozionalerako?
8. Gatazka horiek modu funtzionalean konpontzeko aukera ematen duten tresnak edo akordioak garatzen dira edo azkenean haustura, gaitzera edo etxera itzultzea sortzen dute?

Emantzipazioa

Begiratzeko

2.3.6.3. Gatazka sozialak eta komunitarioak (arau sozialak, iritziak, bazterketa)

9. Gazte batek landa-ingurunean bizi behar duen moduari buruzko zer arau sozial inplizitu (esan gabeak) daude?
(Adibidez: genero-espektatibak, emantzipatzeko adina, familia-ereduak, komunitateko rolak, etab.)
10. Nola baldintzatzen dute arau horiek gazte batek eraiki nahi duen bizitza autonomia (afektibitateari, lanari, egoitzari eta abarri dagokienez)?
11. Zer gazte jasaten dute diskriminazioa, bazterketa sinbolikoa edo beren komunitatearen aitortzarik eza?
(Adibidez: migratzaileak, ijitoak, marokotarrak, latinoamerikarrak, LGTBQ+ pertsonak, arau kanpoko gazteak, etab.)
12. Epaiketa edo arbuio horiek noren partetik esperimendatzen dira?
(Adibidez: auzokideak, senideak, erakunde erlijiosoa, udal-agintariak, berdinak...)
13. Zer eragin du diskriminazio edo bazterketa horrek emantzipazio-prozesuan?
(Adibidez: gelditzea uko egitea, ikusezin bihurtzea, udalerria uztea, isilaraztea, baliabideak eskuratzeko konfiantza txikiagoa izatea, etab.)

2.4. Teknikak eta saioak diseinatzea

Prozesu honetan proposatutako teknikak kontu handiz diseinatu dira, aztertu nahi den errealitate sozial espezifikoaren egokitze: gazteen emantzipazioa Euskadiko landaguneetan. Horretarako, ikuspegi metodologiko misto bat konbinatzen da, informazio kuantitatiboa eta kualitatiboa biltzeko tresnak eta parte hartzeko teknika deliberatiboak integratzen dituen, ezagutza zorrotza, kokatua eta ekintza publikorako baliagarria sortzeko.

Lehenik eta behin, galdetegi labur eta anonimoak diseinatu dira, landa-udalerrietan bizi diren 18-34 urteko gazteei zuzenduta. Tresna horiek funtsezko informazioa jasotzen dute bizi-baldintzei, emantzipatzeko nahiari edo ez emantzipatzeko nahiari, jasotako oztipoei eta dauden laguntzei buruz.

Gainera, oinarriko aldagai soziodemografikoak txertatzen dituzte (adina, sexua, jatorria, lurralde historikoa, bizi den udalerria, lan- eta hezkuntza-egoera, besteak beste), eta, horiei esker, emaitzak profilen arabera aztertu ahal izango dira, desberdintasunak edo lurralde-patroi posibleak detektatuz.

Bigarrenik, aurreikusten da profil desberdinei elkarrizketa erdiegituratuak egitea: emantzipazioarekin lotutako askotariko esperientziak dituzten gazteak, gazteriaren, etxebizitzaren edo tokiko garapeneren arloko arduradun instituzionalak, eta landa-ingurunearen esku-hartzearekin lotutako programa eta zerbitzuaren eragile teknikoak. Elkarrizketa horiei esker, analisi kualitatiboan sakondu ahal izango da, bizipen pertsonalak eta ikuspegi adituak txertatuz.

Azkenik, jarraian, parte hartzeko saioak zehazten dira, fasetan egituratuta eta une bakoitzera egokitutako teknika espezifikoekin. Saio horiek dira deliberazio-prozesuaren muina, eta aukera emango dute topaguneak sortzeko, non gazteek emozioak partekatu

Emantzipazioa

Begiratzeko

ahal izango dituzten, oztopoak aztertu, etorkizun posibleak imajinatu eta proposamen zehatzak egin instituzioei eta komunitateari begira. Taldeko bi saio egingo dira, eta saio bakoitzak iraupen mugatua eta parte-hartzaile kopuru mugatua izango ditu, eta diseinu metodologiko bat, bilatzen duena hausnarketa kritikoa dinamismoarekin eta irisgarritasunarekin uztartzea.

Dinamika guztiak eta saioen egitura jasotzen dituen fitxa osoa eskuragarri dago 1. eranskinean, kopia ahal izateko.

3. Laginketa-teknika eta -parametroak

Diseinu metodologiko honek erantzuten dio Euskadiko landa-gazteriaren errealitatearen ikuspegi adierazgarria, lurraldeari dagokionez orekatua eta sozialki askotarikoa lortzeko beharrari, diagnostikoa eta parte-hartze prozesuaren ondoriozko proposamenak behar bezala oinarritzeko. Horretarako, Euskadiko landaguneetan bizi diren 18 eta 34 urte bitarteko gazteek osatutako unibertso bat definitu da, despopulazioaren, errotze komunitarioaren eta oinarritzeko eskubideak (hala nola etxebizitza eta enplegua) eskuratzeko erronkei aurre egiteko funtsezko gizarte-taldea osatzen dutenak.

Lurralde-eremuak hiru lurralde historikoak hartzen ditu (Araba, Bizkaia eta Gipuzkoa), eta barrualdeko eta kostaldeko udalerriak bereizten ditu; horri esker, aldaketa posibleak identifika daitezke testuinguru geografikoaren eta sozioekonomikoaren arabera. Guztira 2.200.000 pertsona inguru bizi dira, eta, haietatik, % 30 inguru landaguneetan bizi dira (660.000 pertsona). Kalkuluen arabera, 132.000 gazte inguru bizi dira landa-inguruneetan Euskadin. Zifra horrek balio du lagina kalkulatzeko biztanleria-oinarri gisa.

Lagin konbinatuaren tamainak ($n = 200$) estrategia metodologiko mistoari erantzuten dio, eta tresna kuantitatiboak (galdetegiak) zein kualitatiboak (deliberazio-saioak) biltzen ditu. Osagai kuantitatiboari dagokionez, aurreikusten da 100 eta 150 inkesta artean egitea, eta horrek % 95eko konfiantza-maila bermatzen du, baita $\pm \% 7,8$ eta $\pm \% 9,8$ arteko errore marjina estimatua ere, lurralde-mailako azterlan sozialetarako onargarria.

Lagin horri esker, aukera ematen du patroia orokorrak lortzeko eta zenbait aldagairen arabera segmentatzeko, hala nola adina, sexua eta jatorria.

Osagarri gisa, osagai kualitatiboa egituratzen da 30 gaztek (10 lurralde historiko bakoitzeko) eztabaida-saioetan aktiboki parte hartuz. Saio horietan, bilatzen da taldearen barne-aniztasuna eta dimentsio subjektiboetan, pertzepzioetan eta proposamenetan sakontzea. Konbinazio horrek aukera ematen du datuak triangulatzeko eta diagnostikoa aberasteko, laginaren zabalatasuna zein sakontasuna analisisan integratuz.

Azkenik, bi metodologiak ($n = 200$) konbinazio osoak $\pm \% 6,9$ ko errore-marjina globala eskaintzen du, eta hori ezin hobea da erreferentziazko biztanleria zabal eta heterogeneoa duten mota horretako azterlanetan.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Kuoten arabera ikuspegiak eta lurralde-segmentazioak bermatzen dute euskal lurraldearen estaldura ekitatiboa, eta ziurtatzen dute emaitzak adierazgarriak eta baliagarriak direla landa-gazteriarri egokitutako politika publikoak diseinatzeko.

Unibertsoa: Euskal Autonomia Erkidegoko landa-eremuetan bizi diren 18 eta 34 urte bitarteko gazteak.

Lurralde-esparrua: Euskal Autonomia Erkidegoa (EAE), hiru lurralde historikoak barne (Araba, Bizkaia eta Gipuzkoa), barnealdeko eta kostaldeko udalerriak bereizita.

Xede-biztanleria zenbatetsia:

- Euskadiko biztanleria osoa: ~2.200.000 pertsona.
- Biztanleria landa-eremuetan: ~% 30 → 660.000 pertsona.
- Landa-eremuetako gazteak (18-34 urte): ~% 20 → 132.000 pertsona.

Laginaren tamaina eta konposizioa:

Guztizko konbinatua:

n = 200 pertsona

- Galdetegiak (zati kuantitatiboa):
 - n = 100 – 150 gazte, landa-eremukoak
 - Konfiantza-maila % 95
 - Errore-marjina zenbatetsia: $\pm$ % 7,8 (n = 150erako) $\pm$ % 9,8ra (n = 100erako)
- Parte-hartze aktiboa (parte kualitatiboa-deliberatiboa):
 - n = 30 pertsona
 - 10 gazte lurralde historikoko (Araba, Bizkaia, Gipuzkoa)
 - Bilatzen den irudikapena: profilen aniztasuna adinari, sexuari, jatorriari eta lurraldeari dagokienez.

Guztizko lagin konbinatua (k = 200)

→ Konfiantza-maila: % 95

→ Errore globalaren marjina zenbatetsia: $\pm$ % 6,9

Laginketa mota: Ez-probabilistikoa kuoten arabera, segmentazio-irizpideekin:

- Lurraldea (lurralde historikoaren eta barnealdea/kostaldea geografiaren arabera)
- Demografikoa (adina eta sexua)
- Jatorria (Euskadin/Estatuko gainerako erkidegoetan jaioetakoak eta atzerrian jaioetakoak)

Emantzipazioa Begiratzen

C. Lehen fasearen analisia. Elkarrizketak eta galdetegiak

1. Analisi kualitatiboa: Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako teknikariei egindako elkarrizketak

Euskadiko landa-ingurunean gazteen emantzipazioari buruzko proiektuaren esparruan, landa-lan kualitatibo bat egin da, Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako hainbat eskualdetan erreferentziazko profesionalekin egindako elkarrizketa sakonetan oinarrituta. Elkarrizketa horien helburua da landa-eremuko gazteen emantzipazio-prozesuetan eragina duten faktoreen ikuspegi kokatu eta profesionala jasotzea, baldintza materialak (etxebizitza, enplegua, zerbitzuak), dinamika kulturalak, etorkizuneko imajinarioak eta gazteen bizi-ibilbideak eta ibilbide emozionalak barne.

Guztira, elkarrizketak egin zaizkie bederatzi teknikariri, zeinak esperientzia baitute gazteei laguntzen, eskualdeko garapenean eta politika publikoen diseinuan. Hauek izan dira elkarrizketatuak:

Taula. Eragile eta pertsona parte-hartzaileak, lurraldearen arabera

Lurraldea	Entitatea Erakundea	/ Pertsona(k)	Profila eta esperientzia
Araba	Arabako Mendialdeko Landa Garapen Elkartea	Cristina	Teknikaria, karguan 7 urte baino gehiagoko esperientzia eta eskualdeko proiektuetan ibilbide zabala duena.
Araba	Arabako Errioxako Landa Garapen Elkartea	Lide	4 urteko ibilbidea duen teknikaria, gazteak eta eskualdeak dinamizatzeko proiektuetan espezializatua.
Bizkaia	Enkarterriko Mankomunitatea	Martín Pérez Garmendia	Presidentea. Gazteei, etxebizitzari eta zerbitzuei buruzko erakunde-eta lurralde-ikuspegia ematen du.
Bizkaia	Enkarterrialde LGE	Mónica	Landa-garapeneko teknikaria, 20 urte inguruko esperientziarekin.
Bizkaia	Enkarterrialde LGE	Ixone	Erakundearen egungo arduraduna, landa-ingurunean bizipen pertsonala duena.

Emantzipazioa

Begiratzen

Bizkaia	Urremendi LGE (Busturialdea) – Gazteria Zerbitzua	Ainhoa	Teknikaria, 16 urte baino gehiagoko ibilbidea duena gazteei eta familiei orientazioa ematen.
Bizkaia	Leartibai Fundazioa	Esti Plaza	Ekintzailetza, Merkataritza eta Talentu arduraduna, bi hamarkadako esperientzia duena enpleguan eta belaunaldi erreleboan.
Gipuzkoa	Urkome Landa Garapen Elkartea (Urola-Kosta)	Teknikariak	Enpleguan, gazterian eta eskualdeko garapenean esperientzia duen taldea.
Gipuzkoa	Tolomendi Landa Garape Elkartea (Tolosalde)	Teknikariak	Gazteen laguntzan, enpleguaren sustapenean eta lurralde- dinamizazioan ibilbidea duen taldea.

1.1. Egitura- eta lurralde-baldintzak

Aztertutako hiru lurraldeetan (Araba, Bizkaia eta Gipuzkoa), landa-inguruneko gazteen emantzipaziorako oztopo nagusitzat jotzen dira etxebizitza eskuratzeko zailtasuna eta enplegu egonkorren eta kalitatezkoaren eskaintza urria. Egiturazko bi ardatz horiek (etxebizitza eta enplegua) zeharka agertzen dira elkarriketa guztietan, baina berezitasunekin, eskualdeko testuinguruaren arabera.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Irudia. Hiru lurraldeetako kointzidentzia orokorrak:

Etxebizitza (alokairua): Alokairu eskuragarriaren eskaintza eskasa.

Etxebizitza (merkatua): Erosketa nagusia eta prezio altuak.

Bigarren bizilekuak: Merkatuaren presioa bigarren bizilekuengatik.

Enplegua (eskaintza): Lan-eskaintza mugatua eta gutxi dibertsifikatua.

Enplegua (mugikortasuna): Gertuko hirien lan-mendekotasuna.

Garraioa: Garraio publiko urria eta malgutasun txikikoa.

Zerbitzuak: Oinarrizko zerbitzuen galera progresiboa.

Etxebizitza:

Eskualde guztietan adierazi da ia ez dagoela alokairu eskuragarririk, eta erostea dela aukera nagusia, argi eta garbi (landa-eremuko gazteek ez dute eskuragarritasun handirik). Erosteko edo birgaitzeko lehentasuna ikusten da, nahiz eta prezio altuek eta laguntza faltak aukera hori mugatzen duten. Kasu askotan, bigarren bizilekuak aipatzen dira merkatua garestitzen duen eta gazteak kanporatzen dituen faktore gisa (Arabian eta Bizkaian nabarmentzen da).

Enplegua:

Nabarmentzekoa da gazteen prestakuntza-profilaren eta tokiko lan-eskaintzaren arteko deskonexioa, nekazaritzan, ostalaritzan, turismoan edo industria arinean oinarritzen baita. Enpleguaren ezegonkortasunaren eta kalitate eskasaren ondorioz, gazte askok beren eskualdeetatik kanpo joan behar izaten dute, eta inguruko hiriguneekiko mendekotasuna sortzen da, hala nola Gasteiz, Bilbo edo Tolosarekiko mendekotasuna.

Garraioa eta mugikortasuna:

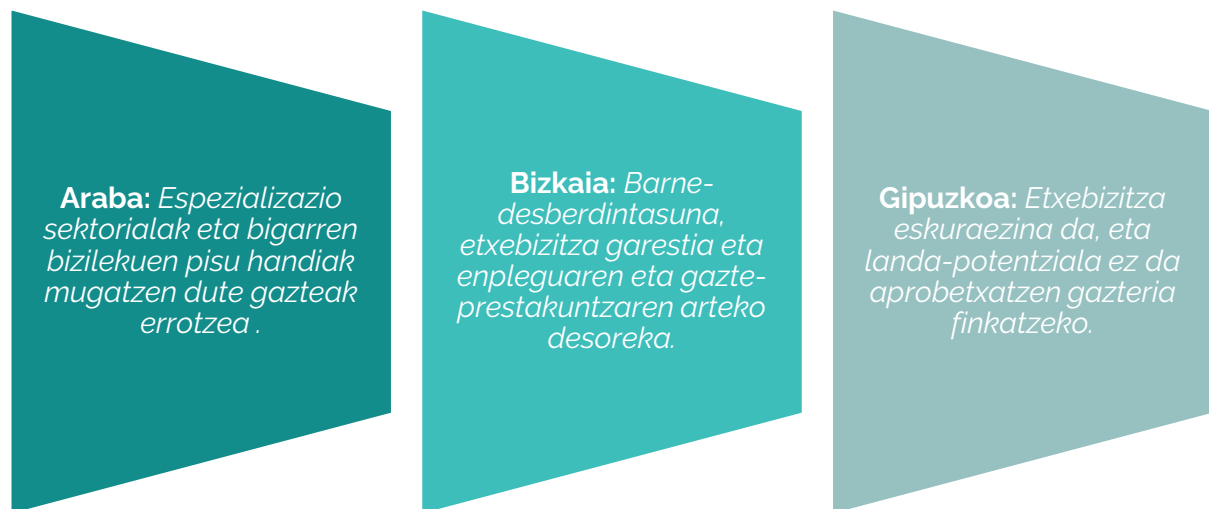
Eskualde guztietan adierazi da garraio publikoa ez dela nahikoa eta ez dela egokitzen landa-lurraldearen errealitate sakabanatura, maiztasun txikia eta gazteen beharretarako eraginkorrak ez diren ordutegiak baitituzte. Muga horren ondorioz, ibilgailu pribatuarekiko mendekotasun handia dago, batez ere udalerritik txikienera.

Emantzipazioa Begiratzen

Oinarrizko zerbitzuak:

Oro har, ikusten da herri txikietan oinarrizko zerbitzuak (saltokiak, kutxazainak, osasun-zentroak, kultura-ekipamenduak...) gero eta gutxiago direla, eta horrek gazteak eskualde-buruetara edo hirigune handiagotara bultzatzen ditu.

Irudia. Lurraldeen arabera desberdintasunak eta elementu espezifikoak:

Araba:

Arabako Errioxan, enplegua oso lotuta dago ardoaren, ostalaritzaren eta turismoaren sektoreekin, eta horrek mugatzen ditu sektore horiekin loturarik ez duten profiletarako alternatibak. Arabako Mendialdean, aldeak daude eskualdearen beraren barruan. Ardatz bat Gasteizera lotuago dago (Maeztu-Kanpezu-Arana), eta gazte batzuek bertan jarraitzen dute; eta beste ardatz bat eremu isolatuagoan dago (Bernedo-Lagran-Urizaharra), eta hor ohikoagoa da gazteak migratzea.

Bizkaia:

Enkarterrietan, barne-desberdintasun handia dago: Kadaguako ardatza hobeto konektatuta eta populatuago dago, eta, Karrantza, berriz, despulatuta eta isolatuta dago; han ez dago alternatibarik. Busturialdean, aipatzen da eskualdean LHko eskaintza eskasa dagoela, eta horrek gazteak desplazatzera behartzen ditu prestakuntzarekin jarraitzeko. Lea-Artibain, nahiz eta langabezia-tasa txikia izan (% 6-7), gune nagusietako etxebizitzaren kostuak eremu periferikoagotara eramaten ditu gazteak. Eskualdeak enplegu tekniko-industrial ugari du, baina beti ez dator bat gazteen interesekin edo prestakuntzarekin.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Gipuzkoa:

Urola-Kostan, adierazi da baserri asko hutsik daudela, baina errehabilitaziorako laguntzarik gabe, eta horrek adierazten du biztanleria gaztea finkatzeko alferrik baldintza potentziala. Tolosaldean, lan-polarizazioa nabari da, eta gazte gutxi jarduten dute lanbide teknikoetan. Nabarmenezkoa da, halaber, Tolosan etxebizitzak oso garestiak direla, eta horrek eragiten duela udalerri txikiagoetarako edo eskualdetik kanpoko udalerrietarako nahitaezko migrazioa. Bi eskualdeetan, hobekuntza puntual batzuk aipatzen dira, hala nola 1.000 biztanletik beherako herrietara zuntz optikoa iritsi dela eta karga elektrikoko puntuak jarri direla, baina oraindik ez dira nahikoak isolamenduari aurre egiteko.

1.2. Ibilbideak eta estrategiak

Euskadiko landaguneetako joera orokorrak

Aztertutako hiru lurraldeetan, gazteen emantzipazioa berantiarra da, normalean 28 eta 34 urte bitartekoa, eta estuki lotuta dago egonkortasun ekonomikoarekin, enpleguarekin eta etxebizitza eskuratzeko aukerarekin. Bizi-ibilbideak alderdi hauek markatzen dituzte: familiaren mendekotasun luzeak, alokairuaren edo etxebizitza partekatzearen kultura urriak eta erosteari eta bikotea osatzeari lotutako emantzipazioaren ikuspegiak.

Kasu guztietan, landa-eremuko gazteak oso errotuta daude beren herriekin, bai lurraldeari dagokionez, bai afektibitateari dagokionez, baina, era berean, oso zaila da haietan bizi-proiektuak gauzatea, etxebizitzaren prezioagatik, zerbitzu faltagatik eta lan-aukera urriengatik. Konstante bat da aldi baterako hiriguneetara migratzea (ikasteko edo lan egiteko), eta etxera itzultzeak partzialak edo berantiarak izaten dira, lurraldearen baldintzen eta pertsona bakoitzaren gaitasun ekonomikoaren arabera.

Erabaki eta estrategia nagusiak

Hiru probintzietan, ekonomiak eta enpleguak baldintzatzen dituzte emantzipatzeko erabakiak. Estrategiarik ohikoena da familiaren etxean jarraitzea, etxebizitza bat erosteko edo birgaitzeko behar adina aurreztu arte, eta kasu batzuetan bakarrik aukeratzen da alokatzea, bai eskaintza eskasagatik, bai alokairu partekatuarekiko aurreiritzi kulturalengatik.

Familiek bigarren mailako laguntza ematen dute, baina erabakigarria, dela etxebizitza lagatuz, dela ekonomikoki lagunduz, dela berrikuntzetan lagunduz. Emakumeak gizonak baino lehenago emantzipatzen dira, batez ere Araban eta Bizkaian; aldiz, gizonen emantzipazioa gehiago atzeratzen da lan-egonkortasunik ez dagoelako. Oro har, bikoteak eta enplegu egonkorak jarraitzen dute izaten independentzia-prozesua hasteko bi mugarri erabakigarri.

Analisi konparatua, lurralde historikoen arabera

Emantzipazioa

Begiratzeko

Araba

Arabako Mendialdean eta Arabako Errioxan, emantzipazioa 30 edo 34 urtera arte atzeratzen da, bi ibilbide nagusirekin: hirira migratzea (Gasteiz edo Logroño) ikasteko edo lan egiteko eta ez itzultzeko, edo herrian geratzea familiarekin bizitzen, eta oso berandu emantzipatzea. Estrategia arruntena da etxebizitza familiarra zatitzea edo parte bat gaitzea, ez baitago alokairuaren eta etxebizitza partekatuen kulturarik.

Arabako Errioxan, familia bakarreko etxebizitza zabalak nahiago izateak eta alokairu partekatua arbuiazeak emantzipazio berantiarra indartzen dute. Faktore ekonomikoak erabakigarriak dira, eta, ondoren, enpleguaren eta zerbitzuen eskuragarritasuna. Bi eskualdeetan, emakumeak gizonak baino lehenago emantzipatzen dira, baina, oro har, egiturazko baldintzek (enplegua eta etxebizitza) pisu handiagoa dute familia- edo genero-dinamikek baino.

Bizkaia

Bizkaian ere atzeratu egiten da emantzipazioa, baina alde txikiak daude eskualdeen artean. Enkarterrietan, familiaren mendekotasuna oso nabarmena da, eta ohiko estrategia da etxean geratzea baserri bat erosi edo birgaitu arte, ia laguntza-programa publikorik erabili gabe. Busturialdean, ibilbide ohikoena da kanpora ikastera irtetea eta familiaren etxera itzultzea, harik eta etxebizitza bat erosteko baldintzak izatea lortu arte. Baserriak zatitzea planteatzen da etorkizuneko alternatiba gisa. Lea-Artibain, non etxebizitzaren prezioa bereziki altua den, emantzipazioa bikotea osatzearekin eta lan-egonkortasunarekin lotzen da ia erabat; alokairu-esperientziak eta partekatutako etxebizitzak urriak dira.

Gipuzkoa

Urola-Kostan eta Tolosaldean, emantzipazio ibilbideak Euskadiko gainerako landa-eremuetakoen antzekoak dira, baina ñabardura kultural batzuekin. Urola-Kostan, estrategiarik ohikoena da urteetan aurrezteko etxebizitza erosteko, eta horrek dakar gurasoen etxean geratzea, lan-egonkortasuna edo bikotekidea izan arte. Tolosaldean, faktore ekonomikoez gain, pisua du lan-mugikortasun handiak eta lan-eredu egonkorrik ez izateak, eta horrek ibilbide etenak eta herrietara noizbehinkako itzulerak sortzen ditu.

Gazteek eskualdeko hiriguneetan kontzentratzeko joera dute, sakabanatuago dauden ba serriak alde batera utzita. Ikusten da lehentasuna ematen zaiola tokiko pertsonak kontratatzeari, eta horrek zaildu egiten du beste eremu batzuetako edo jatorri migratzaileko gazteak integratzea.

Emantzipazioa

Begiratzen

Taula. Sintesi konparatua

Funtsezko alderdia	Joera komunak (Euskadi landatarra)	Berezitasunak lurraldearen arabera
Batez besteko emantzipazio-adina	28-34 urte; prozesu berantiarrak eta enpleguak eta bikotekideak baldintzatuak.	Araba: beranduago, eremu isolatueta. Bizkaia: bikoteari lotuagoa. Gipuzkoa: aurretik aurreztutakoaren menpekoagoa.
Estrategia nagusia	Aurrezpen luzea familiaren etxean bizi den bitartean. Birgaitzea edo erostea, hobetsitako aukera gisa.	Araba: familiaren etxebizitza zatitzea. Bizkaia: baserriak erostea edo birgaitzea. Gipuzkoa: aurrezkia eta erosketa zuzena.
Familia-rola	Funtsezko laguntza (ekonomikoa eta logistikoa), baina baita mendekotasun-faktorea ere.	Zuzeneko laguntza gehiago Bizkaian eta Araban. Gipuzkoan, rol sinbolikoagoa eta afektiboagoa.
Bizitegi-kultura	Alokairuaren edo etxebizitza partekatuaren kultura eskasa.	Araba eta Bizkaia: ia alokairurik ez. Gipuzkoa: alokairu egonkorreko interes txikia.
Lurralde-mugikortasuna:	Aldi baterako migrazioak hirietara; itzulera partzialak, baldintzak hobetzen badira.	Araba: egiturazko migrazioa Gasteizera edo Logroñora. Bizkaia: joan-etorri pendularrak. Gipuzkoa: eskualde barruko lan-mugikortasuna.
Generoa eta aniztasuna	Emakumeak lehenago emantzipatzen dira; ibilbide hauskorrak dituzten gazte migratzaileak.	Araba: nekazaritza-arrakala. Bizkaia: gazte migratzaileen zailtasunak. Gipuzkoa: ikasketa bidezko irteeren feminizazio txikia.

Emantzipazioa

Begiratzeko

1.3. Imajinarioak eta etorkizunerako espektatibak

Joera komunen laburpena

Emantzipatzea ez da etxetik irtetea bakarrik, baizik eta norberaren bizitza-proiektu bat eraikitzea, independentzia ekonomiko, emozional eta erresidentzialarekin. Landa-ingurunean jarraitzeko gogo handia dago, betiere baldintza material egokiak badaude: enplegua, etxebizitza, zerbitzuak. Tokiko nortasuna eta errotzea indartsuak dira eskualde guztietan: gazte askok kanpoan ikasi edo lan egin ondoren itzuli nahi dute.

COVID-19aren pandemia inflexio-puntu bat izan zen: landa-bizitzaren balioa handitu zuen, bere lasaitasunagatik, osasunagatik, hurbiltasun komunitarioagatik eta naturarako sarbideagatik. Telelana aukera bat da gazteak finkatzeko, baina haren bideragarritasuna konektibitatearen eta zerbitzuen araberakoa da.

Lan- eta etxebizitza-espektatibak handiak dira, baina ez dira errealistak benetako egoerarekin alderatuta, eta frustrazioa eta blokeoa sortzen dute. Bereziki baloratzen da herri txikietan oinarritzekoarekin bizitzea, nolabaiteko bizi-kalitatea, autonomia eta komunitatea bermatzen badira.

Azterketa, lurralde historikoen eta eskualdeen arabera

Araba

Arabako Mendialdea

Emantzipatzea da bizitza-proiektu propio bat sortzea, etxebizitza bat izate hutsetik harago. Espektatibak lan-egonkortasunaren eta etxebizitza eskuratzearen ingurukoak dira, baina asmo horiek talka egiten dute eskualdean benetako aukerarik ez izatearekin.

Arabako Errioxa

Gazteentzat, emantzipatzeko, beharrezkoa da askatasun ekonomikoa lortzea, ez soilik etxebizitza bat izatea. Eskualdean jarraitzeko gogo handia dago: gazteen % 80k adierazi zuen inkestetan bere landa-ingurunean bizitzen jarraitu nahi zuela. Pandemiak irauteko gogo hori indartu zuen, landa-ingurunea bizi-kalitatearekin, lasaitasunarekin, naturarekin eta komunitatearekin lotu zuelako. Eskualde-nortasun sendoa antzematen da, hirietan egonaldiak egin ondoren itzultzeko nahiarekin.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Bizkaia

Enkarterri

Gazteek eskualdean geratu nahi dute, baldin eta enplegu eta etxebizitza eskuragarriak badaude. Frustrazioa sentitzen da espektatiben eta errealitatearen arteko desorekaren aurrean. Telelana aukera erakargarritzat jotzen da, betiere konektibitate eta zerbitzu onak badaude.

Busturialdea – Urremendi

Landa-bizitza osasungarri, komunitario eta euskararen aldeko gisa ikusten da. "Prestatzeko irten eta gero itzultzeko" ideia zabaltzen da. Pandemiak landa-ingurunearen irudi positiboa indartu zuen, natura eta lasaitasuna bereziki baloratuta.

Lea-Artibai

Landa-ingurunean emantzipatzeko nahia dago, baina etxebizitzaren prezio altuek baldintzatuta. Baloratzen da oinarrizko zerbitzudun herri txikietan bizitzea. Alokairua baino, jabetza nahiago da, nahiz eta horrek emantzipazioa atzeratu. Pandemiak ingurune naturalaren garrantzia eta hurbiltasun komunitarioa indartu zituen.

Gipuzkoa

Urola-Kosta (Urkome)

Emantzipatzea espazio propio bat izatea da familiaren etxetik kanpo, independentziarekin lotua. Errotze sendoa dago, eta herri txikietan egoteko gogo handia dago. Herri handiagoetatik ere, gazte batzuek landagune txikiagoetara joan nahi dute, bizimoduagatik.

Tolosaldea

Landa-bizitza idealizatu egiten da, lasaitasunagatik eta hurbiltasunagatik, nahiz eta egiturazko desabantailak (zerbitzuak, enplegua) aitortu. Mugikortasuna eta herritik irtetea bizi-zikloaren parte gisa ikusten dira, baina itzultzeko nahia dago. Lan- eta soldata-espektatibak handiak dira, baina ez dira errealistak merkatu errealearen aurrean. Landa-eremuko gazteek beren burua hirikoa baino erresilienteago, autonomoago eta proaktiboagozat jotzen dute.

Emantzipazioa

Begiratzen

Taula: Euskadiko landa-eremuko joera komunaren sintesia

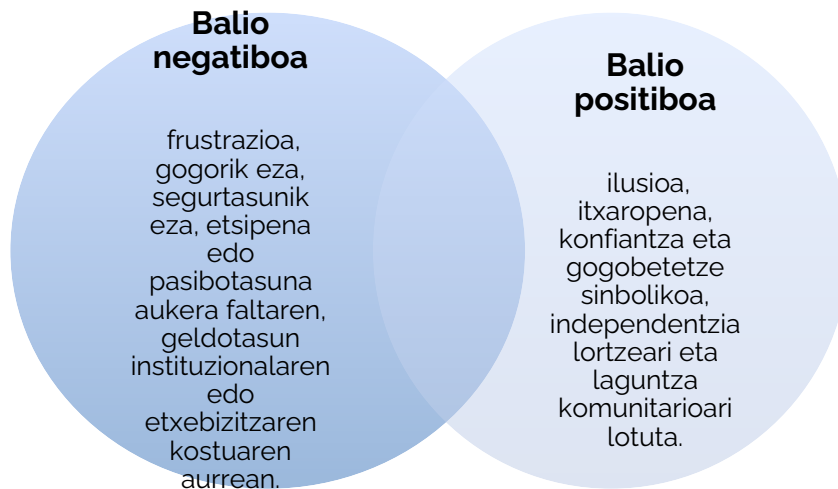
Dimentsioa	Joera komunak Euskadi landatarrean
Emantzipazioaren kontzeptua	Etiket ataratzeta baino gehiago: bizitza autonomoko proiektu bat eraikitzea (ekonomikoa, emozionala eta bizitegikoa).
Iraupen-nahia	Adostasun zabala landa-ingurunean bizi nahi izateko, baldin eta oinarritzko baldintza materialak badaude (enplegua, etxebizitza, zerbitzuak).
Pandemiaren eragina (COVID-19)	Landa-bizitzaren balioa handitzea, lasaitasuna, osasuna, komunitatea eta naturarekiko kontaktua direla eta.
Telelana konektibitatea eta	Aukeratzat hartzen da, baina konexioaren kalitateak eta tokiko zerbitzuak baldintzatzen dute.
Espektatibak errealitatea eta	Egiturazko mugen aurrean, espektatiba handiak → frustrazioa eta blokeo partziala.
Iruditeria komuna positibo	Bizitza xumea herri txikietan, autonomia eta bizi-kalitatearekin, gutxieneko ongizatea bermatzen bada.

Emantzipazioa

Begiratzen

1.4. Dimentsio emozionala eta trebetasun pertsonalak

Oro har, emoziorik ohikoenak bi balio handitan multzokatzen dira:

Joera komunen laburpena

Frustrazio emozional orokorra antzematen da benetako aukerarik ez dagoelako, batez ere enpleguan eta etxebizitzan, prestakuntza eta ahalegin pertsonala gorabehera. Erresilientzia beharrezko gaitasun gisa agertzen da, baina askotan ez da nahikoa izaten: baloratu egiten da, baina ez du beti lortzen egiturazko blokeoa indargabetzea.

Familiaren etxean egoteak segurtasuna ematen du, baina erosotasun, mendekotasun eta geldialdi sentazio anibalentea ere sortzen du. Zenbait eremutan etsipen- edo pasibotasun-sentimendua antzematen da, mobilizazioa eskasarekin eta aldaketarako presio gutxiarekin.

Beste eskualde batzuetan, emantzipazioa bizi-mugarri positibo eta sinboliko gisa ikusten da oraindik ere, batez ere nortasun komunitario handiko testuinguruetan. Trebetasun pertsonalak baloratzen dira, hala nola kudeaketa emozionala, moldagarritasuna, arazoak konpontzea, autonomia eta autorregulazioa, landa-inguruneke hesiak gainditzeko funtsezkotzat jotzen direnak. Lurralde batzuek identifikatzen dute landa-inguruneak gizarte- eta komunitate-trebetasunak garatzen laguntzen duela, hala nola lankidetzeta eta talde-lana.

Azterketa, lurralde historikoen eta eskualdeen arabera

Araba

Arabako Mendialdea

Gazteak oso prestatuta daude, baina frustrazioa gero eta handiagoa da, benetako aukerarik ez dagoelako. Familiaren etxean egoteak erosotasuna ematen du, baina

Emantzipazioa

Begiratzeko

mendekotasun-sentsazioa ere indartzen du. Erresilientzia eta egokitze gaitasuna baloratzen dira, baliabide eskasiari aurre egiteko eta bizi-proiektua berriro pentsatzeko trebetasun gisa.

Arabako Errioxa

Etengabeko kexaren eta etsipenaren arteko nahasketa da nagusi, aldaketarako presio gutxi eragiten duena. Burokraziak eta administrazio-geldotasunak gogogabetasuna areagotzen dute, baita gazte motibatuen artean ere. Erresilientziaren garrantzia aitortzen dute, baina askok egiturazko bizi-blokeo bat sentitzen dute.

Bizkaia

Enkarterri

Frustrazio handia etxebizitza- eta enplegu-aukera mugatuengatik. Gazteen zati batek pasibotasuna edo ezinegona erakusten du, ekimenetan bideratzen ez dena. Egokitze gaitasuna sumatzen da, baina baita blokeo emozionala eta soziala ere. Gazteen parte-hartze txikia eskualdeko erabakiguneetan.

Busturialdea – Urremendi

Emantzipatzea ilusioz betetako bizi-une bat da, balio sinboliko eta afektiboa duena. Etxean egotea eroso da, baina emantzipazioa atzeratzen du. Hainbat trebetasun garatzen eta baloratzen dira, hala nola kudeaketa emozionala, moldagarritasuna eta arazoak konpontzea.

Lea-Artibai

Frustrazio ekonomikoak prozesu emantzipatzailearen pertzepzioa markatzen du. Belaunaldi-atzerapena hauteman da, ikasketa gehiagorekin eta familia-mendekotasun handiagoarekin lotuta dagoena. Gazte migratzaileek zailtasun gehigarriak dituzte, batez ere tituluak homologatzeko eta lana lortzeko.

Gipuzkoa

Urola-Kosta (Urkome)

Emozio nagusiak: frustrazioa eta gogorik eza etxebizitza-oztopoengatik eta erakundeen moteltasunengatik. Funtsezko trebetasunak: harreman sozialak, moldagarritasuna, arazoak konpontzea eta talde-lana. Landa-inguruneak gaitasun horiek garatzen laguntzen duela baloratzen da.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Tolosaldea (Tolomendi)

Emantzipazioa ilusioz hasten da, baina askotan antsietate eta frustrazio bihurtzen da. Orientazio- eta laguntza-prozesuek motibazioa berreskuratzen laguntzen dute. Funtsezko trebetasun gisa identifikatzen dira: erresilientzia, autonomia, ahalegina eta autorregulazio emozionala. Lan-merkatuko jarrera prestakuntza tekniko baina erabakigarriago hartzen da.

Irudia. Emantzipazio prozesurako gako gisa gehien aipatzen diren trebetasun pertsonalak

Landa-ingurunea, beraz, hartzen da pertsonen arteko trebetasunak eta elkarbizitzarako trebetasunak garatzen lagundu dezakeen ingurunetzat, nahiz eta lan- edo bizitegi-horizontetik ez izateak bizitza-proiektu independenteetan duen proiektzioa mugatu.

1.5. Laguntzeko eta errotzeko sareak

Aztertutako hiru lurraldeetan (Araba, Bizkaia eta Gipuzkoa), familia-sareak dira oraindik ere landa-eremuko gazteei laguntzeko zutabe nagusia, bai arlo ekonomikoan, bai emozionalean. Lurraldekoa izatearen sentimendua sendoa da, nahiz eta bizikide dituen migrazio-prozesuak, herrietan bizi-proiektuei eustea zailtzen dutenak. Gazteen asoziazionismoa, halakorik dagoenean, kultura-, kirol- edo komunitate-jardueren inguruan antolatzen da batez ere.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Irudia. Hiru lurraldeetako kointzidentzia orokorrak

Familia sare nagusi gisa: Familiaren babesak emantzipazioari eusten dio, baliabide nahikorik ez dagoelako.

Gazte-asoziazionismo mugatua: Gazteen parte-hartze txikia, ekintza puntualetan zentratua eta eragiteko gaitasunik gabea.

Lurralde-errotze sendoa: Herriarekiko lotura emozional handia, ez da nahikoa gazteen irteera geldiarazteko.

Barne-migrazioa edo migrazio pendularra: Landa-ingurunearen eta inguruko hiriguneen artean banatutako bizitzak.

Familia sare nagusi gisa: Eskualde guztietan, familiek laguntza materiala, emozionala eta logistikoa eskaintzen dute, oraindik emantzipatu ezin diren gazte askori ekonomikoki eusteko.

Gazte-asoziazionismo mugatua: Salbuespen batzuk izan ezik, gazteek elkarrekin duten parte-hartzea txikia da, eta jardura puntualetan kontzentratzen da; inplikazio txikia dute erabakitze edo aldarrikatzeko egituretan.

Lurralde-errotze sendoa: Lotura afektiboa dago lurraldearekin, bereziki herri txikietan. Tokiko nortasuna kohesio-faktore bat da, baina ez da beti nahikoa gazteen irteera geldiarazteko.

Barne-migrazioa edo migrazio pendularra: Gazte askok mantendu egiten dituzte herriekin dituzten lotura afektiboak eta familiarrak, nahiz eta eskualdeko hiriburuetan edo inguruko hirietan bizi, lan egin edo ikasi. Horrek "bizimodu zatitua" sortzen du landa-munduaren eta hirikoaren artean.

Lurraldeen arabera desberdintasunak eta elementu espezifikoak

Araba:

Arabako Mendialdea: Familiak jarraitzen du izaten babes nagusia. Gazteek kultura- eta kirol-elkarrekin parte hartzen dute batez ere, eta lotura komunitario sendoak sortzen dituzte. Errotze garbia dagoen arren, gazte asko Gasteizen edo Logroñon bizi dira edo lan egiten dute, eta harreman afektiboa dute eskualdearekin.

Arabako Errioxa: Eskualde-nortasun oso markatua da nagusi, irauteko gogo handiarekin. Biztanleria migratzaileak funtsezko zeregina du egonkortasun demografikoan, tokiko gazteen irteera konpentsatzen baitu. Hala ere, oztopo materialek zaildu egiten dute

Emantzipazioa

Begiratzeko

inguruan bizi-proiektuak finkatzea. Guardian edo Bastidan, esaterako, zerbitzu eta aukera gehiago daude, eta horrek barne desberdintasunak sortzen ditu txikiagoak diren eta isolatuago dauden herriekiko.

Bizkaia:

Enkarterri: Familiaren laguntza funtsezkoa da, baina gazteen asoziazionismoa ahula da. Tokiko nortasun handia dagoen arren, ohikoa da zerbitzu eta enplegu gehiago dituzten gune handiagotara migratzea. Egiaztatu da eskualdeko planekiko nolabaiteko urruntzea dagoela gazteen artean, eta ez dagoela parte hartzeko egiturarik.

Busturialdea – Urremendi: Eskualdeko Gazteria Zerbitzuak laguntzako eragile gisa betetzen duen zeregina nabarmentzekoa da. Euskarak eta bizitza komunitarioak parte izatearen sentimendua indartzen dute. Pandemiaren ondoren, gazteen itzulera ikusi zen, eta horrek komunitatearekiko loturak indartu zituen.

Lea-Artibai: Familiak ekonomikoki sostengatzen du gazteria. Barne-migrazioa gertatzen da herri eskuragarriagotara, zerbitzu gutxiago badituzte ere. Eskualde-nortasuna batez ere gune handien inguruan egituratzen da (Markina, Ondarroa, Lekeitio), eta barne-desberdintasunak ere sortzen ditu.

Gipuzkoa:

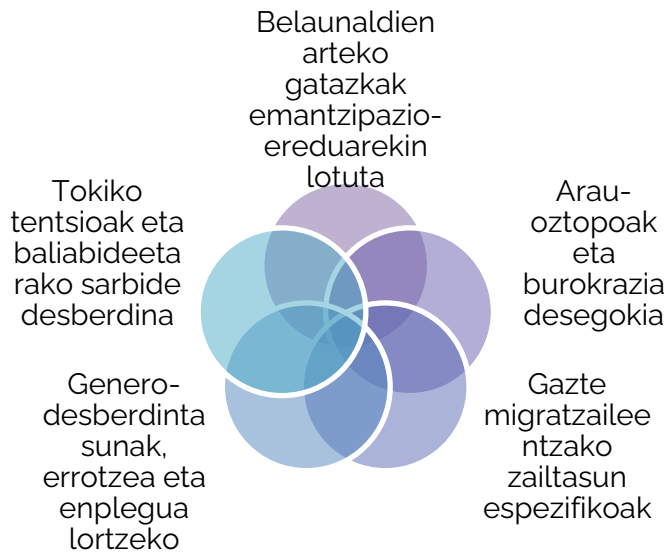
Urola-Kosta (Urkome): Familia da laguntza-sare nagusia, eta errotze handia dago herri txikietan. Gazte askok nahiago dute jatorrizko lekuan geratu, horretarako gutxieneko baldintzak badaude.

Tolosaldea (Tolomendi): Familia ere euskarri nagusia da. Hala ere, gazteen emantzipazio-prozesuetan erakundeek inplikazio txikia ikusten da. Lehentasuna tokiko biztanleria atxikitzean oinarritzen da, baina kanpokoak erakartzeko gaitasun txikia ikusten da, eta horrek birsorkuntza demografikoa mugatzen du.

1.6. Gatazka eta oztopo sozialak

Hiru lurralde historikoetan, landa-inguruneetako gazteen emantzipazio-prozesuak baldintzatzen edo zailtzen dituzten hainbat oztopo sozial identifikatzen dira. Gatazka eta oztopo nagusien artean, hauek nabarmentzen dira: belaunaldien arteko talka bizi-ereduei dagokienez, landa-ingurunera egokitutako araudirik eza, gazte migratzaileentzako zailtasun espezifikoak, enplegua edo lurra lortzeko orduan dauden genero-desberdintasun batzuk, eta, kasu batzuetan, etxebizitza edo zerbitzuak eskuratzearekin lotutako tokiko tentsioak.

Emantzipazioa Begiratzen

Belaunaldien arteko gatazkak emantzipazio-ereduarekin lotuta

Belaunaldien arteko ikuspegiaren arteko taltza gai errepikakorra da ia eskualde guztietan. Adinekoek emantzipazioa eredu tradizionalekin lotzen dute (etxebizitza erostea edo familiaren etxean geratzea, adibidez), baina gazteek autonomia handiagoa, bizimodu berriak eta malgutasun handiagoa eskatzen dute. Alde horrek tentsioak sortzen ditu bai familiako erabakietan, bai belaunaldien arteko ondasunen transmisioan, batez ere landa-inguruneetan, non jabetza lurralde-errotzeari lotuta dagoen.

Arau-oztopoak eta burokrazia desegokia

Hirigintza- eta administrazio-araudiak oztopo garrantzitsutzat jotzen dira landa-eremuan gazteak emantzipatzeko. Araudi horietako asko hiri-testuinguruetarako pentsatuta daude, eta ez dute aintzat hartzen herri txikien errealitatea, eta horrek zaildu egiten du etxebizitzak birgaitzea, proiektu kolektiboak garatzea edo laguntza publikoak eskuratzea. Izapideen konplexutasunak eta landa-ingurunera egokitutako informazio faltak egoera hori larriagotzen dute, eta ekimen edo proiektu bideragarriak dituzten gazteei ere pizgarriak kentzen dizkiete.

Gazte migratzaileentzako zailtasun espezifikoak

Hainbat lurraldetan gazte migratzaileentzako oztopo gehigarriak antzeman dira. Horien artean hauek aipatzen dira: hizkuntza-oztopoak, lan-prekarietatea, administrazio-zailtasunak, aldez aurreko sare sozialen falta eta tituluak homologatzeko edo lan-kontratuak eskuratzeko arazoak. Faktore horiek segurtasunik eza sortzen dute eta emantzipazio- eta integrazio-prozesuak moteltzen dituzte. Hala ere, hainbat eskualdetan kulturen arteko bizikidetzaren aberastasuna eta elkarrekiko errespetua nabarmentzen dira, landa-komunitate askotarikoagoak eta kohesionatuagoak eraikitze oinarri gisa.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Genero-desberdintasunak, errotzea eta enplegua lortzeko

Landagune batzuetan, emantzipazio-ibilbideetan eragina duten genero-desberdintasunak errepikatzen dira. Alde horiek nekazaritzako erreleboa eskuratzeko, familiaren etxean irautean edo enplegu-aukeretan ikusten dira bereziki. Zenbait kasutan, gizonak herrian geratzen dira familia-ustategietan lan egiteko, eta emakumeek, berriz, lehenago migratzen dute ikasteko edo beste lan-sektore batzuetara sartzeko; horrela, emantzipazio-prozesua aurreratzen dute, baina landa-ingurunetik aldenduz.

Tokiko tentsioak eta baliabideetarako sarbide desberdina

Tokiko bizikidetzan gatazka handirik hautematen ez den arren, zenbait lurraldetan tentsioak sortzen dira etxebizitza eskasiari edo baliabide mugatuaren lehiari lotuta. Egoera horiek nolabaiteko lehenetsia ematen diote tokiko biztanleriari enplegua edo etxebizitza eskuratzeko, eta horrek zaildu egin dezake iritsi berriak edo errotze ahula duten gazteak integratzea.

Taula. Lurraldeen arteko aldeak gazteen emantzipazioari lotutako gatazketan

Lurraldea	Hautemandako arazo nagusiak
Araba	Belaunaldien arteko gatazka bat identifikatzen da jabetza-transmisioan eta lurrari lotutako bizi-proiektuetan, bereziki Arabako Mendialdean eta Arabako Errioxan. Azken horretan, gainera, genero-arrakala bat agertzen da nekazaritza-erreleboan, non gizonak geratzeko eta emakumeek alde egiteko joera duten. Hirigintza-araudia herri txikien errealitatera gutxi egokitzen dela hautematen da, eta gazteen birgaitze- eta emantzipazio-prozesuak zailtzen ditu.
Bizkaia	Busturialdean eta Lea-Artibain gazte migratzaileentzako oztopo espezifikoak antzeman dira, hizkuntzari, lan-prekarietateari eta familia-sarerik ezari lotuta, eta horrek haien integrazioa eta autonomia atzeratzen ditu. Enkarterrin genero-desberdintasunek jarraitzen dute nekazaritza-enpleguan eta belaunaldi-erreleborako sarbidean. Zeharka, arauak landa-ingurunera oso gutxi egokitzen direla adierazi da.
Gipuzkoa	Urola-Kosta eskualdean, besteak beste, positiboki baloratzen da bizikidetzaren eta hurbiltasun komunitarioko giroa gazteen integratzeko oinarri gisa. Tolosaldean, aldiz, etxebizitza-eskasiari eta oinarritzako zerbitzuengatik lehiari lotutako gatazka azaleratzen dira. Tokiko enplegua lehenetsia oztopo izan daiteke gazte migratzaileentzat edo iritsi berrientzat.

Emantzipazioa

Begiratzeko

1.7. Azaleratzen ari diren alderdiak

Landa-inguruneen gazteen emantzipazio-prozesuak egiturazko oztopoek ez ezik, errotzea, enplegua, etxebizitza edo parte-hartzea birkonfiguratzeko duten dinamika berriek ere markatzen dituzte. Hiru lurraldeetan eraldaketa sozial, ekonomiko eta sinbolikoak antzeman dira, eta horrek aukera eta erronka berriak irekitzen ditu.

Landa-narratiba berriak eta errotzearen esanahi berria

Hainbat lurraldetan egiaztatu da landa-ingurunearen balio sinbolikoa berreskuratu dela, batez ere pandemiaren ondoren. Gazteak hasten dira pentsatzen sustraitzea ez dela betebeharra, baizik eta nahi duten bizi-aukera bat, betiere baldintza egokiak badaude. Esanahi berri horrek aukerak irekitzen ditu bizi-eredu jasangarriagoak, komunitarioagoak eta lurraldean errotuagoak aurrera eramateko, baina egiturazko elementuen mende jarraitzen du, hala nola enpleguaren, etxebizitzaren, zerbitzuen edo konektibitatearen mende.

Eraldaketa ekonomikoak eta lanekoak

Adostasuna dago landa-ekonomia dibertsifikatzeko beharraren inguruan, gazteen enplegua sortzeko. Eremu askotan, monolaborantza ekonomikoak edo aukera kualifikatuen eskasiak proiektu pertsonalen garapena mugatzen du. Aldi berean, gero eta interes handiagoa ikusten da funtzionarizazioarekiko, laneko segurtasun-bide gisa, eta tokiko arloari lotutako ekintzailatzarekiko. Lanbide Heziketa indartzeko, enplegu berdea sustatzeko edo landa-ingurunearekin bateragarriak diren sektore digitalak bultzatzeko proposamenak ere azaleratzen dira.

Arrakalak laguntzetarako eta baliabideetarako sarbidean

Hiru lurraldeetan salatzen da gazteen emantzipaziorako laguntza publikoak gutxi ezagutzen eta erabiltzen direla. Eskuratzeko zailtasunek, landa-ingurunera egokitutako informazio argirik ezak eta konplexutasun burokratikoak lurralde-desberdintasunak sortzen dituzte, eta baliabide erabilgarrien aprobetxamendua mugatzen dute, baita gazteriarentzat edo landa-ingurunearentzat pentsatutako deialdiak daudenean ere.

Gazteen parte-hartzea etorkizuneko ardatz gisa

Oraindik mugatua bada ere, gazteek politika publikoen diseinuan parte hartu behar dutela onartzen hasi da. Hainbat lurraldetan gazteen ikuspegia integratzen hasi da eskualdeko garapen-planetan, baina oraindik inplikazio zuzenagoa eta estrukturalagoa eskatzen da. Azpimarratu da gazteak ez direla kolektibo lagundutzat hartu behar, eta landa-eremuko etorkizuneko eragile aktibo bihurtu behar direla.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Desberdintasunak eta adibide espezifikoak, lurralde historikoaren eta eskualdearen arabera

Araba

Arabako Mendialdean, bizi-kalitatean, ingurunearen balioan eta etorkizuneko aukera gisa errotzea hautatzeko aukeran oinarritutako landa-narratiba aldarrikatzen da. Garapen-planetan eskualdeko gazteak zeharkako ardatz gisa hartzen hasi dira, eta horrek haien beharrak gehiago ikusarazten laguntzen du. Arabako Errioxan, pandemiak gazteen aldi baterako itzulera ekarri zuen, eta horrek landa-ingurunearen balioa handitu zuen. Hala ere, bizi-proiektu horiek finkatu ezin izateko arriskua aipatzen da, egiturazko baldintzak bermatzen ez badira. Ardoaren monolaborantzak dibertsifikazio ekonomikoan duen eragin negatiboa ere azpimarratzen da.

Bizkaia

Lea-Artibain, industria-sektoreetan errelebo teknikorik ez dagoela identifikatzen da, eta horrek gazte kualifikatuak erakartzeko aukerak irekitzen ditu. Lanbide Heziketa indartzea eta prestakuntza duten gazteen itzulera edo etorrera erraztea proposatzen da. Enkarterrin, etxebizitza, digitalizazio eta mugikortasuneko trakzio-proiektuak bultzatzen ari dira, proposamen zehatzekin, hala nola hutsik dauden baserriak gazteentzat birgaitzea. Politika horien diseinuan gazteek gehiago parte hartzeko beharra ere azpimarratzen da.

Gipuzkoa

Urola-Kostan, telelana gazteak finkatzeko aukera gisa identifikatzen da, batez ere zerbitzuen eta konektibitatearen oinarritzko sare bat bermatzen bada. Hutsik dauden baserriak berreskuratzeko neurriak ere proposatzen dira. Tolosaldean, landa-bizitzaren gehiegizko idealizazioaz ohartarazten da, frustrazioak eragin baititzake. Era berean, erdiguneetan biztanleria kontzentratzeko joera ikusten da, sakabanatutako baserriak pixkanaka utzita. Horrek landa-munduaren barruko desberdintasunak areagotzen ditu, eta politika orekatuagoak diseinatzeko erronka planteatzen du.

Emantzipazioa

Begiratzen

Taula: Desberdintasunak eta adibide espezifikoak, lurralde historikoaren eta eskualdearen arabera

Lurraldea	Eskualdea / Erakundea	Azaleratzen ari diren alderdi nabarmenak (elkarrizketen arabera)
ARABA	<i>Arabako Mendialdea</i>	Bizi-kalitatean, jasangarritasunean eta errotzea hautatzeko aukeran oinarritutako landa-narratiba berri bat aldarrikatzen da. Gazteak zeharkako ardatz gisa hartzen hasi dira eskualdeko garapen-planetan.
	<i>Arabako Errioxa</i>	Pandemiaren ondoren, gazteak aldi baterako itzuli ziren, eta landa-ingurunearen balorazio handiagoa egin zen. Proiektu horiek etxebizitza, enplegua eta zerbitzuak bermatu gabe ez finkatzeko arriskua ikusten da. Ardoaren monolaborantza aipatzen da dibertsifikazio ekonomikorako muga gisa.
BIZKAIA	<i>Enkarterri</i>	Proiektu traktoreak bultzatzen dira etxebizitzan, digitalizazioan eta mugikortasunean. Hutsik dauden baserriak gazteentzat birgaitzea eta tokiko politiken diseinuan gazteek gehiago parte hartzea proposatzen da.
	<i>Lea-Artibai</i>	Industria-sektoreetan errelebo teknikorik ez dagoela hautematen da, eta horrek gazte kualifikatuak erakartzeko aukerak irekitzen ditu. Lanbide Heziketa indartzea eta prestakuntza duten gazteen itzulera edo etorrera erraztea proposatzen da.
GIPUZKOA	<i>Urola-Kosta (Urkome)</i>	Telelana biztanleria gaztea finkatzeko aukera gisa ikusten da, betiere zerbitzuak eta konektibitatea badaude. Hutsik dauden baserriak berreskuratzeko neurriak proposatzen dira.
	<i>Tolosaldea (Tolomendi)</i>	Landa-bizitzaren idealizazio partziala aipatzen da, eta horrek espektatibak desitxuratu ditzake. Biztanleria erdiguneetan kontzentratzen dela eta baserri sakabanatuak abandonatzen direla ikusten da, eta horrek lurralde-plangintza orekatzeko erronka planteatzen du.

Emantzipazioa

Begiratzen

2. Analisi kuantitatiboa: galdetegiak

1. blokea. Soziodemografia eta lurraldetasuna.

2.1. Aldagai soziodemografikoak

Lagina 18 eta 20 urte bitarteko gazteek osatzen dute gehienbat, eta horiek guztizkoaren bi heren baino gehiago dira (% 66,3). Datu horrek agerian uzten du gazteenen presentzia gehiegizkoa dela; aldiz, 21 eta 23 urte bitarteko taldeek (% 16,8) eta 24 eta 26 urte bitartekoek (% 6,7) presentzia askoz txikiagoa dute, eta parte-hartzea pixkanaka jaisten ari da adin handieneko tartetean. Adin-profil horrek ideia hau indartzen du: inkestak emantzipazioaren aurreko pertzepzioak eta espektatibak jasotzen ditu nagusiki, independentziako esperientzia finkatuak baino gehiago.

Genero-banaketari dagokionez, % 68,3 emakumeak dira, gizonak % 31,3 eta pertsona ez-bitar bat (% 0,5). Gainera, parte-hartzaile gehienen jatorria (% 94,7) Euskadi da, eta ehuneko txiki bat beste autonomia-erkidego batzuetatik dator (% 2,4), edo atzeritik (% 2,9). Biztanleria gehienbat bertakoa da, eta migratzaileen ordezkartza txikia da. Atzerrian jaiotako 5 pertsonak Txina, Nikaragua, Errusia, Nikaragua eta Honduraskoak dira. Oro har, profil soziodemografikoak talde gazte bat erakusten du, nagusiki emakumezkoa eta euskal jatorrikoa, helduaroari buruzko erabakien atarian kokatua.

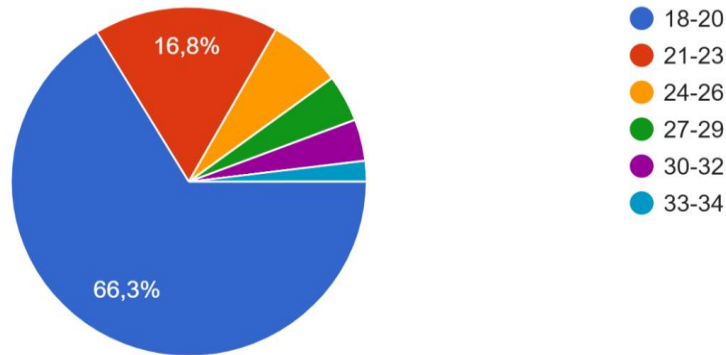
Inkestatutako pertsona gehienak Lanbide Heziketan ari dira gaur egun (% 80,3), eta horrek profil tekniko eta aplikatua erakusten du; unibertsitateko ikasketen presentzia, berriz, gutxiengoa da. Amaitutako prestakuntzari dagokionez, panorama askotarikoagoa da: % 32,7k batxilergoa du eta % 31,2k LH; laurdenak DBH amaitu du eta % 11 pasatxok unibertsitate-ikasketak ditu. Datu horiek hezkuntza-oinarri ertain-altua iradokitzen dute, non enplegu praktikoari eta laneratze goiztiarrari lotutako prestakuntza-ibilbideak nagusi diren.

Emantzipazioa Begiratzeko

Grafikoa. Adinaren arabeko banaketa.

Edad Adina

208 respuestas

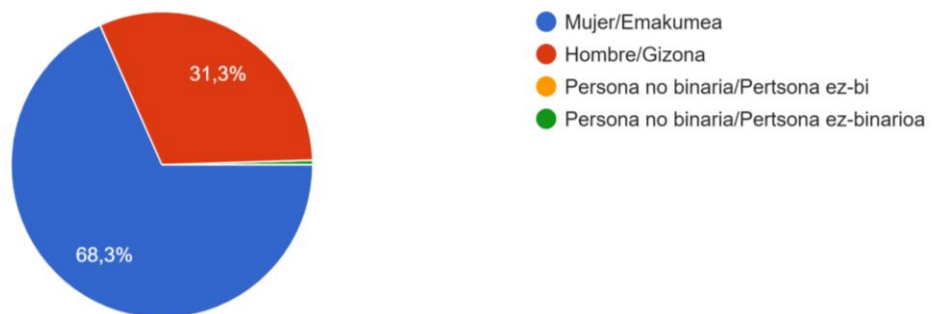

Iturria: Geuk egina, galdetegiaren emaitza kuantitatiboetan oinarrituta.

Grafikoa. Genero-identitatearen arabeko banaketa.

Identidad de género Genero-identitatea

208 respuestas

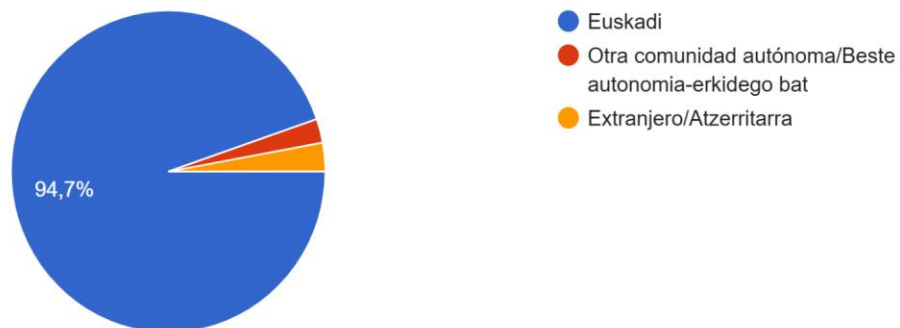
Iturria: Geuk egina, galdetegiaren emaitza kuantitatiboetan oinarrituta.

Emantzipazioa Begiratzeko

Grafikoa. Jaiolekuaren arabera banaketa.

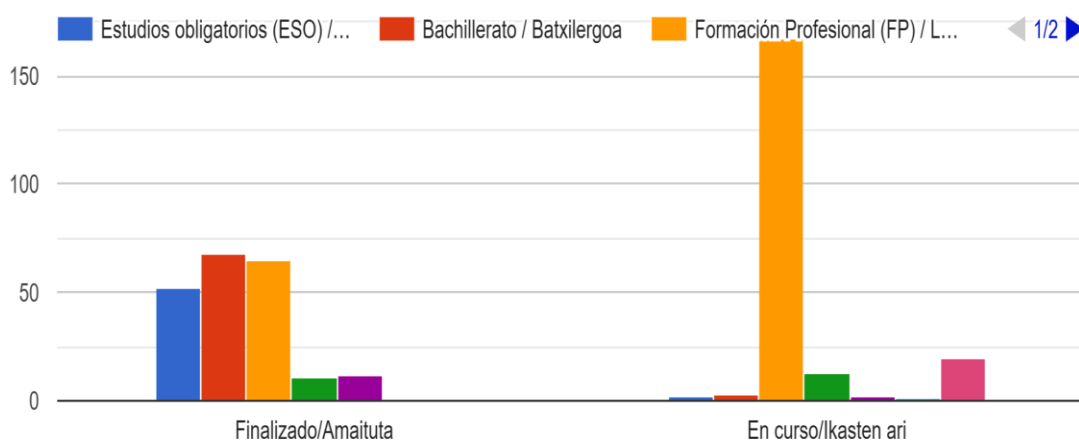
Origen Jatorria Nacido/a en... // ...-n jaioa

208 respuestas

Iturria: Geuk egina, galdetegiaren emaitza kuantitatiboetan oinarrituta.

Grafikoa. Jaiolekuaren arabera banaketa, egoera akademikoaren arabera.

Iturria: Geuk egina, galdetegiaren emaitza kuantitatiboetan oinarrituta.

2.2. Lurralde-banaketa.

Parte-hartzaileen lurralde-banaketak agerian uzten du Gipuzkoako lurraldeak gainordezkaritza argia duela: inkestatutako pertsona guztien % 88 bertan bizi da; Araban eta Bizkaian, aldiz, % 8,7 eta % 3,3, hurrenez hurren. Gipuzkoako gehiengo horren barruan, Tolosaldea, Urola-Kosta eta Donostialdea nabarmentzen dira; izan ere, kasuen % 60 baino gehiago biltzen dituzte. Kokapen geografikoari dagokionez, parte-hartzaileen % 61 barrualdekoak dira, eta % 39, berriz, kostaldekoak. Alde horrek barnealdeko landa- eskualdeen edo eskualde erdilandatarren garrantzia islatzen du, non gazteen emantzipazioak etxebizitza, enplegua edo oinarritzko zerbitzuak eskuratzeari lotutako baldintza espezifikoak aurre egin behar diren.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Oro har, inkestatutako pertsonen erdiak baino gehiago (% 57,2) 10.000 biztanletik beherako udalerrietan bizi dira, eta bereziki nabarmentzen dira 2.000 biztanletik beherako herri txikietan bizi direnak (% 27,4). Datu horrek erakusten du gazteen ordezkartza handia dagoela landa-inguruneetan edo ingurune erdi-hiritarretan, non enplegu, etxebizitza eta zerbitzuen aukerak mugatuagoak izaten diren, eta horrek eragin zuzena izan dezake emantzipatzeko baldintzetan eta espektatibetan. Udalerrien barneko banaketa ere garrantzitsua da: erdiak baino gehiago (% 58,7) hirigunean edo herrian bizi dira, % 31,7 auzo periferikoetan eta % 9,6 baserri edo etxebizitza isolatueta. Horrek agerian uzten du nolabaiteko bizitegi-sakabanaketa dagoela, eta horrek eragina izan dezake sozializatzeko eta baliabideak eskuratzeko aukeretan.

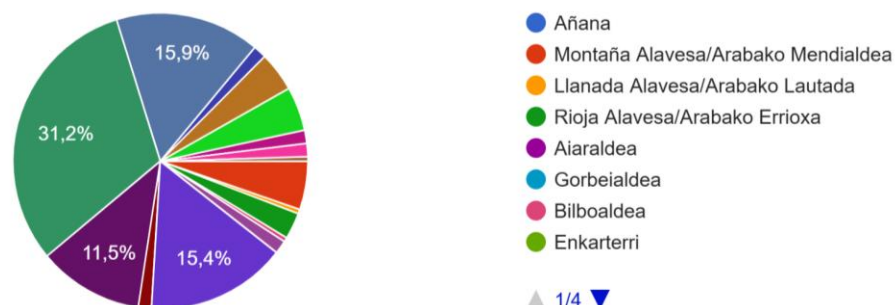
Oinarritzko zerbitzuetarako sarbideari dagokionez, datuek oro har aldeko egoera adierazten dute, baina era desberdinetakoa. % 62,5ek adierazi du hurbil eta ondo konektatuta dituela, % 22,1ek adierazi du sarbide ertaina duela, eta % 15,4k zailtasun nabarmenak dituela, autoa edo joan-etorri luzeak behar dituela eguneroko beharrei erantzuteko. Informazio horren arabera, gehienek hurbileko zerbitzuak dituzten arren, landa-inguruneetan edo ingurune periferikoetan bizi diren gazteen zati handi batek mugikortasunaren eta sarbidearen egiturazko mugei aurre egiten jarraitzen du, eta horrek autonomia pertsonala eta emantzipatzeko benetako aukerak baldintzatzen ditu.

Hala ere, kontuan izan behar da zerbitzuetarako sarbide egokiaren pertzepzioa nabarmen aldatu daitekeela udalerriaren tamainaren eta udalerriaren barruko kokapenaren arabera: udalerri handiagoetako erdigunean bizi direnek baliabide gehiago eta konektibitate hobea izango dute, ziurrenik, auzo periferikoetan edo udalerri txikietan bizi direnek baino.

Grafikoa. Banaketa bizileku-eskualdearen arabera.

¿En qué comarca resides? Zeinen eskualdetan bizi zara?

208 respuestas

Iturria: Geuk egina, galdetegiaren emaitza kuantitatiboetan oinarrituta.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Taula. Lurralde historikoen arabera banaketa.

Lurraldea	Kontuan hartutako eskualdeak	k	%
Gipuzkoa	Tolosalde, Urola-Kosta, Donostialdea, Goierri, Buruntzaldea, Urola Garaia, Debarrena, Bidasoa, Debagoiena, Oarsoalde, Urola Erdia	183	% 88,0
Araba	Arabako Mendialdea, Arabako Errioxa, Arabako Lautada	18	% 8,7
Bizkaia	Lea-Artibai, Bilboalde	7	% 3,3
Guztira		208	% 100

Iturria: Geuk egina, galdetegiaren emaitza kuantitatiboetan oinarrituta.

Taula. Lagin-banaketa modalitatearen eta lurralde historikoen arabera.

Kokapena	Kontuan hartutako eskualdeak	k	%
Barnealde	Tolosalde; Goierri; Urola Garaia; Arabako Mendialdea; Arabako Errioxa; Buruntzaldea; Debagoiena; Arabako Lautada; Urola Erdia	127	% 61,1
Kostaldea	Urola-Kosta; Donostialdea; Debarrena; Lea-Artibai; Bidasoa; Oarsoalde; Bilboalde	81	% 38,9
Guztira	—	208	% 100

Iturria: Geuk egina, galdetegiaren emaitza kuantitatiboetan oinarrituta.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Grafikoa. Udalerriko biztanle-kopuruaren arabera banaketa.

¿Cuántos habitantes tiene, aproximadamente, el municipio en el que vives? Zenbat biztanle ditu gutxi gorabehera bizi zaren udalerriak?

208 respuestas

Iturria: Geuk egina, galdetegiaren emaitza kuantitatiboetan oinarrituta.

Grafikoa. Udalerriaren barruko kokapenaren arabera banaketa.

¿Dónde vives dentro de tu municipio? Zure udalerriko zein gunetan bizi zara?

208 respuestas

Iturria: Geuk egina, galdetegiaren emaitza kuantitatiboetan oinarrituta.

Emantzipazioa Begiratzeko

Grafikoa. Udalerriaren barruko zerbitzuetarako sarbidearen araberako banaketa.

¿Cómo describirías el acceso desde tu vivienda a servicios básicos (tienda, centro de salud, transporte público...)? Nola deskribatuko zenuke zure...n zentroa, garraio publikoa...) iristeko sarbidea?

208 respuestas

Iturria: Geuk egina, galdetegiaren emaitza kuantitatiboetan oinarrituta.

2. blokea. Emantzipazioari buruzko ikuspegia.

Emaitzek erakusten dutenez, inkestatutako pertsona gehienek emantzipazioa independentzia ekonomikoarekin lotzen dute; % 74,5 ados edo oso ados dago baieztapen honekin: emantzipatzea familiaren mende egon gabe norberaren diru-sarrerekin mantendu ahal izatea da. Hala ere, bost pertsonatik ia bat (% 20,7) posizio neutralean dago, eta horrek iradokitzen du autonomia ekonomikoa funtsezko osagaitzat hartzen den arren, pertsona guztiek ez dutela emantzipatzeko baldintza eskusibotzat edo nahikotzat hartzen.

Adostasun-maila are handiagoa da (% 79,3) emantzipazioa familiaren etxetik irtetea eta etxebizitza bera kudeatzea dela esaten denean, eta horrek adierazten du bizitegi-osagaia dela oraindik ere argien aitortzen dena. Aldiz, eguneroko erabakiak, lanekoak edo hezkuntzakoak hartzeko autonomiarekin eta bizi-proiektu propioak eraikitzearekin lotutako ideiek ñabardura gehiago sortzen dituzte: % 60 inguru baino ez dago ados edo oso ados, eta tarteko posizioen ehunekoak gora egiten du (% 25 inguru). Horrek iradokitzen du emantzipazioa gehienbat dimentsio materialetatik (ekonomikoak eta bizitegikoak) ulertzen dela, dimentsio sinbolikoetatik edo harremanetakoetatik baino gehiago, eta hauek badirudi interpretazioen aniztasun handiagoa pizten dutela.

Emantzipatzea gustatuko litzaiekeen lekuari dagokionez, erdiek baino gehiagok (% 51,9) nahiago dute beren herrian bertan emantzipatzea, eta % 20,7k inguruko herrietan eta antzeko ezaugarriak dituzten herrietan. Horrek agerian uzten du lurraldean oso errotuta daudela eta jatorrizko ingurunearekiko loturei eusteko nahia dutela. Ehuneko txiki batek bakarrik aukeratuko luke hiri bat (% 6,7) edo beste autonomia-erkidego batera edo atzerrira joatea (% 10 baino gutxiago batuz), eta % 12,5ek oraindik ez du pentsatu. Oro har, datuek erakusten dute gazte gehienak errotuta daudela eta landa-inguruneekin edo erdi-

Emantzipazioa

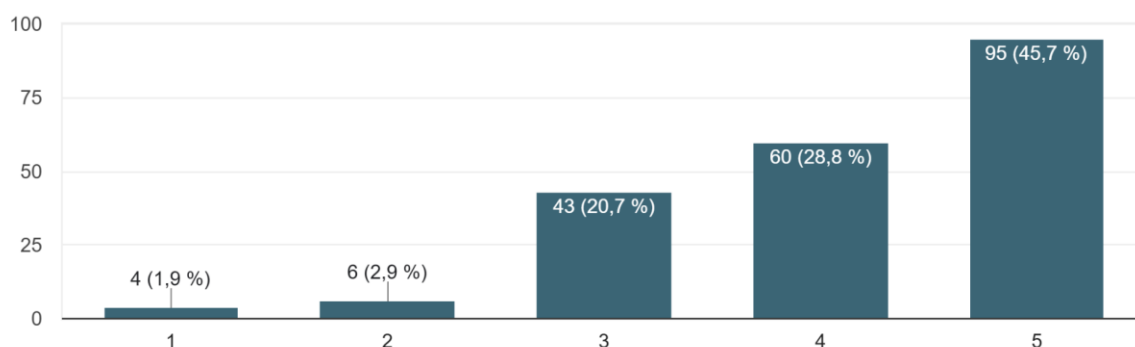
Begiratzeko

hirikoekin lotuta daudela, nahiz eta beren autonomia baldintzatzen duten zailtasun materialen jakitun izan.

Grafikoa. Emantzipazioari buruzko baieztapenarekiko adostasun-mailaren arabeko banaketa.

Emanciparse significa poder mantenerse con los propios ingresos sin depender de la familia. Emantzipatzea esan nahi du norberaren dir...itzeko gai izatea, familiaren mendekoa izan gabe.

208 respuestas

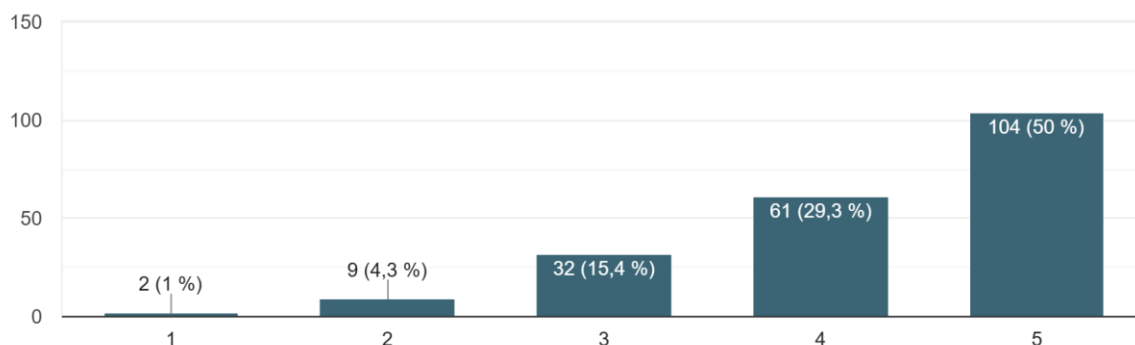

Iturria: Geuk egina, galdetegiaren emaitza kuantitatiboetan oinarrituta.

Grafikoa. Emantzipazioari buruzko baieztapenarekiko adostasun-mailaren arabeko banaketa.

Emanciparse significa irse a vivir fuera del hogar familiar y gestionar la propia vivienda. Emantzipatzea esan nahi du familia-etxeti...zera joatea eta norberaren etxebizitza kudeatzea.

208 respuestas

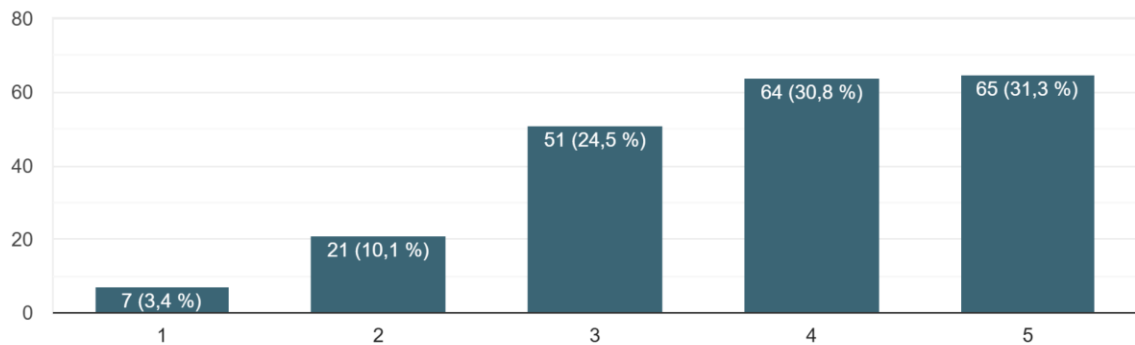
Iturria: Geuk egina, galdetegiaren emaitza kuantitatiboetan oinarrituta.

Emantzipazioa Begiratzeko

Grafikoa. Emantzipazioari buruzko baieztapenarekiko adostasun-mailaren arabeko banaketa.

Emanciparse es tomar decisiones propias sobre estudios, trabajo y vida cotidiana. Emantzipatzea da ikasketen, lanaren eta eguneroko bizitzaren inguruan norberak bere erabakiak hartzea.

208 respuestas

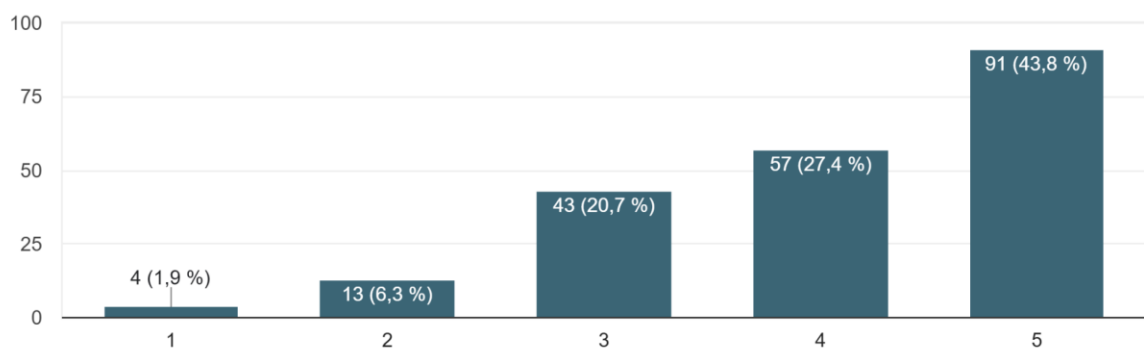

Iturria: Geuk egina, galdetegiaren emaitza kuantitatiboetan oinarrituta.

Grafikoa. Emantzipazioari buruzko baieztapenarekiko adostasun-mailaren arabeko banaketa.

Emanciparse es construir proyectos de vida propios, ya sea en pareja, con amistades o en colectivo. Emantzipatzea da norberaren bizitza-proie...itza, bikotean, lagunekin edo kolektiboan izan.

208 respuestas

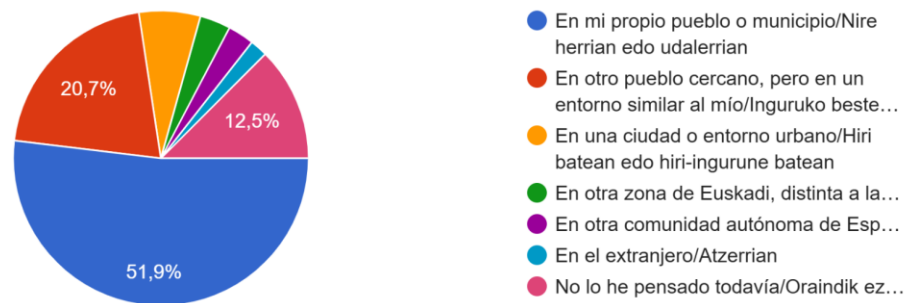
Iturria: Geuk egina, galdetegiaren emaitza kuantitatiboetan oinarrituta.

Emantzipazioa Begiratzen

Grafikoa. Nahi den emantzipazio-lekuaren arabera banaketa.

En tu caso, ¿dónde vives o dónde te gustaría emanciparte (si aún no lo has hecho)? Zure kasuan, non bizi zara edo non emantzipatzeko gustatuko litzaizuke (oraindik ez baduzu egin)?

208 respuestas

Iturria: Geuk egina, galdetegien emaitza kuantitatiboetan oinarrituta.

3. blokea. Ibilbidea eta erabakiak.

Inkestatutako pertsona gehienak emantzipazio-prozesuaren fase goiztiarretan daude oraindik. Ia erdiak (% 45,2) ez du inoiz emantzipatzeko asmorik izan, eta % 39,4k pentsatu du, baina oraindik ez du urrats zehatzik eman. Horrek agerian uzten du distantzia handia dagoela independizatzeko nahiaren eta benetako aukeraren artean. % 6,3k soilik adierazi du modu erabat independentean bizi dela, % 2,9k partzialki bizi dela modu independentean eta % 4,8k prestatzen ari dela. Datu horien arabera, gazte gehienak familia-ingurunearen mende daude, eta baldintza ekonomikoek, lanekoek eta etxebizitzakoek egiturazko galga gisa jokatzen dute, eta etxetik irtetea atzeratzen dute, nahiz eta kasu askotan emantzipatzeko asmoa edo nahia presente egon.

Emantzipazioa Begiratzeko

Grafikoa. Egoeraren arabera banaketa, emantzipazioari dagokionez.

¿Cuál de las siguientes opciones describe mejor tu situación actual respecto a la emancipación? Hurrengo aukeretatik zeinek azaltze...ure oraingo egoera emantzipazioari dagokionez?

208 respuestas

Iturria: Geuk egina, galdetegiaren emaitza kuantitatiboetan oinarrituta.

Egungo egoerari buruzko erantzun irekia

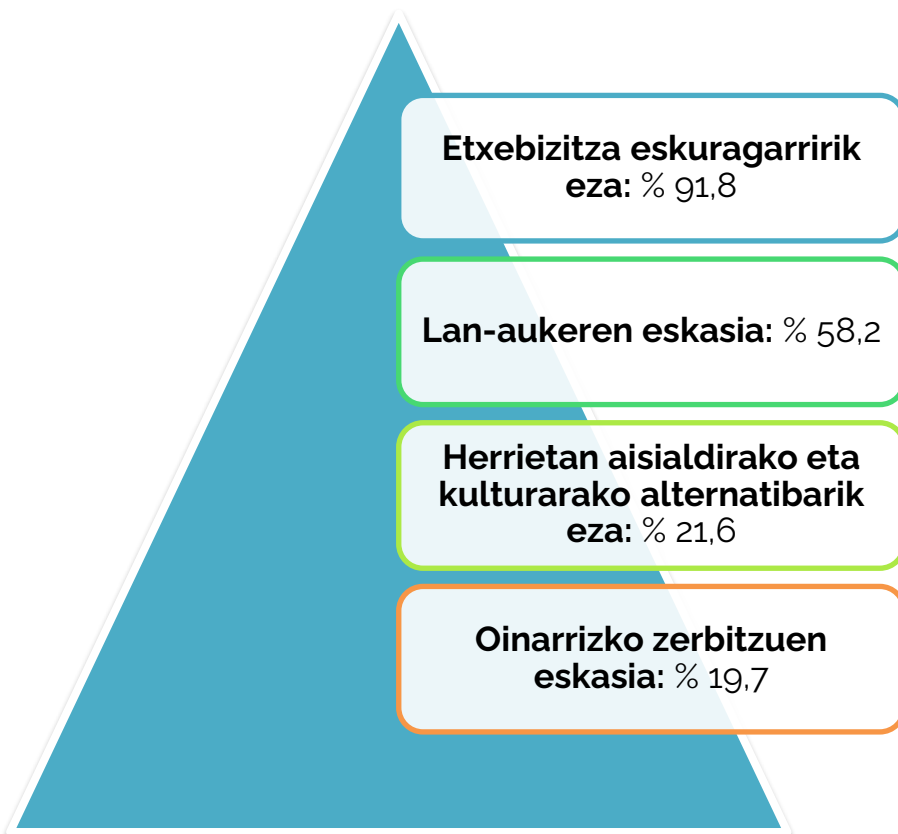
Oso eredu argia erakusten du 96 erantzunen analisiak: zailtasun ekonomikoa eta etxebizitza eskuragarriarik eza dira emantzipaziorako oztopo nagusiak. Gazte gehienak beren familiekin bizi dira oraindik, askotan lanean edo ikasten, baina alokairu bat edo hipoteka bat beren gain hartzeko diru-sarrera nahikorik gabe (*"lana egiten dut baina ekonomikoki ez dut dirurik emantzipatzeko, prezioak nola dauden ikusita"*, *"emantzipatu nahiko nuke, baina nire ekonomiak ez dit aukerarik ematen"*). Sarritan errepikatzen da frustrazio- eta ezintasun-sentsazioa prezio "iritsezinen" eta eskaintza "oso mugatuen" aurrean, bereziki herri txikietan. Emantzipazioa desio geroratu edo eskuraz gisa ikusten da, askotan etorkizuneko etapa ideal bati lotuta (*"gustatuko litzaidake emantzipatzeko baliabideak izatea baina iragan batean ikusten dut dena"*).

Horrekin batera, esperientzia minoritario baina esanguratsu batzuk agertzen dira: emantzipatzea lortu dutenek familiaren zuzeneko laguntzari esker egin dute, dela etxebizitza-lagapenen bidez, dela espazioak birgaituz edo laguntza ekonomikoaren bidez (*"etxebizitza bat egin ahal izan nuen, amonak bi trasteleku oparitu zizkidalako"*, *"famiaren etxea senideen laguntzarekin erosi dut"*). Beste pertsona batzuek independentzia partziala, bikotekidearekin partekatutako aurrezkia edo ikasketa eta lanaren konbinazioa nabarmentzen dituzte tarteko estrategia gisa. Erosotasun-kasuak edo larrialdi faltako kasuak ere badaude; familiekin "gustura" bizi direnak eta alde egiteko presiorik sentitzen ez dutenak dira. Oro har, kontakizun orokorrak autonomiaren nahia eta egiturazko mugen kontzientzia uztartzen ditu, emantzipazioa horizonte desiragarritzat hartzen duen baina etxebizitza-merkatuak, prekarietateak eta mendekotasun ekonomikoak baldintzatzen duten gazteria islatuz.

Emantzipazioa Begiratzen

4. blokea. Egiturazko baldintzak.

Emantzipazioa gehien zailtzen duten egiturako baldintzak etxebizitzaren eremuan kontzentratzen dira; hain zuzen, inkestatuen % 91,8k adierazi dute aukera eskuragarririk eza dela oztopo nagusia. Bigarrenik, erdiak baino gehiagok (% 58,2) lan-aukeren eskasia nabarmentzen dute, eta horrek indartu egiten du, prestakuntza izanda ere, independentzia lortzeko beharrezko baldintza materialak aurkitzen ez dituzten gazteen ideia. Beste faktore batzuk, hala nola oinarrizko zerbitzuen eskasia (% 19,7) edo aisialdiko eta kulturako alternatiben eskasia (% 21,6), muga gehigarri gisa agertzen dira, eta batez ere udalerri txiki edo landatarretan bizi direnei eragiten diete.

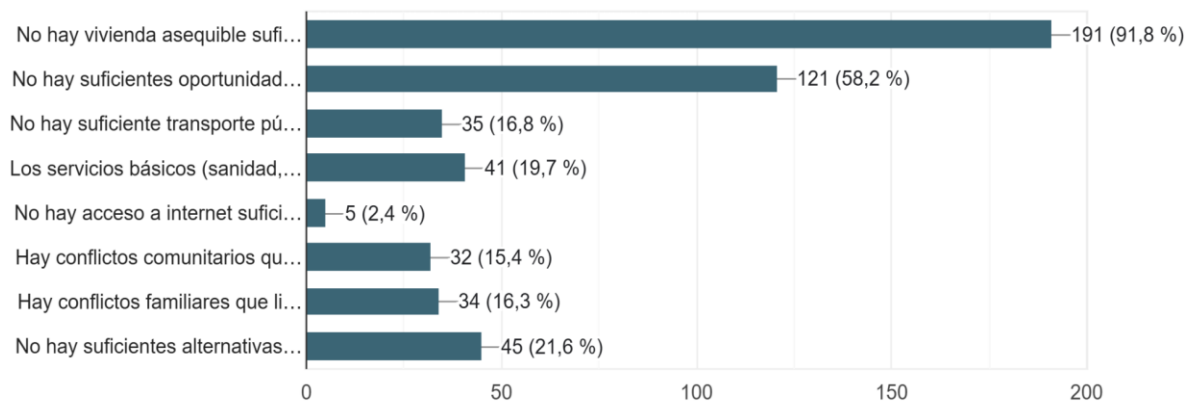

Anekdotikoagoak dira, nahiz eta kasu batzuetan garrantzitsuak izan, garraio publikoaren defizitaren (% 16,8) eta familia- edo komunitate-gatazken (% 16 inguru) aipamenak, bai eta Internetarako sarbide mugatuaren (% 2,4) aipamenak ere, lurraldeen artean oraindik dauden desberdintasunak islatzen dituztenak.

Emantzipazioa Begiratzeko

Grafikoa. Muga espezifikoaren sinesmenaren arabera banaketa.

Selecciona los 3 elementos que creas que limitan las posibilidades de emancipación (ya sea en tu caso o en el de tu entorno cercano). Aukeratu geh...u-inguruan (zure kasuan edo ingurukoaren kasuan).
208 erantzunak

Iturria: Geuk egina, galdetegiaren emaitza kuantitatiboetan oinarrituta.

Mugei buruzko galdera irekia

Erantzunak agerian uzten dute prezioari eta etxebizitza eskuratzeko ezintasunari buruzko kezka orokorra, behin eta berriz aipatzen dena emantzipaziorako oztopo nagusi gisa. "Etxebizitzak oso garesti daude", "ez dago eskaintza nahikorik" edo "soldadak ez dira iristen alokairua edo hipoteka ordaintzeko" ideia errepikatzen da, eta horrek egiturazko ezintasunaren pertzepzioa islatzen du, baita enplegua edo ikasketak dituztenen artean ere. Landa-eremuetako etxebizitza-eskasia, turistifikazioaren eta bigarren bizilekuen eragina, eta BOEak eskuratzeko laguntza edo prozesu arinen falta ere aipatzen dira, "saldu edo alokatu nahi ez duten jabeak" edo egoera txarrean dauden eta neurrigabeko prezioak dituzten etxebizitzak salatzen dituzten testigantzekin batera.

Eskala txikiagoan, beste muga osagarri batzuk ere identifikatzen dira: lan-ezgonkortasuna eta soldata baxuak, garraio publikoaren eta herri txikietako oinarriko zerbitzuen falta, eta jabetzak kudeatzeari lotutako familia edo komunitate gatazkak. Oro har, erantzunen arabera, emantzipazioa gero eta urrunago dagoen helburu gisa ikusten da gazteentzat, ez borondate edo heldutasun pertsonalik ezak baldintzatuta, baizik eta bizitza independente eta duin bat lortzea zailtzen duen egitura ekonomiko eta lurralde-egitura batek baldintzatuta.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Taula: Bat-bateko erantzunen laburpena galdetegian

Kategoria	Gazteek adierazitako alderdiak
<i>Etxebizitza</i>	- Oso prezio altuak / eskuraezinak: salmenta- eta alokairu-prezioak izugarri igo dira, eta etxebizitza eskuratzea eragotzi dute. - Eskaintza falta: oso etxebizitza gutxi daude eskuragarri, batez ere alokairuan. - Alokairu garestia eta urria: alokairuko pisuak gutxi dira eta prezioak altuegiak. - Bigarren bizilekuak eta turistifikazioa: kanpoko pertsonak edo erabilera turistikorako erosteak tokiko merkatua garestitzen du. - Etxebizitzaren birgaitzea eta egoera: etxe edo baserri asko egoera txarrean edo abandonatuta daude; birgaitzerako laguntza publikoa falta da. - Saltzen ez duten jabeak / lurzoru urbanizagarriak ez izatea: lurzoru erabilgarriaren eskasia eta jabeen ezezkoa saltzeko. - Salmenta edo alokairuaren ondoriozko familia-gatazkak: familien arteko desadostasunak etxebizitzak edo lokalak saltzeko edo alokatzeko. - Burokrazia eta BOE: babes ofizialeko etxebizitzak eskuratzeko izapide oso luze eta konplexuak. - Informazio eta laguntza falta: emantzipaziorako edo etxebizitzarako programei eta dirulaguntzei buruzko informazio gutxi.
<i>Enplegua ekonomia</i> eta	- Enplegu eta aukera egonkorrik eza: lan-eskaintza gutxi eta kontratu prekarioak. - Soldata baxuak eta bizi-kostu handia: soldatek ez dute aukerarik ematen alokairua edo hipoteka estaltzeko.- Esperientzia-baldintza gehiegizkoak: enpresek alde aurretik bete ezin den esperientzia eskatzen dute gazte prestatu berrientzat.
<i>Zerbitzuak mugikortasuna</i> eta	- Garraio publiko eskasa: ordutegi murriztuak, konexio urriak eta auto pribatuarekiko mendekotasuna. - Oinarrizko eta aisialdiko zerbitzurik eza: saltokirik, tabernarik, ekipamendurik edo gazteak elkartzeko gunerik ez izatea.
<i>Bizi-etapa prestakuntza</i> eta	- Ikasten ari diren edo diru-sarrera propiorik ez duten gazteak: gazte askok ez dituzte ikasketak amaitu edo ez dute emantzipatzeko lan egonkorrik.

Emantzipazioa

Begiratzeko

<i>Gizarte-kultura-dimentsioa</i>	<i>eta</i>	- Gazteak onartzeko zailtasunak: herri batzuetan nahi ez dutelako edo belaunaldi-gatazkak daudelako pertzepzioa.
<i>Kanpoko estrategiak</i>		- Lan-emigrazioa: gazteriaren zati batek beste herrialde batzuetara joatea planteatzen du, diru gehiago irabazteko eta etorkizunean etxebizitza erosi edo alokatu ahal izateko.

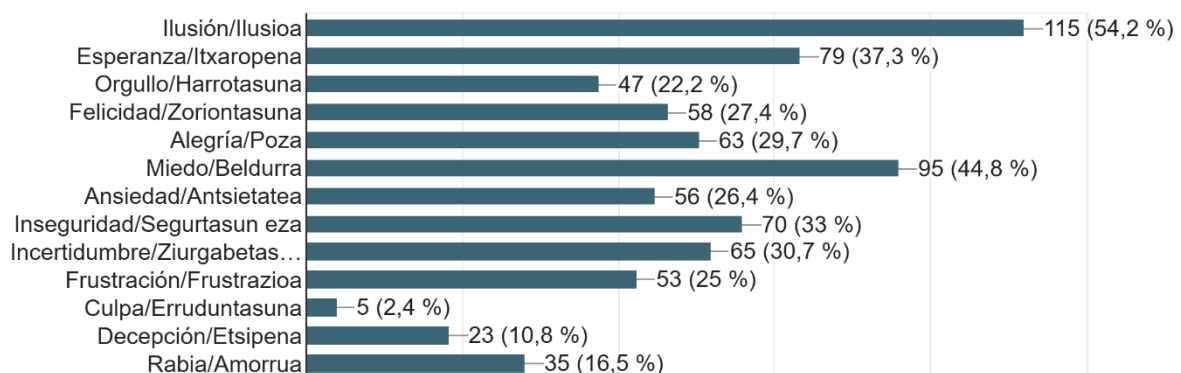
5. blokea. Emozioak eta gizarte-gaitasunak.

Emantzipazio-prozesuari lotutako emozioek ilusioaren eta zailtasunaren arteko anibalentzia argia islatzen dute. Gazteen erdiek baino gehiagok (% 54,3) ilusioa aipatzen dute sentimendu nagusi gisa, eta, ondoren, itxaropena (% 36,5) eta poza (% 29,8). Horrek erakusten du emantzipatzea oraindik ere helburu desiragarri eta motibagarri gisa ikusten dela. Hala ere, ia indar berarekin kontrako zeinua duten emozioak agertzen dira: beldurrak (% 44,2), segurtasunik ezak (% 32,7) edo antsietateak (% 26,4) agerian uzten dute tentsioa dagoela independentzia-nahiaren eta harekin batera doan egiturazko prekaritatearen artean.

Grafikoa. Emantzipazio-prozesuari lotutako emozioak

¿Qué emociones has vivido o vives en relación con tu proceso de emancipación? Zein emozio bizi izan dituzu edo bizi dituzu zure emantzipazio-proze...? Selecciona tantas como piensas que sentirías

212 respuestas

Iturria: Geuk egina, galdetegiaren emaitza kuantitatiboetan oinarrituta.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Taula: Emantzipazio-prozesuari lotutako emozioak

Sailkapena	Sentimendua / emozioa	Aipatzen dituzten gazteen % guztira
<i>Balio positibokoak</i>	Ilusioa, itxaropena, poza, zoriona, harrotasuna	% 70-72
<i>Balio negatibokoak</i>	Beldurra, antsietatea, segurtasunik eza, ziurgabetasuna, frustrazioa, amorrua, errua	% 65

Emozioei buruzko erantzun irekia

Erantzunek, batez ere, ilusioa eta frustrazioa nahasten dituzte emantzipazioaren inguruan. Pertsona askok aipatzen dute independentzia lortzeko ideiak motibazioa, aldaketarako gogoia eta ilusioa sortzen dituela (*"esperientzia garrantzitsua izango da nire bizitzan eta irrikaz nago une hori iristeko"*), baina, aldi berean, estresa, antsietatea edo etsipena sortzen ditu oinarritzko gastuak ordaindu ezin dituztela ikusten dutenean (*"emantzipatzea buruhaustea da... antsietatea, amorrua, etengabeko estresa"*). Errua edo deserosotasun sentimenduak agertzen dira familiaren mende jarraitzeagatik, eta penaren sentimendu puntualak familiaren etxea atzean uzteagatik, egoera ekonomiko hobeari esker prozesuari "arazo handirik gabe" aurre egin ziotenen kontakizunekin batera. Oro har, emantzipazioari lotutako emozio eta trebetasun sozialak asko baldintzatzen dituela ekonomiak eta etxebizitza eskuratzeak, desira edo gaitasun pertsonalik ezak baino gehiago.

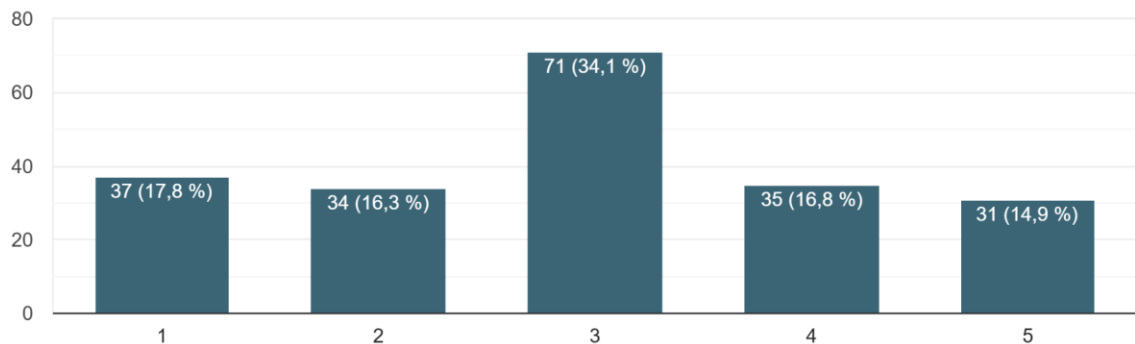
Emantzipatzeko gaitasunaren autopertzepzioari dagokionez, emaitzak oso zatituta agertzen dira: inkestatutako pertsonen heren bat bakarrik sentitzen da ziur edo oso ziur hori egin ahal izateaz, beste heren bat axolagabe agertzen da, eta % 34k adierazten du ez dagoela ados bere kabuz emantzipatu ahal izateko ideiarekin. Sakabanatze horrek prozesuari autonomiaz aurre egiteko konfiantza edo baldintza material nahikorik eza iradokitzen du, eta hori bat dator azterlaneko beste galdera batzuetan adierazitako egiturazko mugekin.

Emantzipazioa Begiratzeko

Grafikoa. Egoeraren arabera banaketa, emantzipazioari dagokionez.

Siento que tengo capacidad para emanciparme por mí mismo/a. Neure kabuz emantzipatzeko gaitasuna dudala sentitzen dut.

208 respuestas

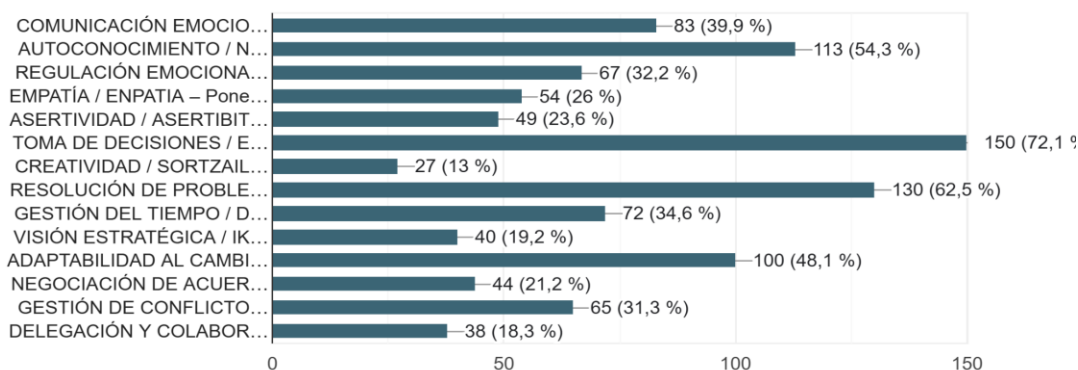
Iturria: Geuk egina, galdetegiaren emaitza kuantitatiboetan oinarrituta.

Funtsezkotzat jotzen diren trebetasun pertsonalei dagokienez, erabakiak hartzea (% 72,1) eta arazoak konpontzea (% 62,5) nabarmentzen dira, eta, ondoren, autoezagutza (% 54,3) eta aldaketara egokitzeko gaitasuna (% 48,1) daude. Emaitza horiek agerian uzten dute emantzipazioa heldutasun emozionala, kudeaketa autonomoa eta egokitzeko gaitasuna eskatzen dituen prozesu gisa ikusten dela, baliabide ekonomikoetatik harago. Gaitasun erlazionalak eta emozionalak (hala nola komunikazioa, enpatia edo gatazken kudeaketa) gutxiagotan agertzen dira, eta horrek iradokitzen du emantzipazioari buruzko diskurtsoak autosufizientzia indibidualean zentratuta jarraitzen duela, interdependentzian edo elkarrekiko zaintzan baino gehiago.

Grafikoa. Emantzipazio-prozesurako garrantzitsuentzat jotzen diren trebetasun pertsonalak.

¿Qué 5 habilidades personales consideras que son las más importantes para poder realizar el proceso de emancipación en tu entorno? Zure uste...uruan emantzipazio-prozesua aurrera eramateko?

208 respuestas

Iturria: Geuk egina, galdetegiaren emaitza kuantitatiboetan oinarrituta.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Emailtza nagusiak

Ikusitako joera	Interpretazio orokorra
<i>Gaitasun kognitiboen eta kudeaketa pertsonalaren nagusitasuna</i>	Erabakiak hartzea, arazoak konpontzea eta moldagarritasuna lehenesten dira, autonomiaz moldatzeko gako gisa.
<i>Trebetasun emozionalen presentzia moderatua</i>	Komunikazioa eta emozioen erregulazioa baliagarritzat jotzen dira, baina ez hain zentralizat emantzipazio-prozesuan.
<i>Harremanetarako gaitasunen balorazio txikiagoa</i>	Bizikidetzari, enpatiarri edo lankidetzari lotutako trebetasunak bigarren mailan agertzen dira, indibidualagoak direnen aurrean.
<i>Emantzipazioa autonomia pertsonaleko prozesu gisa ikustea</i>	Ikerketaren gainerakoarekin koherentzia, emantzipazioa erronka gisa ikusten da, eta ahalegin indibidualaren eta kudeaketa emozionalaren uztarketa gisa ikusten da prozesu kolektibo edo komunitario gisa baino gehiago.

Iturria: Geuk egina, galdetegiaren emailtza kuantitatiboetan oinarrituta.

6. blokea. Laguntzak, sareak eta komunitatea.

Emailtzek erakusten dute familiaren babesak dela oraindik ere zutabe erabakigarriena gazteen emantzipazio-prozesuetan. Inkestatutako pertsonen erdiek baino gehiagok (% 50,5) adierazi dute familiak asko laguntzen diela, eta beste % 27,4k dezente laguntzen diela. Babes sendo horrek berresten du etxeko ingurunea dela oraindik sostengu ekonomiko, emozional eta logistiko nagusia independentzia lortzeko egiturazko zailtasunen aurrean. Aldi berean, erabateko autonomia atzeratzen duen mendekotasun luzetzat ere har daiteke, batez ere lan- eta etxebizitza-merkatuak alternatiba bideragarriak eskaintzen ez duen testuinguruetan. Aitzitik, lagunen babesak zeregin osagarria eta garrantzitsua du: % 58k uste du lagunek "zerbait", "dezente" edo "asko" laguntzen dietela, eta horrek agerian uzten du laguntza horizontaleko sareak daudela, enpatian eta eguneroko trukean oinarrituta, egonkortasun emozionala eta komunitate zentzua ematen dutenak.

Bizilagunen edo komunitatearen babesak errealitate anibalanteagoa erakusten du. Pertsonen % 32,7k adierazi du laguntza "pixka bat" jaso duela bere ingurune hurbilenean, baina % 35,6k adierazi du ez duela laguntzarik jaso. Banaketa horrek lurralde- eta gizarte-kontrastea islatzen du: udalerrri batzuetan, batez ere txikietan, sare sendoak eta konfiantzazko harremanak daude, eta beste batzuetan, berriz, nolabaiteko deskonexioa edo isolamendua. Antzeko zerbait gertatzen da elkarte-ehunarekin; izan ere, % 31,7k laguntzarik jaso ez duela adierazi arren, elkarte edo kolektiboetan babesak aurkitzen dutenen proportzioa (% 40, gutxi gorabehera) nabarmentzekoa da. Horrek iradokitzen du elkartearen parte-hartzea gehiengoarena ez den arren, zeregin garrantzitsua betetzen jarraitzen duela laguntza eta dinamizazio komunitarioko espazio gisa, batez ere bizitza kolektibo aktiboagoa duten herri eta landa-inguruneetan.

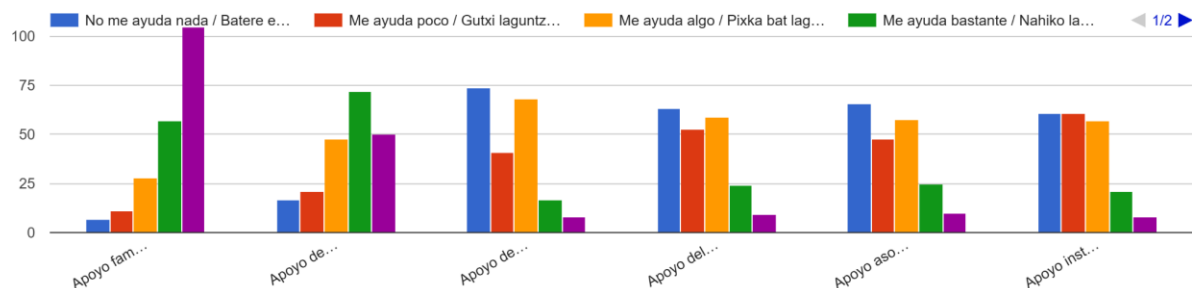
Emantzipazioa

Begiratzeko

Aldiz, erakundeek babesa argi eta garbi ahulduta dago: hamar pertsonatik ia seik (% 58,6) adierazi dute erakundeek ez dietela "ezer" lagundu edo "gutxi" lagundu dietela, eta % 13,9k soilik adierazi du babes "nahiko" edo "oso handia" jaso duela. Hurbiltasun instituzionalaren pertzepzio falta horren ondorioz, emantzipaziorako programa publikoak gutxi ezagutzen eta erabiltzen dira: lau pertsonatik hiruk (% 75,5) ez dute Gaztelagun edo Emantzipa ekimenik ezagutzen, eta % 2,9k baino ez ditu erabili noizbait edo gaur egun erabiltzen ditu. Egoera horren aurrean, bereziki interesgarria litzateke gazteei zuzendutako komunikazio instituzionala indartzea, batik bat landa-inguruneetan, non lurralde-sakabanaketak eta konektibitate txikiagoak informazioa eskuratzea zailtzen duten. Laguntzen hedapena indartzea, tokiko bitartekaritza-estrategiekin laguntzea eta komunitate- eta hezkuntza-sareekin lotzea funtsezkoa izan liteke baliabide publikoak gazteei hurbiltzeko eta emantzipazio-prozesu bidezkoagoak eta iraunkorragoak bultzatzeko.

Grafikoa. Emantzipazio-prozesuan laguntzak hautematea.

¿Cómo percibes el apoyo que recibes de cada uno de los siguientes ámbitos en tu proceso de emancipación? Zein modutan hautematen duzu jasotzen duzun laguntza hurrengo esparruetako bakoitzetik zure emantzipazio-prozesuan?

Iturria: Geuk egina, galdetegiaren emaitza kuantitatiboetan oinarrituta.

Laburpen taula · Funtsezko ideiak

Laguntza mota	Ikusitako joera	Alderdi nabarmena
Familia	Gehienena eta egonkorra	Laguntza material eta emozionaleko iturri nagusia. Emantzipazioaren oinarria.
Lagunak	Aipagarria	Berdinen arteko konpainia horizontaleko espazioa.
Auzokoa / Komunitarioa	Sakabanatua	Herri txikietan da nagusi; hiri-inguruneetan, presentzia txikiagoa.
Elkartea	Mugatua	Paper moderatua, gazteen ehun aktiboko lekuetan bakarrik garrantzitsua.
Instituzionala	Ahula	Ezagupen gutxi eta konfiantza gutxi programa publikoetan.

Emantzipazioa Begiratzen

Grafikoa. Ezagutzaren eta emantzipazio-programa publikoetarako sarbidearen araberako banaketa.

En relación con programas públicos de emancipación tales como Gaztelagun o Emantzipa u otros, ¿cuál es tu situación? Emantzipaziorako programa p...ipa edota beste batzuekin, zer egoeratan zaude?

208 respuestas

Iturria: Geuk egina, galdetegiaren emaitza kuantitatiboetan oinarrituta.

7. blokea. Gatazka eta zailtasun pertsonalak edo harremanetakoak

Familia-eremuan, inkestatutako pertsona gehienek bizikidetza harmonikoa edo oso gatazka gutxiak deskribatzen dute. Hamarretik seik baino gehiagok (% 64,9) adierazi dute ez dutela gatazkarik edo ia ez dutela gatazkarik, eta % 11,6k soilik aitortu du tentsio handiak edo ohikoak dituztela. Zifra horiek iradokitzen dute, autonomiaren edo arauen inguruan belaunaldien arteko aldeak dauden arren, familia-harreman egonkorak eta laguntzakoak nagusitzen direla, eta horiek segurtasun-sare gisa jotzen dutela emantzipatzeko zailtasunaren aurrean. Agertzen diren desadostasunak independentzia pertsonalaren kudeaketari, ordutegiari edo erabakiak hartzeari lotuta egon ohi dira, eta autonomia-nahiaren eta mendekotasun ekonomiko edo emozionaleko dinamiken iraunkortasunaren arteko tentsioa islatzen dute.

Bizikidetzari dagokionez, gatazka-mailak zertxobait handiagoak dira: % 32,7k tirabira "moderatuak" identifikatzen ditu, eta % 15,4k gatazka esanguratsuak onartzen ditu (4. eta 5. mailak). Datu horrek iradokitzen du, bizikidetza bikotekidearekin, lagunekin edo senideekin partekatzen denean, zereginen banaketari, gastuei edo eguneroko ohiturei lotutako erronkak sortzen direla, batez ere ziurgabetasun ekonomikoko testuinguruetan. Bestalde, gatazka komunitarioak hiru dimentsioetako txikiak dira: % 62,5ek adierazi du ez duela tentsiorik edo oso gutxi dituela, eta % 9,2k soilik uste du gatazka handiak dituela. Horrek esan nahi du gizarte-bizikidetza nahiko baketsua dela, nahiz eta tentsio txikiak ere badituen, bizikidetza-arauetatik edo gazteen profil batzuekiko estigmatetik eratorriak. Oro har, datuek egonkortasuna nagusi den harreman-ehuna islatzen dute, baina baita komunikatzeko, erantzukidetasunerako eta belaunaldien arteko elkarriketarako trebetasunak indartzeko beharra ere, emantzipazioari eta bizitza partekatuari lotutako gatazkak prebenitzeko.

Emantzipazioa Begiratzen

Grafikoa. Emantzipazio-prozesuko gatazkak hautematea, kide edo erreferentzia diren taldeei dagokienez.

¿Cómo percibes la conflictividad en tu proceso de emancipación en los siguientes ámbitos? Nola hautematen duzu gatazka zure emantzipazio-prozesuan hurrengo eremuetan?

Iturria: Geuk egina, galdetegiaren emaitza kuantitatiboetan oinarrituta.

Taula. Laburpena gatazka-eremuaren arabera

Harreman- eremua	Egoera nagusia	Gutxi gorabeherako ehunekoa	Irakurketa orokorra
<i>Familia</i>	Ez dago gatazkarik edo oso arina da	% 65	Harreman egonkorak; talka txikiak arau, ordutegi edo autonomia nahiagatik ematen dira.
<i>Bizikidetzakoa</i>	Gatazka pixka bat edo nahiko gatazka dago	% 48	Tirabirak sortzen dira etxebizitza partekatzen denean (bikotekidea, lagunak, pisu partekatua).
<i>Komunitarioa / auzotarra</i>	Ez dago gatazkarik edo oso arina da	% 63	Bizikidetzak lasaia; tentsio puntualak ingurune batzuetan edo bizilagun batzuekin.

Gatazkei buruzko erantzun irekia

Bat-bateko erantzunek joera hori berresten dute: gehienek adierazten dute ez dutela gatazka garrantzitsurik izan ("Dena ondo eta ez da arazorik egon").

Emantzipazioa

Begiratzeko

Hala ere, erantzun puntual batzuek tentsio- edo bazterketa-esperientziak islatzen dituzte, hala nola *"bidegabeki eta legez kanpo bota gintuzten etxetik"* edo *"herri batean bizitzeko zailtasuna, familiak aukeratutako bizitza komunitario mota ulertzen ez duenean"*.

Era berean, modu isolatuan aipatzen dira bizilagunen bizikidetzari eta giro komunitarioaren narriadurari buruzko kezak, eta adierazten da *"zaindu egin behar dela nora lekualdatzen zaren, gaia itsusi jartzen ari dela kolean"*. Oro har, normaltasuna eta gatazkarik eza dira nagusi, ezinegon esplizituko kasu gutxiarekin.

Oro har, emantzipazio-prozesuan gazteen gatazkak ez dira handiak, baina bizi-etaparen aldaketarekiko doikuntza naturalaren parte dira.

Gatazkak agertzen dira, batez ere, emantzipatzen hasten ari direnen edo partzialki emantzipatzen ari direnen artean, eta izaera moldagarria izateko joera dute, autonomia bilatzearekin lotuago dagoena familia- edo komunitate-loturen benetako hausturarekin baino.

Ixteko eta amaitzeko erantzun irekia

Emantzipazioari buruzko esperientziak, ideiak edo proposamenak. Gehienek iruzkinik egin ez bazuten ere, hala egin zuten erantzunek begirada zuzena, kritikoa eta ekimenezkoa ematen dute landa-eremuko gazteen egiturazko erronkei eta bizi-asmoari buruz.

Horietan, beste bloke batzuetan (etxebizitza, enplegua, laguntzak) adierazitako zailtasun materialak zein lurraldeari eta etorkizunari lotutako ikuspegi pertsonalak islatzen dira.

Taula. Erantzun irekietan identifikatutako gai nagusiak

Gaia	Edukiaren laburpena	Adibidea edo hitzez hitzeko adierazpena
<i>Etxebizitza eskuratzea eta egiturazko desberdintasuna</i>	Etxebizitza eskuragarririk eza, erakundeen pasibotasuna eta birgaitzeko politika eraginkorrik eza salatzen dira.	"Lotsagarria da hainbeste etxe huts egotea eta hainbeste jende etxerik gabe egotea... udalek ez dute ez desjabetzen, ez tasatzen, ez arazo horretan lan egiten."
<i>Prekarietate ekonomikoa eta aurrezteko zailtasuna</i>	Alokairua soldata baxuekin edo aldi baterakoekin ordainduta emantzipatzeko ezintasuna azpimarratzen da.	"Alokairuan bizitzea oso zaila da, ezin duzu inolaz ere aurreztu."
<i>Landa-inguruneari lotutako bizi-proiektua</i>	Autosufizientziari, lasaitasunari eta lurraldean errotzeari lotutako asmo pertsonalak sortzen dira.	"Nire ametsa etxetxo bat izatea da, lursail batekin, nire baratzea eta energia autosufizientea izatea."

Emantzipazioa

Begiratzeko

Informazio eta laguntza instituzionalik eza

Laguntzetan argitasun handiagoa eta erakundeentzako aldetik komunikazio hobea eskatzen dute.

"Kasu batzuetarako informazio gehiago egon beharko litzateke."

Etorkizuneko proposamen zehatzak

Idea praktikoa planteatzen dira, hala nola landa-enplegua sustatzea edo azpiegitura hutsak berrerabiltzea.

"Azpiegiturak eta horien jabeak aurkitzea. Landa-enplegua sustatzea."

2.3. Bi aldagaiko gurutzaketa esanguratsuak: emaitzak eta interpretazioa

Atal honetan, analisisan esanahi estatistikoa erakutsi duten askotariko erlazioak baino ez dira laburbiltzen. Emaitzak SPSS artxibotik abiatuta egindako bi aldagaiko gurutzaketen lan-dokumentutik datoz.

2.3.1. Adina eta emantzipazio-egoera: erlazio oso esanguratsua

Adinaren eta emantzipazioarekiko egoeraren arteko harremana da egindako azterketa guztien artean argiena eta sendoa.

Khi-karratuaren probak bi aldagaien arteko lotura oso esanguratsua erakusten du ($\chi^2_{25} = 165.64$, $p < 0.001$), joera lineal esanguratsu batekin batera ($p < 0.001$). Horrek adierazten du emantzipazioa ez dela ausazko egoera bat, baizik eta prozesu progresibo bat, bizi-zikloak egituratua.

Gurutzaketaren irakurketa substantiboa:

- Gazteenak prozesuaren hasierako faseetan kontzentratzen dira (emantzipazioa planteatu ez izana, lehen urratsak ematen ari zela).
- Adin handieneko taldeetan, gero eta gehiago agertzen dira "prozesu aurreratuan", "emantzipatzeko zorian" edo zuzenean benetako emantzipazioan.
- Emantzipazioa gutxiengoa da tarteko adinetan, baina talde handienetan finkatzen da.

Eredu horrek bizi-trantsizio ordenatua islatzen du, landa-inguruneetako emantzipazioaren garapen tipikoarekin koherentea: bizi-ibilbideek biziki baldintzatzen dute prozesua, baita lurralde aldagaiek baino lehenago ere.

Emantzipazioa Begiratzen

Taula. Adina × Emantzipazio-egoera (khi-karratuaren proba)

Pruebas de chi-cuadrado

	Valor	gl	Significación asintótica (bilateral)
Chi-cuadrado de Pearson	165,635 ^a	25	<,001
Razón de verosimilitud	121,218	25	<,001
Asociación lineal por lineal	88,696	1	<,001
N de casos válidos	208		

a. 28 casillas (77,8%) han esperado un recuento menor que 5. El recuento mínimo esperado es ,06.

2.3.2. Adina × Emantzipazio-egoera lurraldearen arabera: esanahi iraunkorra, salbuespenekin

Lurraldearen (Araba, Bizkaia, Gipuzkoa) eta barnealdearen/kostaldearen arabera bereizita, aurreko erlazioa esanguratsua da aztertutako testuinguru gehienetan:

- Barnealdean, kostaldean, Araban eta Gipuzkoan, adinaren arabera progresioa ia modu berean gertatzen da: adin handiagoa = emantzipazio-fase aurreratuagoak.
- Bizkaian, eredia arinagoa da, eta heterogeneotasun handiagoa erakusten du ibilbideetan.

Lurralde-interpretazioa:

Bizkaiko salbuespenak iradokitzen du

- etxebizitzaren merkatu tentsionatuagoak,
- laneko prekaritate handiagoak,
- metropoli-dinamikek

bizi-zikloaren eragina modulatu dezaketela, emantzipaziorako bide irregularragoak sortuz. Metropoli gutxien duten lurraldeetan, aldiz, adina irizpide egituratzaile argiagoa da.

2.3.3. Emantzipazioari lotutako generoa eta emozioak: harreman esanguratsua

Bloke emozionalean hautemandako erlazio esanguratsu bakarra generoaren eta balio emozionalaren artean dagoena da ($\chi^2_{30,145} = 18,21$, $p = 0,036$). Horrek adierazten du emantzipazioari lotutako emozioak ez direla modu homogeneoan banatzen generoen artean.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Gurutzaketaren irakurketa:

- Emakumeak: balio negatiboko emozioak nagusitzen dira (frustrazioa, kezka, beldurra). Horrek egiturazko oztopenen pertzepzio handiagoa islatu dezake —oztopo ekonomikoak, lanekoak edo sozialak— eta segurtasun sentazio txikiagoa emantzipazioaren etorkizunaren aurrean.
- Gizonak: gehienbat emozio neutroak edo positiboak ikusten dira (lasaitasuna, motibazioa, baikortasuna), eta horrek iradokitzen du prozesuan arriskua edo kargak gutxiago hautematea.
- Bitarrak ez diren pertsonak: emozio sorta zabalagoa eta heterogeneoagoa dute, negatiboak zein positiboak, eta hori diskriminazio, segurtasun falta edo espektatiba sozial kontraesankorrekin lotuta egon liteke.

Taula. Generoa x Emozioak (khi-karratuaren proba)

Pruebas de chi-cuadrado

	Valor	gl	Significación asintótica (bilateral)
Chi-cuadrado de Pearson	30,145 ^a	18	,036
Razón de verosimilitud	27,265	18	,074
Asociación lineal por lineal	5,572	1	,018
N de casos válidos	192		

a. 23 casillas (76,7%) han esperado un recuento menor que 5. El recuento mínimo esperado es ,01.

2.3.4. Esanahi garrantzitsurik gabeko gurutzaketak

Irakurketa osatzeko, egiaztatu da gurutzaketa hauek ez dutela esanahi estatistikorik:

- Emantzipazioaren definizioa adinarekin, generoarekin, jatorriarekin, barnealdearekin/kostalaldearekin edo udalerriaren tamainarekin.
- Egitura-mugak (1, 2 eta 3) barnealdearekin/kostalaldearekin edo udalerriaren tamainarekin.
- Emozioak emantzipazio-prozesuaren unearekin.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Horrek adierazten du fenomeno horiek modu homogeneoan banatzen direla laginean, edo aldagai anitzeko ereduak behar dituztela patroia sotilagoak atzemateko.

2.3.5. Laburpen orokorra

Oro har, emaitzek hau erakusten dute:

Estatistikari dagokionez, adina da faktorerik erabakigarriena: bizi-zikloaren aurrerapena argi eta garbi lotzen da emantzipazio-prozesuaren fase aurreratuagoekin.

Hala ere, gazteek adierazitako egiturazko mugak eta jasotako erantzun kualitatiboak aztertzean, ikusten da adina ez dela, berez, emantzipazioa azaltzen duen elementua, harekin batera joan ohi dena baizik:

- o behar adina diru-sarrera izatea,
- o nolabaiteko lan-egonkortasuna lortu izana,
- o emantzipazioari eusteko aukera material gehiago izatea. Baldintza horiek helduarotik hurbilen dauden adin-taldeetan agertzen hasten dira, eta, ondorioz, adinak gehiago eragiten du baliabideen eskuragarritasunaren zeharkako markatzaile gisa faktore eragile gisa baino.

Lurraldeak joera hori partzialki modulatu du, batez ere Bizkaian, non emantzipazio-ibilbideak ez diren hain linealak, etxebizitzaren merkatuaren pisuagatik, lan-prekarietateagatik eta metropoli-dinamikengatik.

Generoak prozesuaren osagai emozionalean eragiten du, desberdintasun subjektibo garrantzitsuak erakutsiz: karga emozional negatibo handiagoa emakumeengan, neutraltasun edo positibotasun handiagoa gizonengan, eta esperientzia konplexuagoekin bitarrak ez diren pertsonengan.

Gainerako gurutzaketek ez dira esanguratsuak, eta horrek indartu egiten du landa-inguruneetako gazteen emantzipazioa bizi-ziklotik, eskura dauden baldintza materialetatik eta genero-esperientzia diferentzial jakin batzuetatik abiatuta egituratzen dela dioen ideia, lurralde-desberdintasun zorrotzengatik edo emantzipazioaren definizio subjektiboagatik baino gehiago.

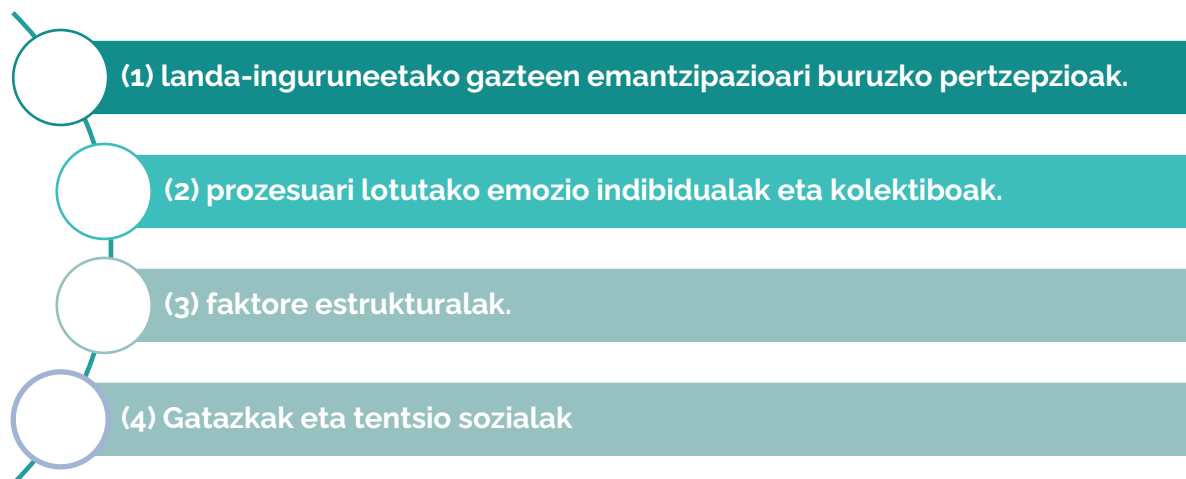
Emantzipazioa Begiratzen

D. Bigarren fasearen azterketa. Deliberazio- prozesuak.

Atal honetan, EAEko hiru lurralde historikoetan —Bizkaia, Araba eta Gipuzkoa— landa-eremuko gazteekin garatutako deliberazio-prozesuen multzoa aztertzen da, lurralde bakoitzean egindako saio presentzialetan oinarrituta. Azterketa dinamika parte-hartzaileen emaitzetan zein saioetan zehar sortu ziren behaketa kualitatiboetan, narratiboetan, jarreretan, eztabaida espontaneoetan eta klima emozionaletan oinarritzen da, eta horrek aukera ematen du landa-inguruneetan gazteen emantzipazioari buruzko pertzepzioak kolektiboki eta indibidualki nola eraikitzen diren sakonago irakurtzeko.

Metodologiari dagokionez, dinamikek ibilbide deliberatibo progresibo bat izan zuten, banakakotik kolektibora, hausnarketa pertsonaleko ariketetatik hasita, talde txikietan jarraituz eta osoko bilkuran bateratzeko eta eztabaidatzeko espazioetan amaituz. Horri esker, errazagoa izan zen esperientziak adieraztea eta adostasunak, tentsioak eta desadostasun partekatuak identifikatzea.

Saioetan landutako edukiek, azterketen multzo hau ere egituratzen dutenek, proiektu osoaren gidoi kontzeptual bera jarraitu zuten, dimentsio pertsonalagoetatik eta subjektiboagoetatik faktore estrukturaletarantz eta gatazka sozialetarantz aurrera eginez. Ardatz hauen inguruan garatzen da:

Eztabaida-saioen diseinua eta garapena gidatu zuten ardatz horiek dira, halaber, atal analitiko honen haria. Emaitzen irakurketa integratua ahalbidetzen dute, eta, hala dagokionean, lurraldeen arteko eta ingurune motaren (barnealdea/kostaldea) arabera konparazioak errazten dituzte, galdetegiaren jasotako informaziotik eta dinamiken garapenetik bertatik abiatuta.

Emantzipazioa

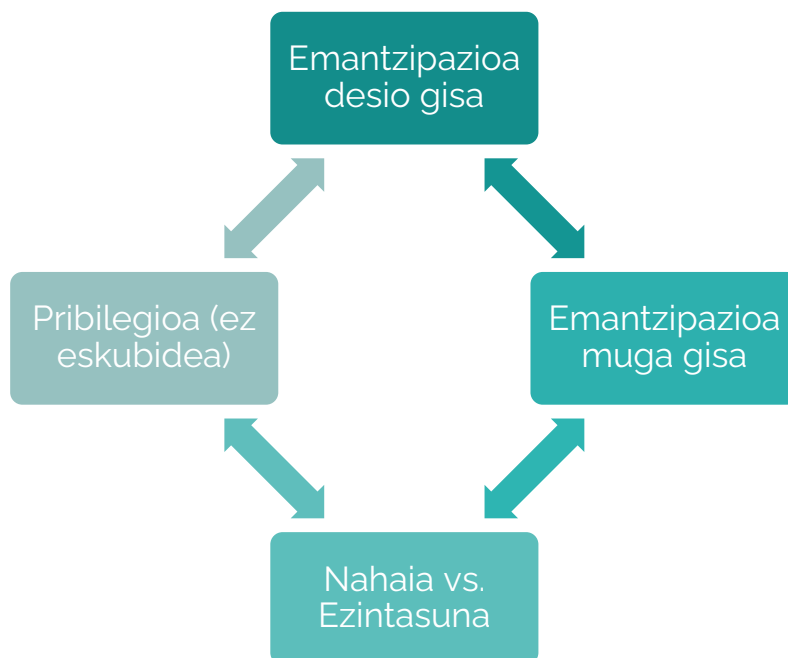
Begiratzeko

1. Landa-inguruneetako gazteen emantzipazioari buruzko pertzepzioak

Atal honek Bizkaian, Araban eta Gipuzkoan egindako dinamika deliberatiboetan gazteen emantzipazioari buruz azaleratu ziren hasierako pertzepzioak aztertzen ditu, banakako post-itekin egindako lanetik, talde txikien bateratze-lanetik eta osoko bilkurako eztabaidetatik abiatuta. Prozesuaren une gakoa da, gazteek emantzipazioaren aurrean duten abiapuntuko iruditeria jasotzen baitu: ez eragindako hausnarketa batetik, baizik eta bat-bateko asoziazioetatik, esanahi partekatuetatik eta terminoa izendatzean agertzen diren lehen narratibetatik.

1.1. Maila indibiduala: asoziazio espontaneoak eta definizio pertsonalak

Dinamikaren fase indibidualean, parte-hartzaileei emantzipazioan pentsatzean burura zer zetorkien idazteko eskatu zitzaizkionean, oso eredu sendoa agertu zen hiru lurraldeetan: emantzipazioa nahi ziren balioekin eta hautemandako mugekin lotzen da aldi berean, eta hasieratik prozesuaren irakurketa anibalentea sortzen du.

Termino positiboetan, autonomia, askatasuna, independentzia, heldutasuna, proiektu propioa eta etorkizuna dira gehien agertzen diren hitzak. Elkarrekin emantzipazioa bizi-mugarri legitimo gisa kokatzen dute, nortasun heldu bat eraikitzeari, erabaki propioak hartzeko aukerari eta familia-nukleotik bereizitako bizitza-proiektu bat hasteari lotuta. Zentzu horretan, emantzipazioa ez da agertzen jatorriari uko egiteko modu gisa, baizik eta bizitzaren ibilbideko urrats natural gisa, batez ere errotzea eta parte izatea esanguratsuak diren landa-testuinguruetan.

Hala ere, ia berehala, elkarrekin positibo horiekin batera —eta, kasu askotan, eklipsatuta—, ezintasuna, urruntasuna, zailtasuna, prekarietatea eta kostua aipatzen dira. *“Oso garestia*

Emantzipazioa

Begiratzen

da", "oso urrun dago", "ezinezkoa da" eta antzeko esamoldeak behin eta berriz agertzen dira, batez ere dinamikaren lehen uneetan. Emantzipazioa, beraz, ez da epe labur edo ertainerako aukera irisgarri gisa ikusten, baizik eta helburu desplazatu gisa, norbanakoaren kontrolari ihes egiten dioten kanpoko faktoreek baldintzatuta.

Banakako definizioak zeharkatzen dituen funtsezko elementuetako bat da emantzipazioak eskubide sozial inplizitu izateari utzi diola eta pribilegio bihurtu dela. Formulazio hori esplizituki agertzen da Gipuzkoan eta Araban, eta modu inplizituagoan Bizkaian, eta hasiera-hasieratik fenomenoaren irakurketa politikoa egiten du: ez da borondate, ahalegin edo motibazio pertsonalik eza, gazteen autonomia errazten duten —edo errazten ez duten— baldintzen egiturazko aldaketa baizik.

Taula. Landa-inguruneetako gazteen emantzipazioari buruzko banakako pertzepzioak

Dimentsioa	Elkarte nagusiak	Adierazten duten esanahia
<i>Emantzipazioa desio gisa</i>	Autonomia, askatasuna, independentzia, helduaroa, proiektu propioa, etorkizuna	Emantzipazioa bizitza-mugarri legitimo gisa ulertzen da, helduen identitateari eta norberaren erabakiak hartzeari lotuta.
<i>Emantzipazioa muga gisa</i>	Garestia, urrun, zaila, ezinezkoa, prekarietatea	Emantzipazioa denboran zehar mugitutako helburu gisa ikusten da, norbanakoaren kontroletik kanpo dauden kanpoko faktoreek —bereziki ekonomikoak— baldintzatuta.
<i>Tentsio zentrala</i>	Nahia vs. ezintasuna	Emantzipazioak irakurketa anbibalentea sortzen du: aspirazionala da, baina ez da epe labur edo ertainean irisgarri gisa ikusten.
<i>Azaleratzen ari den irakurketa politikoa</i>	Pribilegioa (ez eskubidea)	Emantzipazioa ez da ulertzen eskubide inplizitu gisa, eta gazteen autonomia eskuratzeko baldintza sozialak aldatzearen ondorio gisa interpretatzen da.

1.2. Talde-maila: diagnostikoaren eraikuntza partekatua

Talde txikietako lanean, gazteen emantzipazioari buruzko pertzepzio indibidualak kontrastatu, anplifikatu eta kolektiboki ordenatzen dira. Desagertzetik urrun, emantzipazioa prozesu blokeatu gisa irakurtzea indartu egiten da esperientziak

Emantzipazioa

Begiratzeko

partekatzean, eta diagnostiko partekatu bat sortzen da, adin, genero eta lurralde-profil desberdinak zeharkatzen dituen. Parte-hartzaile batek adierazi zuen bezala, "elkarrekin hitz egiten dugunean, konturatzen zara ez dela soilik zurea, ia guztioi gertatzen zaigun zerbait dela" (Deliberazio-prozesua, Donostia, 2025).

Talde-mailan, oso partekatuta dagoen ideia nagusi bat finkatzen da: emantzipazioa desiratu da, baina estrukturalki eskurazina dela uste da. Eztabaidetan argi eta garbi ikusten da zailtasunak ez direla egoeraren araberrakoa, ezta banakako erabakiei egoztekoak ere; aitzitik, landa-eremuko gazteei zeharka eragiten dieten baldintza materialen egitura bati erantzuten diote. Aipatutako faktoreen artean, behin eta berriz nabarmentzen dira etxebizitzaren merkatua, lan-prekarietatea, garraio pribatuarekiko mendekotasuna eta aukeratarako sarbidean lurraldeen artean dagoen desberdintasuna. Ildo horretan, "lan egin arren, ez dizu alde egiteko ematen"; arazoa ez da nahi ez dugula, baizik eta ezin dela" (Deliberazio-prozesua, Bilbo, 2025).

Fase honetan argi eta garbi agertzen da narratiba partekatu bat: ahaleginak jada ez du emantzipazioa bermatzen. Bi gauzak ikasten, lantzen edo uztartzen ari direnen artean ere, orokortu egiten da familiaren etxetik epe labur edo ertainean benetako irtenbiderik ez dagoela dioten pertsonek. Bizipen horrek zailtasun jartzen du imaginario meritokratiko klasikoa, eta erantzukizun indibidualetik gazteen autonomia mugatzen duten baldintza estrukturaletara eramaten du arreta. Taldeetako batean jaso zen bezala, "ustez egin behar zena egin dugu —ikasi, lan egin— eta, hala ere, ez gara iristen" (Deliberazio-prozesua, Gasteiz, 2025).

Taldeko eztabaidan azaleratzen den beste elementu garrantzitsu bat gazteen arteko desberdintasuna da, abiapuntuaren arabera. Parte-hartzaileek onartzen dute emantzipazio-ibilbideetan funtsezko aldeak daudela familiaren laguntzan, etxebizitza partekatzei aukeran, bikotekidea izatean edo sare ekonomikoak edo ondarezkoak edukitzean. Egiaztapen horrek ideia hau indartzen du: emantzipazioa ez dago adinaren edo nahiaren mende soilik, baizik eta modu desberdinean banatutako baliabideen konbinazioaren mende. Parte-hartzaile baten hitzetan, "zure familiak lagundu ahal badizu, dena aldatzen da; bestela, blokeatuta geratzen zara" (Deliberazio-prozesua, Bilbo, 2025).

Oro har, talde-lanak, pertsonek indibidualak baliozkotzeaz gain, diagnostiko kolektibo bihurtzen ditu: gazteen emantzipazioa ez da helburu gisa huts egiten ari, baizik eta landa-inguruneke egungo baldintzetan benetako aukera gisa ari da huts egiten.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Taula. Diagnostiko partekatuen ardatzak eta tailer deliberatiboetan jasotako adierazpenak

Diagnostikoaren ardatza	Taldeko eztabaidaren adierazpen adierazgarriak
<i>Nahi den baina blokeatuta dagoen emantzipazioa</i>	"Alde egin nahi dugu, baina ez dugu ikusten nola lortu" (Deliberazio-prozesua, Donostia, 2025)
<i>Arazoaren egitura-izaera</i>	"Kontua ez da antolatzen ez dakigula, baizik eta sistemak ez duela laguntzen" (Deliberazio-prozesua, Bilbo, 2025)
<i>Esfortzuaren eta emaitzaren arteko lotura haustea</i>	"Ikasi dugu, lan egin dugu eta, hala ere, etxean jarraitzen dugu" (Deliberazio-prozesua, Gasteiz, 2025)
<i>Desberdintasuna abiapuntuaren arabera</i>	"Zure familiak lagundu ahal badizu, dena errazagoa da; bestela, kanpoan geratzen zara" (Deliberazio-prozesua, Bilbo, 2025).
<i>Belaunaldien arteko bizipen partekatua</i>	"Nire kontua baino ez zela uste nuen, baina ia guztioi gertatzen zaigu" (Deliberazio-prozesua, Donostia, 2025)

1.3. Osoko bilkuraren maila: adostasun deliberatiboaren gauzatzea

Osoko bilkuretan, non taldeetan landutako ideiak bateratzen diren, emantzipazioa egiturazko arazo gisa hautemateak ia adostasunezko izaera hartzen du. Hiru lurraldeetan, osoko bilkurak ondorezaren balioztatze kolektiborako espazio gisa funtzionatzen du: pertsona askok adierazten dute pertzepzio horiek partekatze hutsak aukera ematen duela baieztatzeko ez dela bizipen isolatu bat, baizik eta belaunaldien arteko esperientzia partekatu bat.

Gipuzkoan, osoko bilkura etsipen esplizituko posizio batetik abiatzen da, emantzipazioa egungo testuinguruan "*bideraezina*" dela definitzen duen hizkuntza oso sendo batekin. Bizkaian, tonua analitikoagoa da: azalpen-esparruak sartzen dira, hala nola gentrifikazioa, etxebizitza eskuratzeko zailtasunari eta bizi-baldintzen prekarizazioari zentzua emateko. Araban, landa-errotzearen eta kanporatzearen arteko tentsioaren inguruan egituratzen da eztabaida, eta herrian gertatzeko nahiak hori egiteko baldintza materialen faltarekin aurrez aurre talka egiten duela azpimarratzen da.

Oro har, osoko bilkurak irakurketa partekatu bat sendotzen du: emantzipazioa ez da helburu gisa huts egiten ari, benetako aukera gisa baizik. Ideia horrek hiru lurraldeak zeharkatzen ditu, eta gainerako deliberazio-prozesuaren ardatz egituratzaileetako bat bihurtzen da.

Emantzipazioa Begiratzen

Irudia. Deliberazio saioetako argazkiak

Lurralde-alderaketa eta bereizketa-ardatzak

Diagnostic orokorra oso partekatua bada ere, analisi konparatuak aukera ematen du garrantzizko lurralde-ñabardurak eta ñabardura soziodemografikoak identifikatzeko.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Lurraldez lurraldeko aldeak

Taula. Gazteen emantzipazioari buruzko pertzepzioak Euskadin, lurraldeka

Lurraldea	Lurralde-ezaugarri nagusiak	Emantzipazioaren pertzepzio nagusia	Gazteen diskurtsoaren funtsezko elementuak
Gipuzkoa	Kostaldearen pisu handiagoa eta presio turistikoa	<i>Berehalako blokeoa:</i> emantzipazioa garestitza eta eskuraezintza jotzen da hasieratik	Alokairu eskuraezina, ikasleen etxebizitza garestiak, erabilera turistikoekiko lehia. Indarrez agertzen da <i>pribilegioaren</i> ideia: aurretik abantailekin abiatzen direnak bakarrik emantzipatzen dira.
Bizkaia	Lurralde mistoa (barnealdea-kostaldea)	Presioz betetako <i>igarotze identitarioa</i>	Emantzipazioa helduarorako urrats gisa ulertzen da, erantzukizunari eta autoexijentziari lotuta. Egitura-esparruak sartzen dira (gentrifikazioa) eta argi eta garbi ikusten da <i>desberdintasuna familiaren laguntzaren arabera</i> .
Araba	Landa-barrualdearen nagusitasuna	<i>Geratzeko emantzipatzea</i>	Emantzipazioa errotzearekin eta landa-bizitzaren jarraipenarekin lotzen da. Emantzipatzeko zailtasuna herriaren etorkizunerako mehatxu zuzena da. Nabarmenezkoa da <i>erakundeen utzikeriaren</i> eta politika publikoen eta landa-errealitatearen arteko deskonexioaren pertzepzioa.

Adina eta bizitzeko unea

Adinari dagokionez, ñabardura garrantzitsuak ikusten dira. Gazteenek (18-20 urte) emantzipazioa oraindik desio abstraktu gisa adierazteko joera dute, nahiz eta jada beldurrez eta urruntasunez beteta egon.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Adin handieneko taldeetan (23-25 urtetik aurrera), pertzepzioa zehatzagoa eta etsigarriagoa bihurtzen da: pertsona asko emantzipatzen saiatu dira, familiaren etxera itzuli dira edo enpirikoki egiaztatu dituzte sistemaren mugak. Horrek indartu egiten du irakurketa, alegia, ez dela berez adina erabakigarria, baizik eta diru-sarrera nahikoak, lan-egonkortasuna eta gutxieneko baldintza materialak izatea —edo ez—.

Generoa eta desberdintasunak emantzipazio-ibilbideetan

Deliberazio-prozesuaren bloke hau generoaren dimentsioa aztertzeko esplizituki diseinaturik ez bazegoen ere, tailerretan emantzipazio-prozesua bizitzeko, kontatzeko eta hunkitzeko moduan bereizitako diskurtso-ereduak azaleratzen dira. Desberdintasun horiek ez dira aldarrikapen esplizitu gisa formulatzen, baizik eta zeharka agertzen dira kontakizunetan, batez ere presio tenporalari, autoexijentziari eta karga emozionalari dagokienez.

Desberdintasun horiek parte-hartzaileen ahots zuzenetik ikusarazteko, jarraian, deliberazio-prozesuetan sortutako adierazpen literalak jasotzen dira, bizipen motaren arabera antolatuta.

Taula. Emantzipazioari, generoari eta bizipen emozionalei buruzko gazte-adierazpenak

Behatutako dimentsioa	Hitzez hitzeko adierazpena	Deliberazio-prozesua (lurraldea)	Profila
Presio tenporala eta autoexijentzia	<i>"Sentitzen dut orain egin ezin badut berandu nabilela"</i>	Gasteizko deliberazio-tailerra	Emakumea, 25 urte
Emantzipazioari lotutako karga emozionala	<i>"Antsietatea eta gainkarga ditut, dena konponduta eduki beharko banu bezala"</i>	Donostiako deliberazio-tailerra	Emakumea, 23 urte
Mendekotasun luzeagatikoa errua	<i>"Errudun sentitzen zara mendekotasuna izateagatik, baina badakizu ez dela zure kontua bakarrik"</i>	Donostiako deliberazio-tailerra	Emakumea, 21 urte
Familiarekiko erantzukizuna	<i>"Independizatu nahi dut, baina asko pentsatzen dut nire familian, eta horrek pisua du"</i>	Gasteizko deliberazio-tailerra	Emakumea, 18 urte
Emantzipazioa bizi-helburu zorrotz gisa	<i>"Badirudi gure adinean bakarrik eta egonkor bizitzen egon beharko genukeela"</i>	Bilboko deliberazio-tailerra	Emakumea, 26 urte
Emantzipazio-atzerapenaren normalizazioa	<i>"Oraindik ez dut planteatzen, iritsiko da"</i>	Bilboko deliberazio-tailerra	Gizona, 18 urte
Atzerapena onartzea espero daitekeen ibilbide gisa	<i>"Bitartean etxean bizitzea normala da, ez da ezer gertatzen"</i>	Donostiako deliberazio-tailerra	Gizona, 22 urte

Emantzipazioa

Begiratzeko

Emantzipatzea ardatz ez duten bizi-lehentasunak	<i>"Oraintxe bertan, nire helburuak beste alde batetik doaz"</i>	Bilboko deliberazio-tailerra	Gizona, 19 urte
---	--	------------------------------	-----------------

Jasotako adierazpenek erakusten dutenez, prekarietatearen egiturazko testuinguru bera izan arren, emantzipazioaren ibilbide subjektiboak ez dira modu homogeneoan bizi izaten. Emakume askoren diskurtsoetan argiago agertzen da bizitza-denborari lotutako autoexijentzia bat, antsietatea, errua, gainkarga edo antzeko emozioekin batera, baita taldeak berak identifikatzen duenean ere oztopoak egiturazkoak direla eta ez indibidualak.

Gizonen kontakizun batzuetan, aldiz, emantzipazio-atzerapena errazago integratzen da bizi-zikloaren fase normalizatu gisa, eta horrek ez dakar ondoezik, baina bai presio txikiagoa, "berandu iristeari" lotuta.

Zantzu horien arabera, genero-espektatiba desberdinak daude, eta horiek eragina dute emantzipazio-blokeoa interpretatzeko eta kudeatzeko moduan: kasu batzuetan onargarria den itxaronaldi gisa, eta beste batzuetan ondoez subjektiboaren iturri gisa. Gai horri sakonago helduko zaio analisiaren ondorengo blokeetan, bereziki zainketei, familia-laguntzei eta euskarri-sareei dagokienez.

2. Emozio indibidualak eta kolektiboak

Atal honek landa-inguruneetako gazteen emantzipazioari lotutako mapa emozionala aztertzen du, hiru lurraldeetan garatutako dinamika deliberatiboetan azaleratu zen bezala. Aurreko blokean ez bezala (esanahietan eta pertzepzioetan zentratuta), emantzipazio-prozesuak bizi dituen emozioetan kokatzen da fokua, bai maila indibidualean, bai kolektiboan, ez egoera psikologiko isolatu gisa ulertuta, baizik eta testuinguru material, sozial eta lurralde-testuinguru jakin bati emandako erantzun gisa.

Dinamika emozionalak bi unetan egituratu ziren: emantzipazioari lotutako emozioak banaka identifikatzeko lehen fasean, eta taldean eransteko eta hierarkizatzeko bigarren fasean, klima emozional partekatuak bistaratzeko eta esperientziak kontrastatzeko aukera eman zuena. Analisiak erakusten du emozioek zeregin bikoitza dutela: batetik, egiturazko zailtasunen eragin subjektiboa adierazten dute; eta, bestetik, ondoeza izendatzeko, esperientziak legitimatzeko eta diagnostiko partekatuak eraikitzei aukera ematen duen hizkuntza kolektibo gisa funtzionatzen dute.

2.1. Maila indibiduala: anibalentzia emozionala eta karga subjektiboa (berrikuspen zehatza)

Banakako hausnarketaren unean, emantzipazioa aldi berean agertzen da nahi den horizonte gisa (autonomia, norberaren bizitza, hazkundera) eta emozionalki garestia, aurreratua, zalantzazkoa eta eusten zaila den prozesu gisa.

Hiru lurraldeetan, ereduak ez da emozio positiborik eza, baizik eta emozio negatiboen bloke trinkoago batekin bizitzea: antsietatea/estresa, ziurgabetasuna, gainkarga eta estuasuna.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Datu hori garrantzitsua da, erakusten baitu karga emozionala emantzipazioan "lortu" edo "porrot egin" aurretik instalatzen dela: desioari eusten zaionean ere, prozesua jauzi arriskutsu gisa irudikatzen da. (Hori argi eta garbi adierazten da Bilbon jauzi "libre → arduratsuaren" ideiarekin eta askatasuna "sareri gabe" iristen den sententzioarekin).

Taula. Maila indibidualean izendatutako emozioak (eta nola interpretatzen diren)

Balio positiboa (nahia / lorpena)	Balio negatiboa (alerta / kostua)	Irakurketa soziologikoa
- o Ilusioa, - o Itxaropena, - o harrotasuna, - o poza/zoriontasuna - o autonomia - o independentzia, - o askatasuna, - o motibazioa, - o errealizazio pertsonala, - o parte izatea ("etxea") - o bakea - o intimitatea, - o egonkortasuna, - o jakin-mina, - o intriga - o nahia - o ordena - o ohorea,	- o Antsietatea - o Estresa - o Ziurgabetasuna - o Beldurra - o Itolarria - o Gaiak - o Segurtasun falta - o Frustrazioa - o tristura, - o amorrua - o desengainua - o etsipena, - o bakardadea - o errua - o lotsa - o ezintasuna - o pobrezia-sententzioa edo muga ekonomikoa.	Emantzipazioa ideal normatibo eta desio legitimo gisa mantentzen da, hazkunde pertsonalari eta bizitza propioa eraikitzeari lotuta. Hala ere, mapa emozional indibiduala prekaritatearen ekonomia emozionalak menderatzen du: antsietateak, ziurgabetasunak eta gaitzaren kontrol faltaren, planifikatzeko zailtasunaren eta arriskuaren pertzepzioaren seinale iraunkor gisa funtzionatzen dute. Errua, lotsa, ezintasuna eta antzeko emozioak agertzea bereziki garrantzitsua da, emantzipazioaren blokeoa barneratzea adierazten baitu, neurri batean erantzukizun pertsonal gisa bizi dena, nahiz eta parte-hartzaileek etxebizitzari, enpleguari eta zerbitzuak eskuratzeari lotutako egiturazko arazoak identifikatzen dituzten.

Hemen "konfigurazio emozionala" ez da kategoria teoriko abstraktu bat: oso gauza sinplea eta egiaztagarria da datuetan. Txartel indibidual askok ez dute emozio isolatu bat izendatzen, elkarrekin agertzen diren emozio paketeak baizik (positiboak eta negatiboak aldi berean).

Konbinazio horiek prozesua *nola* bizi den hobeto ulertzen laguntzen dute.

Emantzipazioa

Begiratzen

Taula. "Konfigurazio emozional" indibidualak (zer esan nahi duen eta zein agertzen diren)

Konfigurazioa	Konbinazioaren adibide literalak (txartel indibidualak)	Interpretazio operatiboa
Bultzada + galga	"itxaropena, harrotasuna, ilusioa, poza" eta "antsietatea, ziurgabetasuna, amorrua, tristura, frustrazioa, estutasuna, gainkarga".	Emantzipatzeko nahia eta identitate-baieztapena, baina prozesua zailtzat jotzen duen alerta eta higadura bloke batekin batera.
Harrotasuna / autoafirmazioa + ezinegonaren muga materialengatik	"harrotasuna, zoriona, ilusioa, itxaropena, gogoia, poza, independentzia" eta "antsietatea, segurtasunik eza, amorrua, frustrazioa, etsipena, pobrezia, estutasuna, gainkarga".	Harrotasuna ez da euforia gisa agertzen, baizik eta bere buruari eusteko autobaieztapen gisa; amorruekin/etsipenarekin/pobreziarekin bizi da, eta muga materialak bidegabeak edo itogarriak direla adierazten dute.
Nahi den autonomia + ziurgabetasun-karga	"itxaropena, poza, zorientasuna, autonomia, askatasuna" eta "beldurra, segurtasunik eza, ziurgabetasuna, amorrua, antsietatea, nazka, etsipena".	Autonomia horizonte argi gisa agertzen da, baina bizipena ziurgabetasunak eta segurtasunik ezak zeharkatzen dute; kasu batzuetan, ondoeza emozio bizi eta ezohikoekin adierazten da (adibidez, nazka).

Laburbilduz, maila indibidualak emozionalki anibalentea eta garestia den emantzipazio aurreratua erakusten du: ilusioa, itxaropena, harrotasuna edo autonomia ez dira desagertzen, baina sistematikoki "inguratuta" geratzen dira antsietateagatik/estresagatik, ziurgabetasunagatik, estutasunagatik eta gainkargagatik. Horrek adierazten du ondoeza ez dela huts egindako esperientzien ondorengo erreakzio bat soilik, baizik eta

Emantzipazioa

Begiratzen

emantzipazioa pentsatzeko aurretiazko baldintza bat: prozesua hasi aurretik ere, arriskua duen eta kontrolatzeko gaitasun txikia duen jauzi gisa ikusten da jada.

Aldi berean, errua, lotsa, ezintasuna eta antzeko emozioak agertzeak esku-hartze publikorako puntu kritiko bat adierazten du: egiturazko blokeoa (etxebizitza/enplegua/zerbitzuak) emozionalki akats indibidual gisa bizitzen denean, higadura eta autoexijentzia areagotzen dira, eta hautemandako agentzia murrizten da.

Horixe da, hain zuzen ere, hurrengo mailan (talde txikia) ezinegonar arlo pertsonaletik kolektibora mugitzen hasteko abiapuntua, diagnostiko partekatuei atea irekitzen diena.

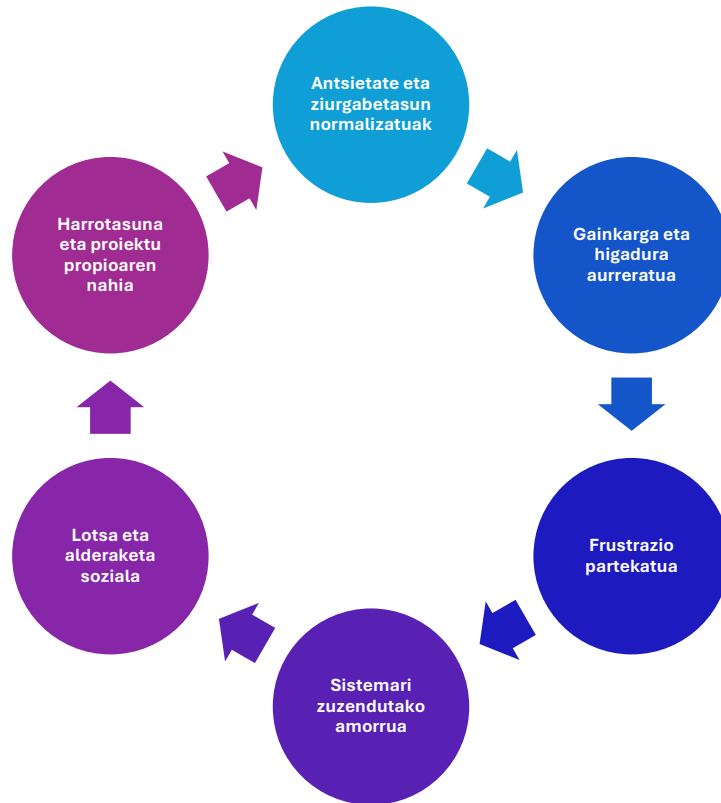
2.2. Talde-maila: klima emozional partekatuak

Maila indibidualean identifikatutako emozioak talde txikietan bateratzen direnean, desplazamendu garrantzitsu bat gertatzen da: ondoeza esperientzia pertsonal gisa soilik bizitzeari uzten zaio, eta bizipen partekatu gisa formulatzen hasten da. Tarteko urrats hori —banakako hausnarketaren eta osoko bilkuraren artekoa— funtsezkoa da ikuspegi soziologikotik; izan ere, emozioak kolektiboki sozializatu, alderatu eta berrantolatzen dira, eta, hala, klima emozional ezagunak sortzen dira.

Hiru lurraldeetan, talde-lan txikiak eredu sendo bat erakusten du: balio negatiboko emozioak metatzeaz gain, elkar indartzen dira partekatzean, eta balio positiboko emozioak, berriz, desio, salbuespen edo baldintza gisa birformulatzen dira, eta horiek "eman beharko lirateke", gaur egun erabat egingarriak diren esperientzia gisa baino gehiago.

Emantzipazioa Begiratzen

Irudia. Talde txikietako lanean azaleratzen ari diren klima emozionalak

Emantzipazioa

Begiratzeko

Taula. Talde txikiak lanean azaleratzen ari diren klima emozionalak

Giro emozional partekatua	Taldeetan adierazitako ideiak eta esaldiak	Irakurketa soziologikoa
Antsietate eta ziurgabetasun normalizatuak	"Denok dugu antsietatea gai honekin." "Beldurra ematen du emantzipatzea pentsatzeak, ez baitakizu eutsi ahal izango diozun." (Deliberazio-tailerra, 2025)	Antsietatea jadanik ez da ezaugarri indibidualtzat hartzen, eta planifikatu ezinaren aurreko erreakzio komun gisa ulertzen da. Taldeak emozioa baliozkotzen du eta egiturazko prekarietatearen testuinguruan kokatzen du.
Gainkarga eta higadura aurreratua	"Independentzia lortzeko buruz pentsatzea eta dagoeneko nekatuta egotea bezala da." "Hasi aurretik leher eginda zaude." (Deliberazio-tailerra, 2025)	Aldez aurreko higaduraren ideia indartsu agertzen da: emantzipazioa prozesu luze, burokratiko eta zorrotz gisa irudikatzen da, baita hasi aurretik ere, eta horrek blokeoaren pertzepzioa indartzen du.
Frustrazio partekatua	"Egiten duzuna egiten duzula, ez zara iristen." "Lan egin arren, ez dizu ematen." (Deliberazio-tailerra, 2025)	Frustrazioa termino kolektibo eta errepikakorretan formulatzen da, ahalegin pertsonalaren eta emaitza posibleen arteko desfasea adieraziz. Horrela, taldeak egiturazko eraginkortasunik ezaren diagnostiko inplizitua eraikitzen du.
Sistemari zuzendutako amorrua	"Kontua ez da ez dugula nahi, baizik eta ez dugutela uzten." "Dena beste jende batentzat muntatuta dago." (Deliberazio-tailerra, 2025)	Amorrua emozio politizatzaile gisa agertzen da: ezinegonak nitik sistemara mugitzen da, erantzule lauso baina estrukturalak seinalatuz (merkatua, politikak, lurralde-eredua).
Lotsa eta alderaketa soziala	"Lotsa ematen dizu etxean segitzeak, zer adin duzun." "Badirudi independentzia lortzen ez baduzu huts egin duzula." (Deliberazio-tailerra, 2025)	Taldean, helduaroari lotutako arau-presioa hitzez adierazten da. Lotsa emozio sozial gisa agertzen da, partekatutako espektatibei eta beste bizi-ibilbide batzuekiko konparazioari lotuta.
Harrotasuna eta proiektu propioaren nahia	"Gure herrian bizi eta bizitza hemen egin nahi dugu." "Independentzia lortzea zurea den zerbait eraikitzea ere bada." (Deliberazio-tailerra, 2025)	Emozio positiboak ez dira desagertzen, baina egungo errealitate gisa baino gehiago helburu kolektibo gisa adierazten dira. Zentzumen-horizonte gisa funtzionatzen dute, muga material handiekin batera.

Talde txikiak egindako lanaren analisiak hiru desplazamendu garrantzitsu erakusten ditu, maila indibidualarekin alderatuta. Lehenik eta behin, emozioak kolektiboki legitimatzen dira: antsietatea, beldurra, frustrazioa eta antzeko sentimenduek akats pertsonal gisa bizitzeari uzten diote, eta asko partekatzen diren esperientziatzat hartzen

Emantzipazioa

Begiratzen

dira. Aitorpen horrek murriztu egiten du errua nork bere buruari egozte, eta irakurketa estruktural bat egiteko aukera zabaltzen du.

Bigarrenik, taldeak espektatibak konparatzeko eta doitzeko espazio gisa jarduten du. Antzeko esperientziak entzutean, parte-hartzaileek beren bizipenak birformulatzen dituzte, eta beren zailtasunak esparru komun baten barruan kokatzen dituzte. Horrek ideia hau indartzen du: arazoa ez da banakako ahaleginik eza, baizik eta emantzipatzeko aukerak sistematikoki mugatzen dituen testuinguru bat.

Azkenik, maila horretan norabide emozional bat agertzen da argiago: amorrua, frustrazioa, lotsa edo antzeko emozioak kanpoko faktoreetara bideratzen hasten dira, etxebizitzaren merkatura, lan-prekaritatera, babes faltara, hurrengo urratserako eremua prestatuz, osoko bilkurara, non emozio horiek diagnostiko esplizituki politikoagoak eta eskaera kolektiboak ekarriko dituzten.

Oro har, talde-mailak funtsezko trantsizio-espazio gisa funtzionatzen du: hor ondoeza ez da soilik bizi izaten, eta denen artean pentsatzen hasten da, ulermen partekaturako eta gazteen emantzipazioaren inguruan zentzu kolektiboa eraikitzeko baliabide bihurtzen baita.

2.3. Osoko bilkuraren maila: ondoez emozionalaren politizazioa

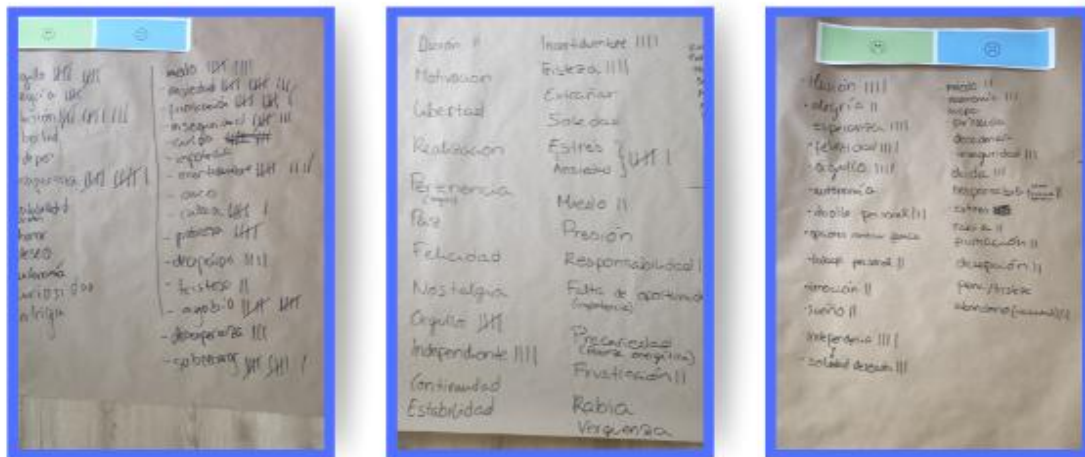
Osoko bilkura inflexio-puntua da ibilbide deliberatiboan. Talde txikietan egiten den lana ez bezala —esperientziak partekatzea eta klima emozionalak baliozkotzea du helburu—, maila horretan emozioek beste funtzio bat betetzen dute: pertsonak nola sentitzen diren deskribatzeari uzten diote, eta gertatzen dena zergatik gertatzen den azaltzeko erabiltzen hasten dira. Horrela, ondoeza interpretazio kolektiborako tresna bihurtzen da.

Hiru lurraldeetan, osoko bilkurak erruduntasuna esplizituki kentzeko espazio gisa funtzionatzen du. Aurrez bizitako emozioak, hala nola banakako akatsak (antsietatea, frustrazioa, beldurra, errua edo lotsa) erantzun ulergarri gisa birformulatzen dira egiturazko baldintzen aurrean: lan-prekarietatea, etxebizitza eskuragarririk eza, bizi-proiektuak planifikatzeko zailtasuna eta politika publikoen eta gazteen errealitatearen arteko deskonexioa. Desplazamendu hori kualitatiboa da: kontua ez da bakarrik lagun sentitzea, baizik eta arazoaren jatorria birdefinitzea.

Talde-mailan ez bezala, hemen formulazio sintetikoagoak, adierazgarriagoak eta kanporantz bideratuak agertzen dira. Diskurtsoa jada ez da lehen pertsonan egituratzen ("gertatzen zait", "gertatzen zaigu"), termino orokorragoetan baizik ("hori horrela dago", "sistemak horrela funtzionatzen du"), eta horrek aukera ematen du erantzukizun lausoak baina kanpokoak identifikatzeko eta ondoez emozionala gizarte-, lurralde- eta erakunde-ereduekin lotzeko.

Emantzipazioa Begiratzeko

2. irudia. Deliberazio-saioetako argazkiak

Taula. Osoko bilkuraren mailan ikusitako diskurtso-desplazamenduak

Taldeari dagokionez...	...osoko bilkuraren mailan	Termino soziologikoetan aldatu egiten dena
"Horrela sentitzen gara"	"Hori gertatzen da arrazoi honengatik..."	Fokua esperientziatik azalpenera aldatzen da. Emozioak testuingurua irakurtzeko gako bihurtzen dira.
Baliozkotze emozionala ("ez naiz bakarra")	Egiturazko errugabetzea	Ondoeza ez da gutxiegitasun pertsonaltzat hartzen, eta baldintza material eta politikoei egozten zaie.
Eguneroko arazoaren zerrenda	Sistemaren diagnostikoa	Etxebizitza, enplegua edo laguntzak oztopo isolatu gisa agertzei uzten diote, eta sare beraren zati gisa ulertzen dira.
Esperientzien arteko alderaketa	Esparru komunak formulatzea	Taldeak parte-hartzaile guztiak "ordezkatzen" dituzten esaldiak eta irakurketak bilatzen ditu.
Barrurantz zuzendutako emozioak	Kanporantz bideratutako emozioak	Erakundeei, merkatuari eta lurralde-ereduari zuzendutako haserrea, etsipena edo abandonu-sentsazioa agertzen dira.

Maila horretan, hiru interpretazio-esparru handi finkatu dira, hiru lurraldeetan komunak direnak, baina ñabardurak dituztenak:

Lehenik eta behin, emantzipazioa eskuratzeko arazo desorekatu gisa formulatzen da, ez motibazio indibidualeko gai gisa. Emantzipatzea baliabide ekonomikoek, familia-laguntzek eta bizileku-lurraldeak baldintzatutako pribilegio bihurtu delako ideia behin eta berriz agertzen da.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Bigarrenik, ondorez emozionala hautemandako erantzun publikoaren faltarekin lotzen da. Bizkaian eta Araban, oso modu argian, etsipen- eta haserre-adierazpenak agertzen dira, gazteen esperientzia politika eskasekin, desegokiekkin edo eguneroko errealitatekin urrundutakoekin lotzen dutenak. Emozioek diskurtso instituzionalaren eta benetako bizi-baldintzen arteko arrakalaren adierazle gisa funtzionatzen dute hemen.

Hirugarrenik, Araban osoko bilkurak gogor txertatzen du ondorezaren lurralde-irakurketa. Emantzipatzeko zailtasuna zuzenean lotuta dago despopulazioarekin, herrietako gazteen galerarekin eta landa-inguruneak kostuak (energiakoak, lurraldekoak, ekoizpenekoak) bere gain hartzen dituen sententzioarekin, gazteen bizi-proiektuei eusteko baldintza baliokiderik jaso gabe. Ondorez emozionala, beraz, garapen-ereduari eta lurralde-kohesioari buruzko alerta bihurtzen da.

2.4. Deliberazio prozesutik eratorritako Ongizate Emozionalari buruzko ondorio batzuk

Deliberazio-prozesuan jasotako emozioen multzoak gazteen ongizate emozionalaren ikuspegi argia eraikitzeko aukera ematen du, emantzipazioari dagokionez. Kontua ez da gazteak oro har nola "sentitzen" diren deskribatzea, baizik eta emantzipazioak bizi egoera zehatz gisa zer emozio aktibatzen dituen eta emozio horiek prozesu hori garatzen ari den baldintzei buruz zer esaten diguten ulertzea.

Esparru teorikotik, emozioak erantzun ulergarri gisa irakur daitezke honela ebaluatutako egoeretarako: seguruak edo ez-seguruak, bidezkoak edo bidegabek, jasangarriak edo eusten zailak direnak (Frijda, 1988; 2006). Ildo horretan, azterlanaren mapa emozionalak eredu sendoa bat erakusten du: emantzipazioak ilusioa, desioa eta hazkunde pertsonalaren zentzua sortzen ditu, baina, aldi berean, oso modu aktiboan, alertari eta higadurari lotutako emozioak, bereziki antsietatea, ziurgabetasuna eta gainkarga sententzioa.

Konbinazio hori funtsezkoa da ongizate emozionala interpretatzeko. Datuek ez dute adierazten gazteak motibaziorik gabe edo etsita daudenik, emantzipatu nahi duten gazteak direla baizik, baina prozesua hauskorra, zorrotza eta babes gutxikoa dela uste dute. Ongizate emozionala ez da higatzen helburu faltagatik, baizik eta emantzipatzeak arrisku handiak segurtasun-tarte txikiarekin hartzea inplikatzeko duelako pertzepzioagatik. Ikuspegi horretatik, antsietatea, beldurra eta antzeko emozioek ez dute ahultasun pertsonala adierazten, ziurgabetzat bizi izandako testuinguru baten ebaluazio errealista baizik.

Irakurketa instituzionalerako bereziki garrantzitsua da errua, lotsa, ezintasuna eta antzeko emozioen presentzia. Emozio horiek ez dira modu isolatuan agertzen, baizik eta konparazio sozialari eta adin jakin batean "tokatzen denari" buruzko arau-espektatibei lotuta. Adimen emozionalaren ikuspegitik, emozio mota horiek arazoa barneratzeko adierazleak dira: aurrera egin ezin denean, ondorezaren zati bat norberarengana bideratzen da, nahiz eta kanpoko egiturazko kausak onartzen diren (Goleman, 1995; 2013). Mekanismo horrek eragin zuzena du ongizatean; izan ere, autoexijentzia eta higadura emozionala handitzen ditu.

Deliberazio-prozesuak, ordea, ñabardura garrantzitsu bat sartzen du: emozioak modu kolektiboan partekatzen eta aztertzen direnean, ondoreza formaz aldatzen da. Amorruea, frustrazioa eta horrelako emozioak zama pertsonal gisa baino ez dira bizitzen, eta

Emantzipazioa

Begiratzeko

zientzako emozio gisa funtzionatzen dute, hau da, bizi-espektatiben eta benetako baldintzen arteko desoreka izendatzeko modu gisa. Teoria emozionaletik, desplazamendu hori esanguratsua da, errutik ulermenera eta ezintasunetik arazoaren irakurketa sozialera pasatzeko aukera ematen duelako (Frijda, 2006).

Oro har, emantzipazioari lotutako ongizate emozionalaren irakurketa globala honela laburbil daiteke:

Taula. Gazteen ongizate emozionala interpretatzeko gakoak

Gakoa	Zer adierazten digun
<i>Emantzipazio aktiborako nahia</i>	Motibazioa, proiektua eta bizi- zentzua izatea
<i>Alerta-emozioen nagusitasuna</i>	Arriskuaren pertzepzioa, ziurgabetasuna eta kontrolatzeko gaitasun txikia
<i>Erruaren eta lotsaren presentzia</i>	Blokeoa eta arau-presioa barneratzea
<i>Frustrazio eta amorru partekatuak</i>	Arazoaren onarpen soziala eta irakurketa estrukturala

Ondorio nagusia argia da: gazteen ongizate emozionala, emantzipazioari dagokionez, bizi-proiektu autonomo bati eusteko benetako aukerek baldintzatzen dute. Jasotako emozioak ez dira zuzendu beharreko arazo bat, baizik eta prozesu hori bizitzen ari den moduaren seinale baliotsuak.

Irakurketa horretatik, gazteen ongizate emozionala sustatzeak, emozionalki laguntzeaz gain, baldintza materialak, lurraldekoak eta sozialak sortzea dakar; eta baldintza horiek emantzipazioari lotutako ziurgabetasuna, higadura eta errua nork bere buruari egozteko murriztuko dute.

3. Landa-inguruneetako gazteen emantzipazioa baldintzatzen duten faktore estrukturalak

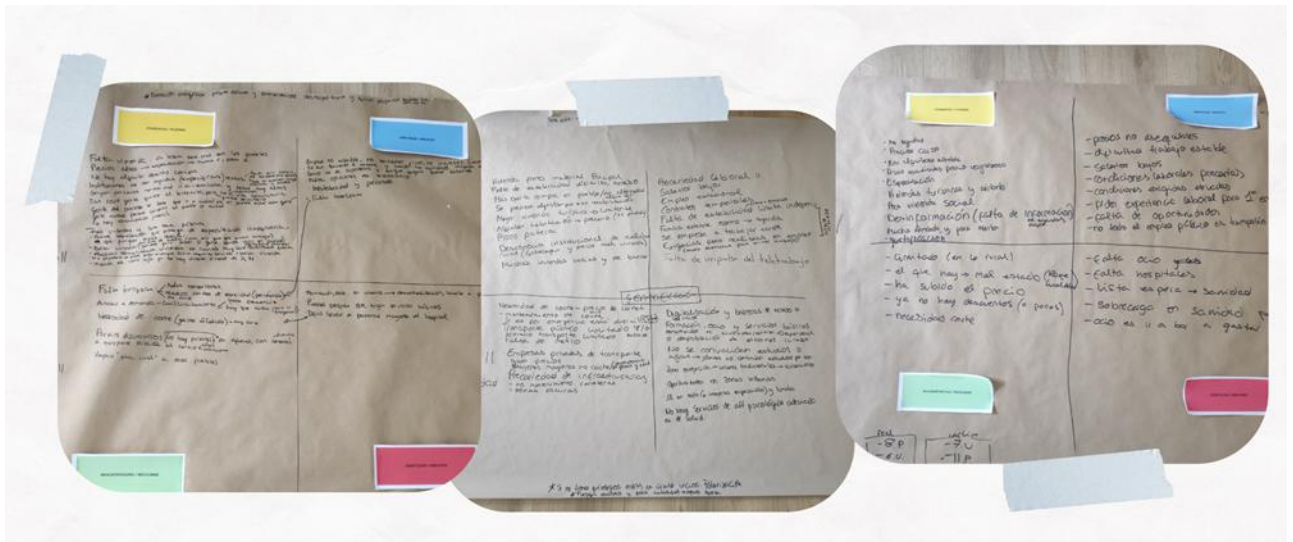
Atal honek gazteen emantzipazioa baldintzatzen duten faktore estrukturalak aztertzen ditu, deliberazio-saioetan parte-hartzaileek kolektiboki identifikatu eta landu zituzten bezala. Aurreko blokeetan ez bezala, analisi hau ez da hasierako hausnarketa indibidual batetik abiatzen, baizik eta zuzenean talde dinamiketan eta osoko bilkuretan eraikitzen da, taldeak pertzepzioak eta emozioak partekatu ondoren, eta horrek eztabaida sakonagoa, argudiatuagoa eta politizatuagoa erraztu zuen.

Lana egitura-baldintzen matrize kolektibo baten inguruan egituratu zen, hasiera batean lau eremu handitan oinarrituta planteatu zena —etxebizitza, enplegua, mugikortasuna eta zerbitzuak—, baina deliberazio-prozesuan bertan zabaldu zen. Zeharka eta behin eta berriz, hasieran aurreikusitako ez zen bosgarren ardatz bat agertu zen: familia- eta komunitate-sareen zeregina eta lurraldean errotzea, batez ere agertoki idealak eta jarraitutasun-agertokiak lantzean ("denak berdin jarraitzen badu") eta hasierako galdetegiaren emaitzak aurrez aurreko dinamikekin elkarriketan jartzean.

Emantzipazioa Begiratzeko

Jarraian datorren analisiak diagnostikoaren eraikuntza kolektiboko prozesu hori jasotzen du, dinamikaren eduki esplizituei zein talde eta osoko bilkuretan izandako eztabaida, tentsio eta adostasunei erreparatuta.

irudia. Deliberazio-saioetako argazkiak

3.1. Etxebizitza eta sarbidea

Etxebizitza gazteen emantzipazioa blokeatzen duen egiturazko faktore nagusia da aho batez, eta eztabaida-prozesuetan identifikatutako gainerako problematiken ardatz egituratzaile gisa jokatzeko du. Talde-lanaren hasieratik, etxebizitza ez da unean uneko zailtasun gisa izendatzen, baizik eta edozein autonomia-aukera baldintzatzen duen egiturazko horma gisa.

Hiru lurraldeetan ideia nagusi bat errepikatzen da: ez dago gazteen baldintza materialetara egokitutako benetako etxebizitza-eskaintzarik, batez ere landa-ingurunean. Arazoa ez da prezio handietara murrizten, baizik eta hauek guztiak konbinatzen ditu: eskaintza eskasia, etxebizitza eskuragarrien eta benetako premien arteko desoreka, bitarteko formularik eza eta laguntzak daudenean ere blokeoa sortzen duten informazio-eta administrazio-oztopoak.

Taldeko eztabaidetan eta osoko bilkuretan elementu hauek identifikatzen dira behin eta berri:

Emantzipazioa Begiratzen

Taula. Gazteen adierazpenak etxebizitzari eta emantzipazioari buruz

Hitzez hitzeko adierazpena	Lurraldea / Tailerra (2025)	Irakurketa soziologikoa
"Lan egin arren, irabazten duzunarekin ezin duzu alokatu ere egin."	Bizkaia – Bilboko tailerra	Enpleguaren eta etxebizitza eskuratzearen arteko lotura tradizionala haustea.
"Dauden pisuak ikasleentzat edo turistentzat dira, ez zu bizitzeko geratzeko."	Gipuzkoa – Donostiako tailerra	Gazteak bizitegi-merkatutik kanporatzen dituen erabileren lehia.
"Etxeak badaude, baina ez dira bizitzeko, inbertitzeko dira."	Bizkaia – Bilboko tailerra	Etxebizitza aktibo ekonomikotzat hartzea, eta ez eskubidetzat.
"Fidantzak eta baldintzak eskatzen dizkizute, gure soldatekin bete ezin direnak."	Gipuzkoa – Donostiako tailerra	Enplegua izanda ere bazterketa indartzen duten sarrera-oztopoak.
"Etxebizitza asko hutsik daude, baina ez daude gazteentzat eskuragarri."	Bizkaia – Bilboko tailerra	Akatsa etxebizitzaren merkatuaren gobernantzan.
"Herrian zerbait ateratzen denean, gure artean borrokatzen gara, besterik ez dagoelako."	Araba – Gasteizko tailerra	Gatazka komunitarioa sortzen duen egiturazko eskasia.

Emantzipazioa

Begiratzeko

"Ez dakizu nondik hasi laguntzekin, oso zaila da dena."	Araba – Gasteizko tailerra	Burokraziak egiturazko hesi gehigarri gisa jokatzen du.
"Hemen, gazteen emantzipazioa ez da existitzen baldintza horietan."	Araba – Osoko Bilkura	Etxebizitza, despopulazioa eta belaunaldien arteko haustura lotzen dituen sintesi kolektiboa.

Taula. Lurralde-ñabardurak etxebizitzari buruzko diagnostikoan

Lurraldea	Diagnostikoaren ezaugarri espezifiko batzuk
<i>Gipuzkoa</i>	Alokairuaren presio handia, ikasleen pisuen eta etxebizitza turistikoaren ugaritzea. <i>Higiezinaren arloko arrazakeria-jardueren</i> agerpen argia, eta, horien ondorioz, gazteek etxebizitza eskuratzeko zailtasun gehiago dituzte.
<i>Bizkaia</i>	Kontraesana dago etxebizitza hutsak eta bankuen esku dauden pisuak egotearen eta <i>bizitegi-prekarietateko</i> egoeren artean (kontraturik gabeko gelak, patera-pisuak). Akats larria adierazi da etxebizitzaren erregulazioan eta funtzio sozialean.
<i>Araba</i>	Landa-ingurune <i>eskaintza estrukturalaren eskasia</i> , pandemiaren ondoren larriagotua, komunitatean integratu gabe etxebizitza erosten duten erosteko ahalmen handiagoko biztanleen etorreragatik. Prezioak igoetzea, lehia zuzena eta aukerak murriztea tokiko gazteentzat.

3.2. Enplegua eta egonkortasun ekonomikoa

Enplegua da bigarren faktore estruktural nagusia, baina betiere etxebizitzarekin zuzenean lotuta. Hiru lurraldeetan, gazteek ez dute emantzipazioa lortzeko bide gisa deskribatzen; aitzitik, beharrezkoa baina nahikoa ez den baldintza gisa deskribatzen dute: lana dagoenean ere, egonkortasunik ezak eta soldata-mailek ez dute aukera ematen proiektu autonomo bati eusteko.

Talde-eztabaidan, prekarietateak, behin-behinekotasunak eta zatiketak markatutako lan-argazki bat errepikatzen da: "aldi baterako kontratuak", "sasoiko lana", "soldata txikiak" eta "kontratu finkoak" lortzeko zailtasuna adierazten dira. Horri blokeoa larriagotzen duen elementu bat gehitzen zaio: "eskakizun ez oso errealistak (esperientzia)" eta prestakuntza-ibilbide luzeen ondorioz lanean berandu hastearen sentrazioa, eta horrek are gehiago atzeratzen du baliabide propioen pilaketa.

Aurkikuntza bereziki garrantzitsua da "lana = emantzipazioa" lotura hautsi izana. Digitalizazioan esplizituki jasotzen da "enplegu egonkorrarekin eta soldata onarekin ere" gazte askok ez dutela etxebizitza duinik eskuratzeko, eta "bankuek hipotekak ukatzen dizkietela gazteei, nahiz eta kontratu mugagabeak izan". Egiaztapen horrek fokua banakako ahaleginetik egiturazko esparru batera eramaten du: enpleguak ez du autonomiarik bermatzen egoitza- eta finantza-sistemak botila-lepo gisa funtzionatzeko badu.

Azkenik, telelana aukera garaikide gisa agertzen da lurraldeari dagokionez aukerak zabaltzeko, baina defizit gisa erregistratzen da (bultzada falta / aukera falta), eta horrek

Emantzipazioa

Begiratzeko

landa-inguruneetan bizitzeko gaitasuna mugatzen du, enplegura edo ibilbide profesionalera sarbidea galdu gabe. Aldi berean, familiaren laguntza desberdintasunak markatzen dituen faktore gisa aitortzen da: ez lehenetsi gisa, baizik eta eusteko baldintza gisa, diru-sarrerak iristen ez direnean eta ibilbideak luzatzen direnean, eta horrek jatorrizko desberdintasunak indartzen ditu.

Taula. Enpleguari eta emantzipazioari buruz erregistratutako adierazpenak (2025eko tailerrak)

Erregistratutako adierazpenak formulazioak	Tailerra / (2025)	Irakurketa soziologikoa (zer esaten ari zaigun)
"Soldata txikiak"	Bilbo (2025)	Laneratzeko ez du emantzipatzeko gaitasunik bermatzen: diru-sarrerak ez dira nahikoak bizi-kostuarekin alderatuta.
"Sasoiko lana eta aldi baterako kontratuak"	Bilbo (2025)	Behin-behinekotasuna = planifikatzeko ezintasuna; familiarekiko mendekotasuna handitzen du eta bizi-proiektuak atzeratzen ditu.
"Berandu hasten gara lanean"	Bilbo (2025)	Prestakuntza- eta enplegu-zikloa luzatu egiten da: autonomia berandu iristen da eta baldintza material okerragotan.
"Eskakizunak ez dira oso errealistak (esperientzia)"	Bilbo (2025)	Sarrera blokeatzea: hasierako prekaritatea kronifikatzen da eta "oztopoen lasterketa" normalizatzen da.
"Kontratu finkoak lortzeko zailtasuna"	Donostia (2025)	Egonkortasuna (eta ez enplegua bakarrik) da emantzipatzeko baldintza kritikoa; hori gabe, enpleguak ez du "aterik irekitzen".
"Behin-behineko lan gehienak eta lan prekarioak"	Donostia (2025)	Prekarizazioaren diagnostiko partekatua: gazteen lan-merkatua ez-seguru eta etentzat hartzen da.
"Soldata eskasak bakarrik emantzipatzeko"	Donostia (2025)	Gazteen diru-sarreraren eta emantzipazio-kosten arteko aldea adierazten du; familiarekiko/hirugarrenrekiko bizikidetzak behartua indartzen du.
"Enplegu ezegonkorra, kontratazio finkorik eza, diru-sarrera eskasak"	Gasteiz (2025)	Blokeoa egituratzen duen hirukoa: ezegonkortasuna + finko falta + diru-sarrera txikiak = irteteko ezintasun materiala.
"Baita lanbide kualifikatuekin ere (ingeniaría, erizaina)..."	Gasteiz (2025)	Kualifikazioak ez du blokeotik babesten: desberdintasuna meritutik egiturara aldatzen da (merkatua eta kreditua).
"Telelana landagunean bizitzeko pizgarri posible gisa aipatzen da"	Gasteiz (2025)	Lurralde-aukerak berriro orekatzeko politika publikoen leio bat adierazten du (konektibitatea, enpresa-kultura, erregulazioa).
"Bankuek hipotekak ukatzen dizkiete gazteei, nahiz eta kontratu mugagabeak izan"	Digitalizazioa (2025)	Botila-lepoa ez da soilik lanekoa: finantza- eta bizitegi-arlokoa da; "lan egiten baduzu, egin dezakezu" ideia higitzen du.

Emantzipazioa

Begiratzeko

<i>"Baita enplegu egonkorrekin eta soldata onarekin ere..."</i>	Digitalizazioa (2025)	Hautemandako kontratu sozialaren haustura: enplegu "ona" jada ez da bizitza autonomoko baldintzen baliokidea.
---	-----------------------	---

3.3. Mugikortasuna, garraioa eta konektibitatea

Mugikortasuna zeharkako egiturazko faktore gisa agertzen da, eta horrek modu erabakigarrian baldintzatzen du gazteen emantzipazioa landa-inguruneetan; izan ere, enplegua, prestakuntza, oinarriko zerbitzuak eta gizarte-bizitza benetan lortzea baldintzatzen du. Deliberazio-prozesuetan, konexio eskasak, ordutegi ez oso funtzionalak, maiztasun txikia eta auto pribatuarekiko mendekotasun estrukturala dituen agertoki bat deskribatzen da. Eta horrek, eguneroko bizitza garestitzeaz gain, desberdintasunak eragiten ditu gazteen artean, haien gaitasun ekonomikoaren arabera.

Parte-hartzaileek behin eta berriz adierazi dute eskura duten garraioak ez diela erantzuten landa-eremuko gazteen benetako beharrei. Lan- eta prestakuntza-eritmoetara ez egokitzeak eta ustekabeen edo larrialdien aurrean malgutasun eskasa izateak eguneroko autonomia mugatzen du. Horren haritik, azpimarratu da eskaripeko garraioak eta antzeko irtenbide partzialek ez dutela berez bermatzen mugikortasun nahikoa, ez badago plangintza doitu eta berrikusgarriak.

Eguneroko bizitzan, mugikortasuna aukera bat da: lekualdatzeko benetako gaitasunik gabe, emantzipazioa bideraezina da, baita enplegua edo etxebizitza izanda ere. Auto pribatuarekiko mendekotasunak kostu handiak dakartza (txartela, erosketa, erregaia eta mantentzea), emantzipazioaren egiturazko kostuari gehitzen zaizkionak, eta bereziki baliabide gutxien dituzten gazteak gortzen ditu.

Gainera, mugikortasuna zuzenean lotuta dago hirigunearekiko mendekotasunarekin, lan-, prestakuntza- eta aisialdi-aukeretara iristeko. Hiri-zentraltasun horrek landa-inguruneetan bizi direnen benetako autonomia murrizten du, eta estutu egiten ditu lurraldean bertan bizi-proiektu oso bat eraikitzeke marjinak, eta lekualdatzeko eta bertan behera uzteko dinamika indartzen ditu.

Taula. Gazteen adierazpenak mugikortasunari, garraioari eta konektibitateari buruz

Jasotako adierazpenak	Lurraldea / Tailerra (2025)	Irakurtzeko gakoa
<i>"Autorik gabe hemen ezin duzu bizitzarik egin."</i>	Araba – Gasteiz	Ibilgailu pribatuarekiko mendekotasun estrukturala.
<i>"Garraio publikoa ez da gure ordutegietara egokitzen."</i>	Gipuzkoa – Donostia	Garraioaren eta gazteen benetako bizi-eritmoen arteko desoreka.
<i>"Urrutiago bizitzea merkeagoa da etxebizitzari dagokionez, baina gero dena gastatzen duzu joan-etorrietan."</i>	Bizkaia – Bilbo	Mugikortasunak bizitegi-aurrezkoa neutralizatzen du.
<i>"Autorik ez baduzu, aukera asko zuzenean ez dira existitzen."</i>	Araba – Gasteiz	Lurralde-bazterketa garraio faltagatik.

Emantzipazioa

Begiratzen

<i>"Zerbait gertatzen bada, salduta zaude mugitu ezin bazara."</i>	Bizkaia – Bilbo	Ezustekoen aurrean zaurgarritasun-sentsazioa.
<i>"Dena hirira joateko pentsatuta dago."</i>	Gipuzkoa – Donostia	Hiri-zentralitatea mugikortasunaren plangintzan.
<i>"Lan egiteko edo ikasteko mugitzea beste gastu finko bat da."</i>	Araba – Osoko Bilkura	Mugikortasuna emantzipazioaren egiturazko kostu gisa.
<i>"Garraiorik gabe ez dago emantzipaziorik, nahiz eta lana izan."</i>	Osoko bilkura	Diagnostikoaren laburpen kolektiboa.

Taula. Lurralde-ñabardurak mugikortasunari buruzko diagnostikoan

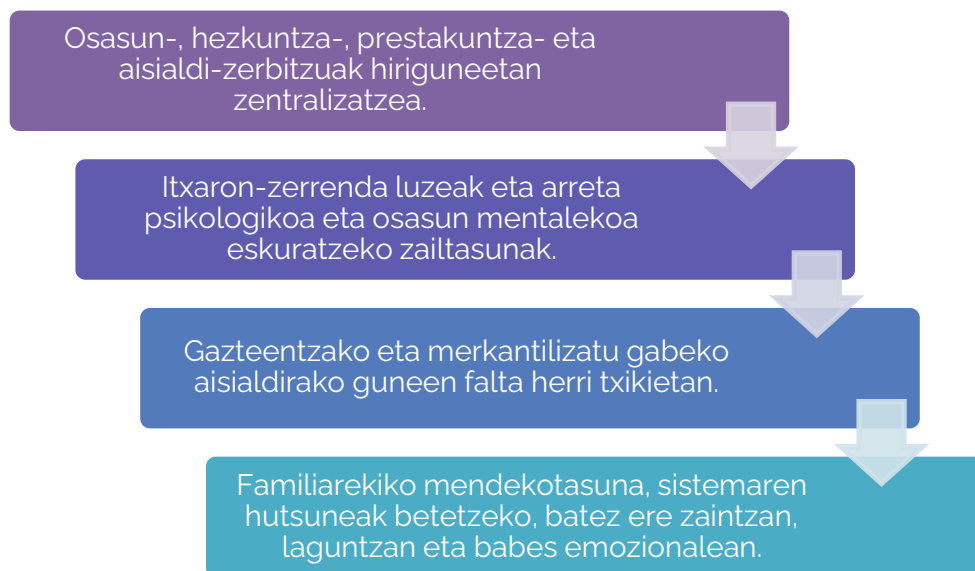
Lurraldea	Ezaugarri espezifikoak
<i>Araba</i>	Benetako beharretan oinarritutako plangintzarik ezaren kritika argia. Lineak, ordutegiak eta maiztasunak egokitzea eskatzen da, baita gazteen ahotsa txertatzen duten aldizkako galdeketa ere. Autoarekiko mendekotasuna bereziki nabarmena da landa-ingurunean.
<i>Bizkaia</i>	Mugikortasuna zaurgarritasun-sentsazioarekin eta lurralde-desberdintasunarekin lotuta ageri da. Larrialdiei erantzuteko zailtasuna eta ondo eta gaizki konektatutako eremuen arteko arrakala azpimarratu dira.
<i>Gipuzkoa</i>	Enplegua, prestakuntza eta aisialdia lortzeko hirigunearekiko mendekotasuna nabarmentzen da; horrek hiriaren zentraltasuna indartzen du eta lurraldean irauteko aukerak mugatzen ditu.

3.4. Oinarrizko zerbitzuak eta aukerak

Oinarrizko zerbitzuak egitura-elementu giltzarri gisa identifikatzen dira eguneroko bizitzari eta autonomiari eusteko, etxebizitzaren eta enpleguaren binomiotik harago. Deliberazio-prozesuetan, zerbitzuen eskuragarritasuna (edo gabezia) emantzipatzeko eta lurraldean irauteko aukera zuzenean baldintzatzen duen faktore gisa agertzen da, batez ere landa-ingurunean.

Taldeetan hiri-zentralizazioak markatutako zerbitzu-hornidurako eredu bat deskribatzen da, joan-etorri etengabeak egitera behartzen duena eta garraioarekiko eta familia-laguntzarekiko mendekotasuna indartzen duena. Behin eta berriz aipatzen dira elementu hauek:

Emantzipazioa Begiratzen

Zerbitzuak ez dira prestazio tekniko gisa soilik agertzen, baizik eta bizitza osoa eta autonomia izateko aukera ematen (edo eragozten) duten baldintza gisa.

Taula. Oinarrizko zerbitzuei eta aukerei buruzko gazte-adierazpenak

Jasotako adierazpena	Lurraldea / Tailerra (2025)	Irakurtzeko gakoa
"Ia denerako hirira joan behar duzu."	Gipuzkoa – Donostia	Oinarrizko zerbitzuen hiri-zentralizazioa.
"Hemen ez dago ezer gazteentzat, ordaintzen ez baduzu ez duzu ezer egiten."	Bizkaia – Bilbo	Merkantilizatu gabeko aisialdiaren eta gazteentzako espazioen defizita.
"Laguntza psikologikoa behar baduzu, itxaronaldia oso luzea da."	Bizkaia – Bilbo	Osasun mentala eskuratzeko oztopoak.
"Familiarik gabe ezinezkoa litzateke konpontzea."	Araba – Gasteiz	Familia, sistemaren akatsak konpentsatzen dituen sare gisa.
"Azkenean, zure gurasoen mende zaude, edozertarako."	Gipuzkoa – Donostia	Mendekotasun luzea, autonomia mugatzen duena.
"Zerbitzuak hirirako pentsatuta daude, ez herrirako."	Araba – Gasteiz	Lurralde-desoreka zerbitzuen diseinuan.
"Autorik edo laguntzarik ez baduzu, kanpoan geratuko zara."	Bizkaia – Osoko Bilkura	Zeharkako bazterketa, zerbitzu irisgarriak ez izateagatik.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Taula. Lurralde-ñabardurak zerbitzuei buruzko diagnostikoan

Lurraldea	Diagnostikoaren ezaugarri espezifiko batzuk
<i>Araba</i>	Gaizki planifikatutzat jotako trantsizio energetikoaren kritika argia, landa-lurraldea tokiko biztanleentzat zuzeneko onurarik gabe kargatzen baitu. Zerbitzuetan edo ongizatean itzulerarik ez duten kostuak (azpiegiturak, lurralde-inpaktua) bere gain hartzearen sentsazioa adierazten da.
<i>Bizkaia</i>	Arreta psikologikorako eta gazteentzako espazio irisgarrietarako baliabiderik eza nabarmentzen da. Zerbitzuak zatikatuta agertzen dira, eta familiarekiko mendekotasuna indartzen duten itxaron-zerrendekin.
<i>Gipuzkoa</i>	Zerbitzuen zentralizazio handia hiriguneetan. Landa-eremuko gazteek adierazi dute joan-etorriak egin behar direla etengabe osasungintzan, prestakuntzan eta aisialdian sartzeko, eta horrek mugatu egiten du eguneroko autonomia.

3.5. Familia- eta komunitate-sareak eta errotzea

Ardatz hori zeharka eta indar bereziarekin azaleratzen da prozesu osoan zehar, bai hasierako galdetegitik, bai talde dinamiketarik eta osoko dinamiketarik abiatuta, batez ere agertoki idealak eta jarraitutasun-agertokiak lantzean. Familia-sareak, komunitate-sareak eta lurralde-errotzea egiturazko faktore ez-instituzionalizatu gisa agertzen dira, eta horiek modu erabakigarrian baldintzatzen dute gazteen emantzipazioa landa-inguruneetan.

Hasierako galdetegiak erakusten du landa-eremuko gazteen zati handi bat familiarekin bizi dela, ez hala hautatu dutelako, baizik eta benetako alternatibarik ez dagoelako, eta familiaren laguntzak aukera ematen duela lan- eta egoitza-ibilbide prekarioei eusteko. Laguntza hori, ordea, modu anibalentean bizi da: ezinbesteko sostengu gisa, baina baita autonomiarako, intimitaterako eta norberaren erabakiak hartzeko muga gisa ere.

Agertoki idealak planteatzen direnean, parte-hartzaile gehienek argi eta garbi adierazten dute nahiago luketela beren herrian geratu baldintza material nahikoak egongo balira. Errotzea desio aktibo gisa agertzen da, identitatearekin, lotura komunitarioekin eta bizi-kalitatearekin lotuta, eta ez aldaketarako edo asmo faltarako erresistentzia gisa.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Taula. Sareei, familiari eta errotzeari buruzko gazte-adierazpenak

Jasotako adierazpena	Lurraldea / Tailerra (2025)	Irakurtzeko gakoa
"Gurasoekin bizi naiz, beste aukerarik ez dagoelako."	Bizkaia – Bilbo	Bizikidetza behartua, alternatibarik ez dagoelako.
"Familiaren laguntzarik gabe ezinezkoa litzateke emantzipatzea."	Araba – Gasteiz	Familia egiturazko sare informal gisa.
"Etxean egoteak lagundu egiten dizu, baina ez da independentzia."	Gipuzkoa – Donostia	Babesaren eta autonomiaren mugaren arteko anibalentzia.
"Herrian geratzea gustatuko litzaidake, hemen bizi ahal izango banu."	Araba – Gasteiz	Errotzea, baliabideekin baldintzatutako desio aktibo gisa.
"Hemen elkar ezagutzen dugu, eta horrek asko laguntzen du."	Gipuzkoa – Donostia	Komunitatearen balioa faktore bideratzaile gisa.
"Komunitaterik ez dagoenean, oso bakarrik sentitzen zara."	Bizkaia – Bilbo	Sare komunitarioen falta eta isolamendua.
"Etxeak erosi baina hemen bizitzarik egiten ez duen jendea etortzen da."	Araba – Osoko Bilkura	Komunitate-sarea ahultzea bizitegi-erabilereiz bestelako erabilerengatik.
"Herria zaintzea bertan bizi den jendea zaintzea da."	Gipuzkoa – Osoko Bilkura	Eguneroko bizitzaren defentsa espekulazioaren aurrean.

Emantzipazioa Begiratzen

3.6. Sareen eta errotzearen funtzio estrukturalak

Taldeko eztabaidetan eta osoko bilkuretan argi eta garbi identifikatzen dira sare horiek betetzen dituzten hainbat funtzio, sistemaren aldetik erantzun nahikorik ez dagoenean:

Aldi berean, azpimarratzen da sare horiek ez dituztela politika publikoak ordezkatzeko. Bere indarrak inpaktuak arindu ditzake, baina baita laguntza dutenen eta ez dutenen arteko desberdintasunak ezkutatu ere, eta horrek jatorriarekin lotutako arrakalak indartzen ditu.

Taula. Lurralde-ñabardurak sareen eta errotzearen ardatzean

Lurraldea	Diagnostikoaren ezaugarri espezifiko batzuk
<i>Araba</i>	Lotura estua errotzearen, landa-jarraitutasunaren eta despopulazioaren artean. Adierazi da integratu gabeko biztanleriaren etorrerak komunitate-sarea ahultzen duela eta tokiko gazteentzako aukerak murrizten dituela.
<i>Bizkaia</i>	Egoera-aniztasun handiagoa: familia-sareak funtsezkoak dira prekarietateari eusteko, baina ingurune batzuetan komunitate zatikatuagoen pertzepzioa dago.
<i>Gipuzkoa</i>	Sare komunitarioen presentzia argia, faktore bideratzaile gisa. Indartsu agertzen da "herria zaintzeko" ideia, espekulazioaren aurrean eguneroko bizitza defendatzeko.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Ardatz horrek egiturazko blokea ixteko aukera ematen du, eta erakusten du gazteen emantzipazioa ez dagoela soilik baliabide materialen mende, baizik eguneroko bizitzari eusten dioten sareen existentziaren (edo gabeziaren) mende ere badagoela. Errotzea ez da autonomiarako oztopo gisa agertzen, baizik eta egiturazko baldintza nahikoak daudenean bakarrik erabil daitekeen potentzial gisa.

4. Gatazkak eta tentsio sozialak

Atal honetan, prozesuaren azken dinamika deliberatiboan gazteen emantzipazioari lotuta azaleratu ziren gatazkak eta tentsio sozialak aztertzen dira. Aurreko faseetan ez bezala, bloke hori zuzenean taldeetan eta osoko bilkuran landu zen, parte-hartzaileek pertzepzioak, emozioak eta egiturazko diagnostiko komun bat partekatu ondoren. Aldez aurreko ibilbide horri esker, gatazkei jarrera gogoetatsuago eta politizatuago batetik heldu ahal izan zitzairen, irakurketa indibidualizatzaileak saihestuz eta tentsioen ulermen erlazonala eta testuingurukoa erraztuz.

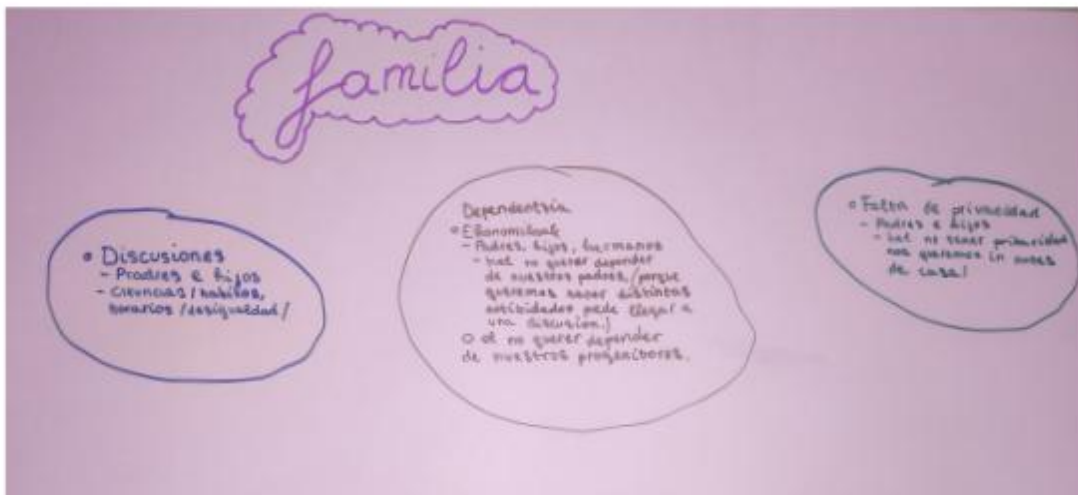
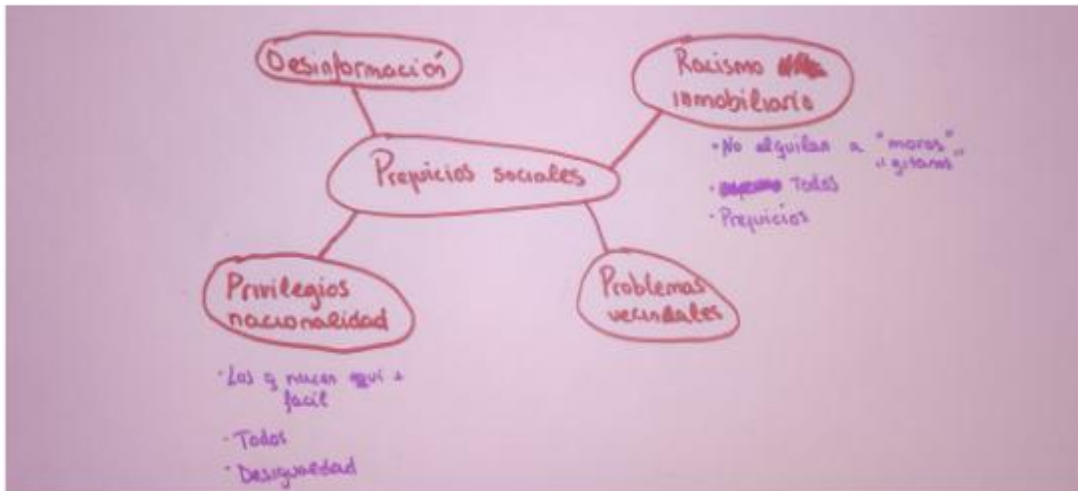
Proiektuaren esparru teorikotik, gatazka ez da ulertzen bizikidetzaren akats gisa, ezta anomalia gisa ere, baizik eta adierazpen sozial esanguratsu gisa, eguneroko bizitzari eusten dioten baldintza material eta erlazonaletan desorekak, desberdintasunak eta mugak erakusten dituena. Ildo horretan, identifikatutako gatazkak ez dira gertakari isolatu edo bizikidetzaren arazo puntual gisa agertzen, baizik eta gazteen emantzipazio-prozesuak zeharkatzen dituzten egiturazko desberdintasun, lurralde-desberdintasun eta desberdintasun sinbolikoen sare baten agerpen ikusgarri gisa.

Dinamikak aukera eman zuen modu lauso edo isilean bizi ohi diren tentsioei izena jartzeko: emantzipatzeko zailtasunak nola sortzen dituen tirabirak familian, berdinen arteko bizikidetzan, komunitate bizitzan eta lurraldearekiko eta garapen ereduarekiko harremanean. Taldean partekatzen eta aztertzen direnez, gatazka horiek ez dira arazo indibidual gisa irakurtzen, eta gazteen autonomia mugatzen —edo tenkatzen— duten gizarte-baldintzen funtsezko adierazle gisa kokatzen dira.

Emantzipazioa

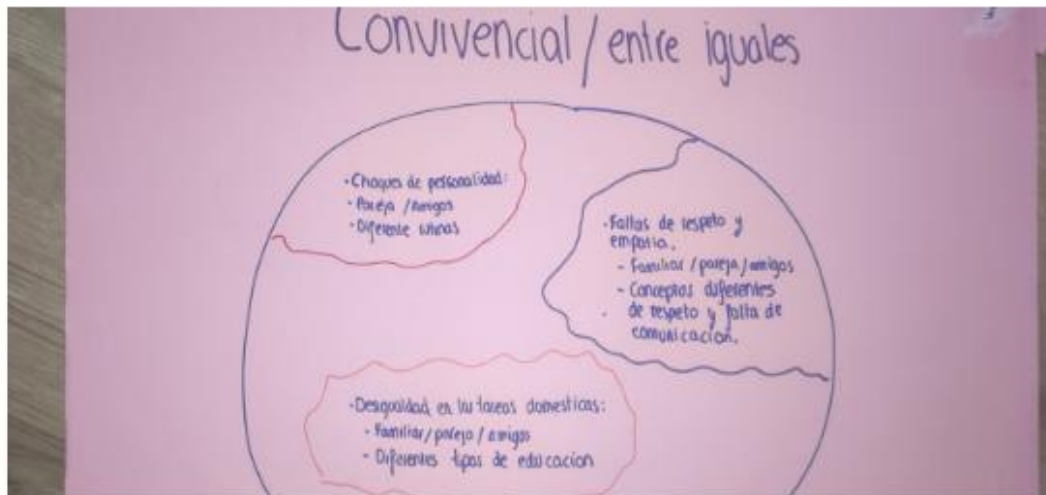
Begiratzeko

Irudia. Deliberazio-saioetako argazkiak

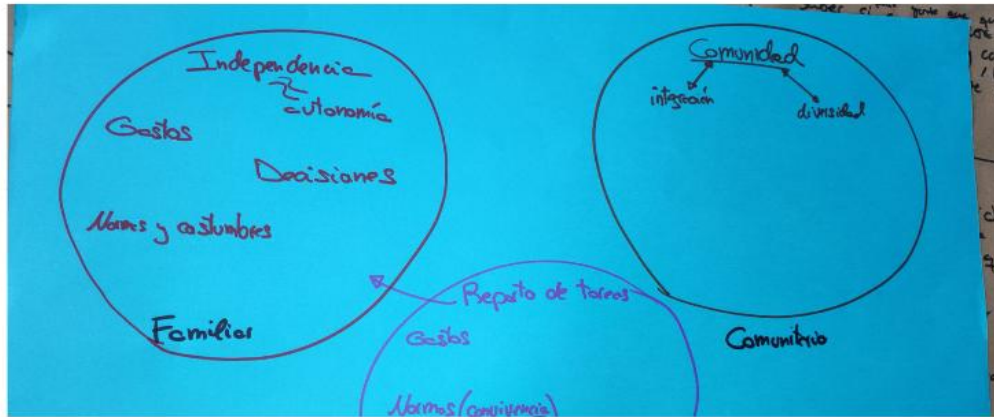
Emantzipazioa Begiratzeko

Irudia. Deliberazio-saioetako argazkiak

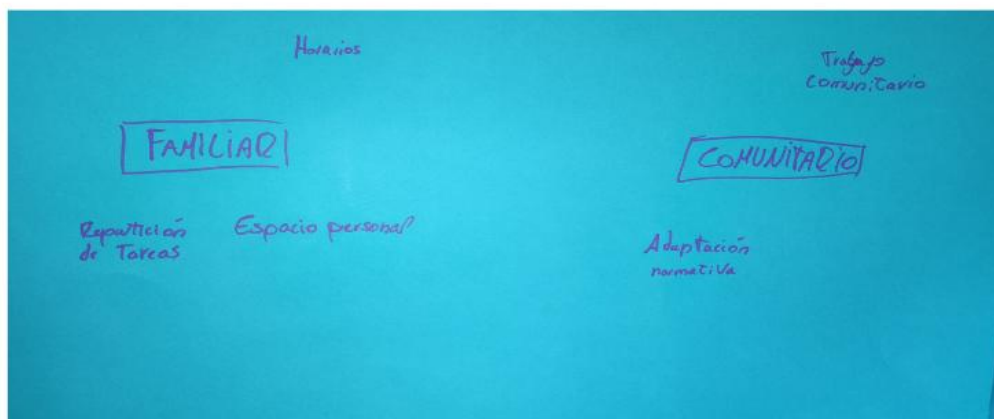
Emantzipazioa Begiratzeko

Irudia. Deliberazio-saioetako argazkiak

FACTORES URBANÍSTICOS

Ventas de Turnos
para grandes empresas

Emantzipazioa

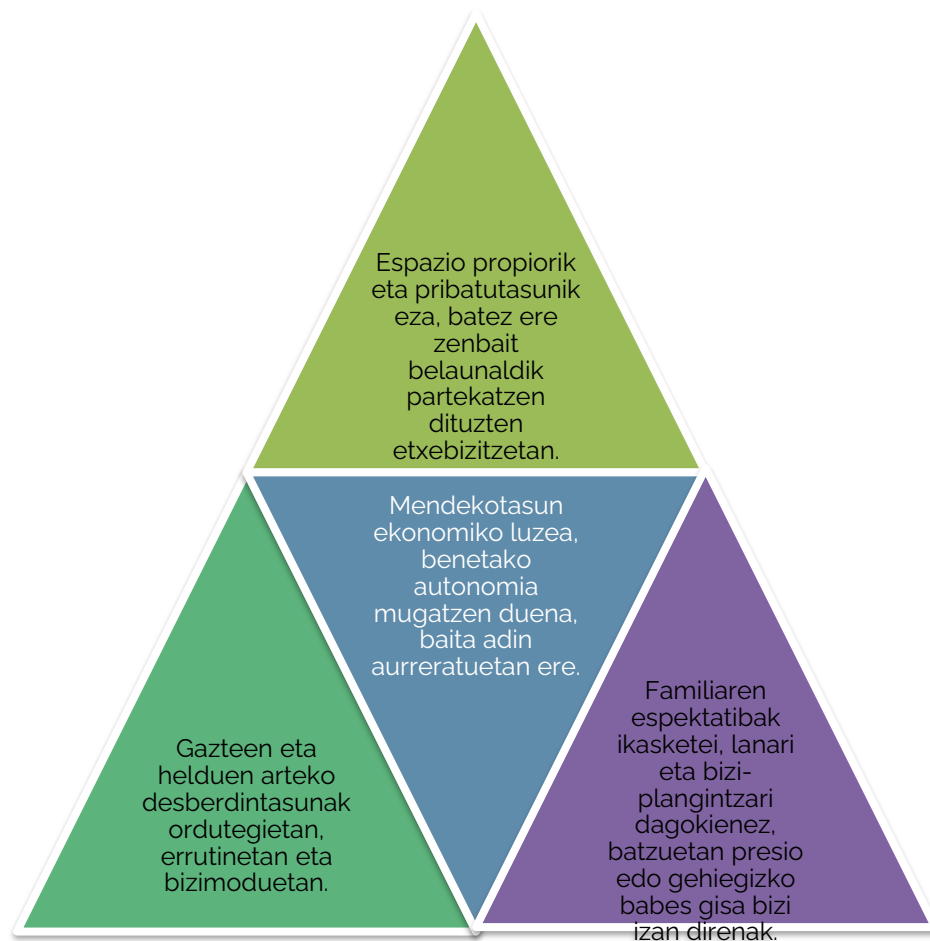
Begiratzen

4.1. Familia-eremuko gatazkak: mendekotasun luzea eta autonomiaren mugak

Gazteen emantzipazioari lotutako gatazka ohikoenetako bat familia-eremuan kokatzen da, batez ere elkarbizitza luzatzen denean, emantzipatzeko ezintasun materialagatik. Hasierako galdesortatik zein deliberaziozko lanetik abiatuta, egiaztatzen da landa-eremuko gazteen zati handi batek familiaren etxean bizitzen jarraitzen duela, ez hala hautatu dutelako, baizik eta etxebizitzaren, diru-sarreraren eta egonkortasunaren aldetik benetako alternatibarik ez dagoelako.

Proiektuaren esparru teorikotik, gatazka horiek ez dira bizikidetza-akats gisa interpretatzen, ezta familia-arazo gisa ere, baizik eta blokeatutako bizi-trantsizioko prozesu baten berezko tentsio gisa. Familiak bere zeregina gainditzen duten funtzioak hartzen ditu bere gain —bizitegikoak, ekonomikoak, zaintzakoak eta laguntzakoak—, eta horrek eguneroko tirabirak sortzen ditu, ongizate emozionalari eta belaunaldien arteko harremanari eragiten dietenak.

Taldeetan behin eta berriz aipatzen dira alderdi hauekin lotutako tentsioak:

Gatazka horiek gutxitan deskribatzen dira konfrontazio ireki gisa. Higadura metatu gisa agertzen dira, denboraren poderioz eta proiektu propio baterantz aurrera egin ezinaren sentsazioarekin areagotzen diren eguneroko tirabira txikiekin. Horrela, familia-bizikidetza

Emantzipazioa

Begiratzeko

modu anibalentean bizi da: egiturazko prekaritatearen aurrean ezinbesteko laguntza-sare gisa, baina baita autonomiaren eta intimitatearen mugak agerian uzten diren espazio gisa ere.

Taula. Familia-gatazkei buruz jasotako adierazpenak

Tentsio-ardatza	Jasotako adierazpena	Irakurketa soziologikoa
<i>Mendekotasun luzea</i>	"Mendekotasuna luzatu egiten da, emantzipazioa zaila delako."	Familiaren bizikidetzak bizirauteko estrategia gisa funtzionatzen du, hautu gisa baino gehiago.
<i>Pribatutasuna eta autonomia</i>	"Pribatutasunaren beharra familia-loturaren aurrean."	Tentsioa, bi behar legitimoren artean: zaintza eta autonomia.
<i>Arauek eta errutinak</i>	Eguneroko arau, ordutegi eta erabakiek eragindako gatazkak.	Helduarorako trantsizioa botere eta baliabide baldintza asimetrikoetan negoziatzen da.
<i>Mendekotasun ekonomikoa.</i>	"Lagundu egiten dizu, baina ez da independentzia."	Laguntza materiala euskarria da, baina benetako autonomia mugatzen du.
<i>Familiaren espektatibak</i>	Ikasketek, lanak edo bizimoduak eragindako presioa.	Mendekotasunak kontrol-dinamikak edo gehiegizko babes indartu ditzake.
<i>Abiapuntu desberdintasuna</i>	Alde argiak familiaren babesaren arabera.	Familiak egiturazko faktore informal gisa jokatzen du, eta desberdintasuna eragiten du.

Taula. Identifikatutako familia-gatazkaren dimentsioak

Dimentsioa	Nola agertzen den	Emantzipazioan duen eragina
<i>Espazioa eta intimitatea</i>	Espazio propioaren falta	Geldialdi-sentsazioa indartzen du
<i>Eguneroko autonomia</i>	Mugak erabakietan eta errutinetan	Tirabira iraunkorrak sortzen ditu
<i>Ekonomia</i>	Mendekotasun luzea	Bizi-proiektuak atzeratzen ditu
<i>Aitortza</i>	Espektatibak eta gehiegizko babes	Presio emozionala handitzen du
<i>Sare desberdinak</i>	Familiaren babes desberdinak	Gazteen artean desberdintasuna errepikatzen du

Osoko bilkuran, gatazka horiek esanahi berri bat hartzen dute kolektiboki. Azpimarratu da gatazka ez dagoela familietan, baizik eta gazteen emantzipazioari eusteko erantzukizuna eremu pribatura eramaten duen sistema batean. Familiarekiko mendekotasuna jada ez da irakurtzen porrot indibidual gisa, eta egiturazko baldintza nahikorik ez izatearen ondorio zuzen gisa ulertzen da. Irakurketa horretatik abiatuta, familia-gatazkak arazo zabalago baten gizarte-adierazle gisa agertzen dira, eta ez bizikidetzak-defizit gisa.

Emantzipazioa

Begiratzeko

4.2. Gatazka komunitarioak eta aurreiritzi sozialak

Maila komunitarioan, taldeek etxeko eremua gainditzeko duten eta *herri eta auzoetako gizarte-bizikidetzari* zuzenean eragiten dioten gatazkak identifikatzen dituzte. Gatazka horiek behin eta berriz lotzen dira baliabideen eskasiarekin, etxebizitzaren gaineko presioarekin eta harreman komunitarioko espazioen ahuleziarekin, portaera-arazo indibidualekin baino gehiago.

Gipuzkoako eta Bizkaiko tailerretan gehien aipatzen den elementuetako bat da etxebizitza eskuratzeko orduan bereizkeria egiten dela, jatorriari, azentuari, abizenei edo itxurari lotuta. Egoera horiek higiezinaren arrazakeria gisa izendatzen dira esplizituki, eta emantzipatzeko zailtasun materialekin zein komunitatearen barruko bizikidetzaren eta konfiantza-giroaren narriadurarekin lotzen dira.

Horrekin batera, beste gatazka komunitario batzuk agertzen dira, elkarbizitzaren eguneroko kudeaketarekin zerikusia dutenak, bereziki elkarbizitzarako espazioak, bitartekaritzak eta kanalak falta diren testuinguruetan.

Taula. Gatazka komunitarioei buruzko tailerretan jasotako adierazpenak

Jasotako adierazpena	Lurraldea / Tailerra (2025)	Irakurtzeko gakoa
"Arrazakeria dago alokatzeko, nongoa zaren kontuan hartuta."	Gipuzkoa – Donostia	Etxebizitza eskuratzeko diskriminazio zuzena,
"Azentuagatik edo abizenagatik ezetz esaten dizute."	Bizkaia – Bilbo	Bazterketa material bihurtzen diren oztoko sinbolikoak.
"Egia ez diren gauzak esaten dira, eta gero horrek pisua du."	Bizkaia – Bilbo	Bizikidetzaren hondatzen duten buloak eta estigmak zabaltzen dira.
"Beti daude arazoak gazteekin zaragatik."	Gipuzkoa – Donostia	Belaunaldien arteko gatazka espazio publikoaren erabilerarengatik.
"Ez dago egoteko lekurik, eta gero traba egiten duzu."	Araba – Gasteiz	Gazte espaziorik eza gatazkaren sorburu gisa.
"Jende berria ez da erabat integratzen."	Araba – Gasteiz	Komunitate txikiengan integratzeko zailtasunak.

Taula. Identifikatutako gatazka komunitario motak

Gatazka mota	Tailerretan nola agertzen den
<i>Diskriminazioa etxebizitzan</i>	Jatorri, azentu edo itxurari lotutako ezezeko esplizituak
<i>Estigmatizazio soziala</i>	Aurreiritziak indartzen dituzten zurrumurruak eta diskurtsoak
<i>Belaunaldien arteko gatazka</i>	Espazio publikoa erabiltzeagatik sortutako tentsioak eta gazteentzako jarduerak
<i>Integrazio komunitarioa</i>	Iritsi berriekin loturak sortzeko zailtasuna

Emantzipazioa

Begiratzeko

<i>Bitartekaritza falta</i>	Desadostasuna kudeatzeko espazio edo mekanismorik ez egotea
-----------------------------	---

Proiektuaren esparru teorikotik, gatazka horiek harreman- eta egitura-gatazkak dira, eta azaleratzen dira prekarietateak eta baliabide urrien bidezko lehiak bizikidetzaren tenkatzen dutenean. Ez dira jarrera indibidualak soilik, baizik eta aniztasuna eta desadostasuna modu eraikitzailean kudeatzeko aukera ematen duten baldintza komunitarioen gabezia (espazioak, arau partekatuak, bitartekaritzak).

Osoko bilkuran, irakurketa hori esplizituki partekatzen da: gatazka komunitarioak gizarte-sarearen hauskortasunaren sintoma gisa interpretatzen dira, emantzipatzeko zailtasunak eta eguneroko bizitza eta bizikidetzaren lehenesten ez dituen lurralde eredu batek larriagotuta. Gazteen emantzipazioa baldintza materialei ez ezik, harreman komunitarioen kalitateari eta horiei eusteko gaitasun kolektiboari ere lotuta agertzen da.

4.3. Lurralde-gatazkak eta garapen-eredua

Arabian bereziki argi eta garbi, eta Bizkaian eta Gipuzkoan oihartzun handia izanik, lurralde- eta hirigintza-garapenaren ereduari lotutako gatazka-bloke bat azalatu da. Tailerretan, gatazka horiek sakoneko eztabaida gisa formulatzen dira: lurraldea norentzat planifikatzen den eta zer lehentasunekin planifikatzen den. Eta gazteen emantzipaziorako zailtasunekin zuzenean lotuta agertzen dira.

Parte-hartzaileek adierazi dute lurzorua eta etxebizitza gero eta gehiago bideratzen direla kanpoko interes ekonomikoetara —industrialak, espekulatiboak, energetikoak edo erosteko ahalmen handikoen bizitegiak—, eta tokiko gazteek lurraldean geratzeko dituzten aukerak murriztu egiten direla. Pertzepzio horrek jabetza galtzearen sentsazioa eta norberaren bizi-ingurunearen gaineko kontrola galtzearen sentsazioa sortzen du.

Taula. Lurralde-gatazkei eta garapenari buruz jasotako adierazpenak

Jasotako adierazpena	Lurraldea / Tailerra (2025)	Irakurtzeko gakoa
<i>"Lurzorua lehenago saltzen da beste gauza batzuetarako etxebizitzarako baino."</i>	Araba – Gasteiz	Erabilera ekonomikoaren lehentasuna bizitegi-erabileren aldean.
<i>"Diru gehiago duen jendea etortzen da eta kanpoan uzten gaitu."</i>	Araba – Gasteiz	Erosteko ahalmenaren desberdintasuna etxebizitza eskuratzeko.
<i>"Ia urte osoan itxita dauden etxeak daude."</i>	Araba – Gasteiz	Komunitaterik egin gabe merkatua garestitzen duen urtaroko etxebizitza.
<i>"Etxe bat ateratzen denean, gatazka dago herrian."</i>	Araba – Gasteiz	Barne-tentsioak sortzen dituen eskasia.
<i>"Hemen jende gaztea kontuan hartu gabe erabakitzen da."</i>	Bizkaia – Bilbo	Gazteek ez dute parte hartzen lurralde-erabakietan.
<i>"Herria erabiltzen da, baina ez da bizitzen."</i>	Gipuzkoa – Donostia	Lurraldearen erabilera instrumentala eguneroko bizitzaren aurrean.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Taula. Identifikatutako lurralde-gatazka motak

Gatazka mota	Tailerretan nola agertzen den
<i>Lurzorua erabilera</i>	Lehentasuna erabilera industrialei, espekulatiboei edo kanpokoei
<i>Higiezin sektorearen presioa</i>	Erostea ahalmen handiagoa duen biztanleriaren sarrera
<i>Urtaroko etxebizitza</i>	Okupazio partziala integrazio komunitariorik gabe
<i>Eskasia eta lehia</i>	Tokiko gatazkak bizileku-aukerengatik
<i>Parte-hartze falta</i>	Gazteak kontuan hartu gabe hartutako erabakiak

Proiektuaren esparru teorikotik, gatazka horiek gatazka estruktural eta politiko gisa interpretatzen dira, non lurraldeak espazio fisiko bat izateari uzten dion eta garapenereduen arteko eztabaida-eremu bihurtzen den. Gazteek ez dute zalantzan jartzen aldaketa edo jarduera berrien etorrera, baizik eta tokiko bizitzaren jarraipena bermatuko duten lurralde-justiziako irizpiderik eta mekanismorik eza.

Osoko bilkuran, irakurketa hori argi eta garbi egituratzen da: gazteen emantzipazioa erabaki urbanistiko, energetiko eta ekonomikoek baldintzatzen dute, zuzen-zuzenean, eta erabaki horiek ez dute txertatzen lurraldean bizi, lan egin eta komunitatea eraiki nahi dutenen ikuspegia. Horrela, lurralde-gatazka gako nagusi bihurtzen da ulertzeko zergatik, testuinguru jakin batzuetan, emantzipazioa ez den soilik zaila, baizik eta estrukturalki pizgarririk gabea.

4.4. Deliberazio-prozesutik eratorritako gatazka eta tentsio sozialei buruzko ondorio batzuk

Atal honetan jasotako gatazkak ez dira arazo indibidualei edo elkarbizitzarako zailtasun puntualei buruzkoak, baizik eta espero den bizi-prozesu bat —emantzipazioa— arrazoizko baldintzetan garatu ezin denean agertzen diren *kalte sozial iraunkorrei* buruzkoak. Gatazken azterketetatik abiatuta, gatazka horiek autonomia, aitortza eta bizi-proiektu legitimoen eta horiei eustea lortzen ez duen testuinguru material, erlazional eta lurralde-testuinguru baten arteko desoreken *seinale* gisa interpretatzen dira.

Ildo horretan, baliagarria da Johan Galtungek ekarpen klasikoak azterlan honetarako hizkuntza operatibo batera itzultzea. "Indarkeriaz" hitz egin baino gehiago, elkar indartzen duten *zenbait kalte-maila* identifikatzeko aukera ematen dute emaitzek (Galtung, 1998): alde batetik, *egiturazko kalte* bat, etxebizitza eskuragarririk, diru-sarrera nahikorik edo egonkortasunik ez izateari lotua; bestetik, *kalte sinboliko eta kultural* bat, zailtasun horiek norberaren erantzukizun gisa normalizatzen dituen ("emantzipatu ezin bazara, zure gauza da") edo bazterketak eta estigmak legitimatzen dituen; eta, azkenik, *zuzeneko kalte* bat, eguneroko familia-gatazketan, etxebizitza eskuratzeko diskriminazioan edo espazioaren erabilerari lotutako tentsio komunitarioetan agerikoa dena. Tailerretan ikusitako gatazkak ez dira arazoaren jatorria, metatutako kalte hori eguneroko bizitzan adierazteko modua baizik.

Ikuspegi horretatik, familia-bizikidetzak luzatzea ez da bizitegi-gertaera soil bat, *arazoa eremu pribatura lekualdatzea* baizik. Familiek euskarri material eta emozionaleko funtzioak hartzen dituzte, denboran luzatzen direnak eta harreman-higadura sortzen dutenak.

Emantzipazioa

Begiratzen

Deskribatutako tentsioak —intimitaterako mugak, arauen etengabeko negoziazioa, mendekotasun ekonomikoa eta espektatiben araberako presioa— bat datoz familia-gatazkaren irakurketa sistemikoarekin, non behin eta berriz gertatzen diren tirabira txikiak kronifikatu egin baitaitezke egiturazko irtenbiderik ez dagoenean.

Antzeko zerbait gertatzen da komunitate- eta lurralde-eremuan. Baliabide urriengatiko lehiak —etxebizitza, sozializazio-espazioak, bizitegi-aukerak— gatazkak sortzen ditu, eta ez dira azaltzen jarrera indibidual isolatuengatik, baizik eta eskasia hori kudeatzeko baldintza kolektibo nahikorik ez egoteagatik. Etxebizitza eskuratzeko diskriminazioa, espazio publikoa erabiltzeagatik belaunaldi-gatazkak edo iritsi berriak integratzeko zailtasuna harreman-kaltearen adierazpenak dira, eta areagotu egiten dira bitartekaritzak, espazio partekatuak eta ekitate-irizpideak falta direnean.

Konplexutasun hori gehiegi sinplifikatu gabe antolatzeko, gatazkak aztertzeko bibliografiak *gatazka-ereduak* identifikatzea proposatzen du: gatazkak zergatik jarraitzen duen eta zerk elikatzen duen ulertzen laguntzen duten faktoreen konbinazio errepikakorrak. Josep Redortak ideia hori garatzen du gatazkaren tipologiei eta dinamikei buruzko lanean (Redorta, 2004; 2007), ez etiketa itxi gisa, baizik eta interpretazio-tresna gisa.

Begirada hori azterlanaren emaitzei aplikatuz, patroi nagusi batzuk identifika daitezke gatazka sortzen den eremuaren arabera, betiere elkarren artean gainjartzen eta indartzen direla ulertuta:

Emantzipazioa

Begiratzeko

Taula. Gazteen emantzipazioari lotuta identifikatutako gatazka-patroiak

Eremua	Zer ikusten den	Interpretatzeko laguntzen duten patroiak	Zergatik datozen bat
<i>Familia</i>	Bizikidetza luzea, eguneroko higadura, intimitatearen mugak, mendekotasun ekonomikoa, espektatiben araberako presioa	Egiturazkoa, espektatibak, inhibizioa (Redorta, 2004; 2007)	Egiturazkoa da, kausak familia gainditzen duelako (benetako alternatibarik eza); espektatibekin ere badu zerikusia, helduarotik espero denaren eta gauzatu daitekeenaren arteko desoreka sortzen delako; eta inhibiziokoa, gatazka gutxitan adierazten delako modu irekian eta tirabira txikietan pilatzen delako.
<i>Komunitatea</i>	Diskriminazioa alokairuan, estigmak, belaunaldien arteko gatazka espazioengatik, zurrumurruak	Ekitaterik eza, identitatea, komunikazioa	Ekitaterik eza agertzen da oinarritzko baliabideak eskuratzeko; identitateak aktibatzen dira ("gazteak", "kanpotarrak", "betiko bizilagunak"); eta elkarrizketabiderik ez izateak gaizki-ulertuak eta tentsioak indartzen ditu.
<i>Lurralde-esparrua</i>	Lurzoruaren erabilera kanpoko interesetara bideratuta, urtaroko etxebizitza, gazterik gabeko erabakiak	Boterea, legitimazioa, egiturazkoa	Gatazka honekin lotzen da: nork erabakitzen duen eta lurraldea norentzat planifikatzen den; egiturazko kalte iraunkorra dago, eta erabakiguneetatik baztertuta egotearen sententzia.

Irakurketa horrek ondorio garrantzitsu bat ateratzeko aukera ematen du: gazteen emantzipazioari lotutako gatazkak ez dira zuzendu beharreko anomaliak, baizik eta harremanetan eta lurraldean kalte eragiten duen eredu baten adierazleak, oinarritzko autonomia-baldintzak bermatzen ez dituenak. Horiek bizikidetzatik edo portaeratik soilik lantzeak berekin dakar sintometan eragitea, eta patroietatik eta kausetatik irakurtzeak, berriz, arazoaren sustraira hobeto egokitzen diren esku-hartzei irekitzen die atea.

5. Azaleratzeko ari diren alderdiak

Atal honek dinamiken diseinuan hasieran aurreikusi ez ziren elementuak jasotzen ditu, baina behin eta berriz eta modu esanguratsuan azalera ziren deliberazio-prozesuan zehar. Ez dira egiturazko faktore independenteak, *zeharkako gakoak* baizik, pertzepzioak, emozioak, baldintza materialak eta gatazkak zeharkatzen dituztenak, eta landa-inguruneetan gazteen emantzipazioaren esperientzia hobeto ulertzen laguntzen dutenak.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Taula. Azaleratzen ari diren alderdiak eta irakurketa analitikoa

Azaleratzen ari den alderdia	Dinamiketan nola agertzen den	Irakurketa analitikoa
<i>Emantzipazioa pribilegio gisa</i>	Esplizituki esparru-aldaketa gisa formulatzen da ("pribilegioa", "luxua")	Desplazamendu sinbolikoa adierazten du: emantzipazioa ez da espero daitekeen trantsizio gisa ikusten, eta salbuespenezko lorpen gisa bizi izaten da
<i>Lana-autonomia binomioaren haustura</i>	Hitz egiten da soldaten eskasiaz eta lan eginez ere izaten den prekarietateaz	Lan-merkatuaren, bizitegi-merkatuaren eta benetako bizi-kostuaren arteko egiturazko desoreka adierazten du.
<i>Familiaren laguntza egiturazko baldintza informal gisa</i>	Familia aipatzen da prozesuari eutsi ahal izateko euskarri edo "baldintza" gisa	Sistemak eremu pribatura eramaten du emantzipazioari eustea, eta desberdintasuna sortzen du abiapuntuaren arabera
<i>Higadura emozionala aurreratua</i>	Saiatu aurretik ere, blokeo-adierazpenak agertzen dira ("garestia", "ezinezkoa", "deskontrola").	Emantzipazioa arrisku, ziurgabetasun eta sarerik gabeko jauzi gisa bizi da, ez pixkanakako trantsizio gisa
<i>Errotzea desio aktibo gisa</i>	Baldintzak egonez gero, irauteko borondatea adierazten da ("geratu nahi izatea", "proiektua leku propio batean").	Gazteek ez dute landa-eremua arbuia: bertan bizitza autonomoa eraikitzeke baldintza falta arbuia dute
<i>Baliabide urriengatik lehia</i>	Presioa eta degradazioa erakusten duten terminoak agertzen dira (adibidez, "ikasleen pisuak", "patera-pisuak", etxebizitza hutsak edo bankuen eskuetan daudenak).	Eskasiak lehia sortzen du, baldintzak hondatzen ditu eta gizarte-kohesioa higatzen du
Erakundeekiko mesfidantza	Abandonuaren eta ekintzarik ezaren diagnostikoak hitzez adierazten dira ("asko hitz egiten dute, baina ez dute jarduten")	Politiken eta errealitatearen arteko distantzia erantzun publikorik eza da, eta horrek frustrazioa eta asmo gaiztoa indartzen ditu

Emantzipazioa

Begiratzeko

Taula. Azaleratzen ari diren alderdiei eusten dieten parte-hartzaileen adierazpenak

Azaleratzen ari den alderdia	Jasotako adierazpenak	Tailerra / erregistroa (2025)
Emantzipazioa pribilegio gisa	<i>"Pribilegio bihurtu da"</i>	Gipuzkoa – Donostia (2025)
	<i>"Luxu bihurtzen ari den eskubidea da"</i>	Araba – Gasteiz (2005)
Lanaren eta autonomiaren arteko haustura	<i>"Soldata txikiak", "aldi baterako kontratuak", "sasoiko enplegua"</i>	Bizkaia – Bilbao (2025)
	<i>Kasu errepikakorra profiletan: 1.500 € inguruko soldata eta 800 € inguruko alokairuak</i>	Digitalizazioa (2025)
Familiaren laguntza baldintza informal gisa	<i>"Enplegu publikoa edo senide egonkorak" (taldeak eztabaidatutako esparru gisa)</i>	Digitalizazioa (2025)
	<i>"Pribilegioak/desabantaila abiapuntuaren arabera (familiaren laguntza)"</i>	Bizkaia – Bilbao (2025)
Behar baino lehenagoko higadura emozionala	<i>"Oso garestia da." / "Ezinezkoa da."</i>	Gipuzkoa – Donostia (2025)
	<i>"Librea → arduraduna" / "pisua du"</i>	Bizkaia – Bilbao (2025)
	<i>"Deskontrola ("kanpoegi" gisa hautematen den emantzipazioa)"</i>	Araba – Gasteiz (2005)
Errotzea desio aktibo gisa	<i>"Nire proiektua eraikitzea zeure sentitzen duzun leku batean"</i>	Araba – Gasteiz (2005)
	<i>"Herria zaintzea herrikoak direnentzat"</i>	Gipuzkoa – Donostia (2025)
Baliabide urriengatikoa lehia	<i>"Ikasleen pisuak" (alokairu oso altuak)</i>	Digitalizazioa (2025)
	<i>"Patera-pisuak"</i>	Bizkaia – Bilbao (2025)
	<i>"Bankuen esku dauden etxebizitzak" / etxebizitza hutsak</i>	Bizkaia – Bilbo (2025) / Digitalizazioa (2025)
Erakundeekiko mesfidantza	<i>"Asko hitz egiten dute, baina ez dute jarduten"</i>	Araba – Gasteiz (2005)
	<i>"Asko esan eta gutxi egiten dute"</i>	Araba – Gasteiz (2005)

Azaleratzen ari diren alderdi horiek analisiaren ideia nagusi bat indartzen dute: emantzipazioaren arazoa, materiala ez ezik, *sinbolikoa eta erlazionala* ere bada. Gazteek, sartzeko oztopoei aurre egiteaz gain, higadura aurreratuak, laguntzengatikoa desberdintasunak eta lurraldea eta politika publikoak gazteen bizitza-proiektuei

Emantzipazioa

Begiratzen

duintasun-baldintzetan eustera bideratuta ez daudenaren pertzepzioak markatutako esperientziari egin behar diote aurre.

6. Lurraldeen arteko desadostasunak eta konbergentziak

Atal honek azterketa deliberatiboan identifikatutako lurralde-konbergentzia eta -desadostasun nagusiak laburbiltzen ditu. Egiturazko diagnostikoa oso partekatua bada ere, tailerrek landatartasun motari, hiri-presioari eta garapen-ereduari lotutako lurralde-ñabardura argiak erakusten dituzte.

6.1. Zeharkako konbergentziak

Ardatz partekatua	Araba	Bizkaia	Gipuzkoa
<i>Emantzipazioa desio blokeatu gisa</i>	✓	✓	✓
<i>Etxebizitza galga nagusi gisa</i>	✓	✓	✓
<i>Emantzipatzeko nahikoa ez den enplegua</i>	✓	✓	✓
<i>Familia-laguntzarekiko mendekotasuna</i>	✓	✓	✓
<i>Emozio negatibo nagusiak</i>	✓	✓	✓
<i>Autonomiaren eta proiektu propioaren nahia</i>	✓	✓	✓

Hiru lurraldeetan, gazteen emantzipazioa helburu legítimo baina egituraz mugatu gisa agertzen da, tokiko desberdintasunak gainditzen dituen diagnostiko partekatu batekin.

Emantzipazioa

Begiratzen

6.2. Lurraldeen arteko funtsezko desadostasunak

Dimentsioa	Araba (landa-barrualdea)	Bizkaia (barnealdea–kostaldea mistoa)	Gipuzkoa (kostaldean pisurik handiena)
<i>Interpretazio-esparru nagusia</i>	Errotzea vs. lurraldetik kanporatzea	Gentrifikazioa eta desberdintasuna	Berehalako blokeoa eta eskuraezintasuna
<i>Etxebizitza</i>	Muturreko eskasia, COVID osteko presioa, bigarren bizilekua	Etxebizitza hutsak, patera-pisuak, prekarietatea	Alokairu garestia, ikasleen pisuak, turismoa
<i>Emozio nagusiak</i>	Harrotasuna + amorrua + erakundeen utzikeria	Harrotasuna + antsietatea + lotsa	Antsietatea, beldurra, frustrazioa
<i>Landa-eremuarekiko harremana</i>	Nortasun sendoa eta geratzeko nahia	Anbibalentea, aukerek baldintzatua	Errotze presentea, baina oso tentsionatua
<i>Gatazka agerikoenak</i>	Lurraldekoak eta komunitarioak (lurzorua, plangintza)	Sozialak eta egiturazkoak (prekarietatea, sareak)	Bizikidetzak, aurreiritziak eta higiezinaren arrazakeria

6.3. Barrualdea vs. kostaldea: konparaziozko sintesia

Ardatza	Barrualdea (bereziki Araba)	Kostaldea / eremu tentsionatuak (bereziki Gipuzkoa)
<i>Arazo mota</i>	Eskaintza eza eta erakundeen utzikeria	Gehiegizko presioa eta lehia etxebizitza bakoitzeko
<i>Emantzipazioa</i>	Praktikan ez da existitzen	Teorian posiblea, materialki eskuraezina

Emantzipazioa

Begiratzen

<i>Errotzea</i>	Oso gogorra	Presente, baina gatazkan
<i>Arrisku nagusia</i>	Lurraldetik kanporatzea	Bizi-prekarizazioa
<i>Politika publikoekiko harremana</i>	Deskonexioa eta frustrazioa	Gutxiegitasun-sentsazioa

6.4. Azken sintesia

Funtsezko galdera	Deliberazio-prozesuaren erantzuna
<i>Gazteek emantzipatu nahi al dute?</i>	Bai, argi eta garbi, eta gehienek
<i>Landa-eremuan geratu nahi al dute?</i>	Bai, benetako baldintzak baldin badaude
<i>Zerk eragozten du?</i>	Etxebizitza + enplegua + mugikortasuna + zerbitzuak
<i>Nork eusten dio bitartean?</i>	Batez ere familiak
<i>Zer dago arriskuan?</i>	Autonomia, ongizate emozionala eta gizarte-kohesioa

Emantzipazioa

Begiratzen

E. Eztabaida

Atal honetan proiektuaren emaitzak eztabaidatzen dira, hasierako erronkatik abiatuta: landa-eremuko gazteen emantzipazioa egiturazko, lurraldeari lotutako eta bizipeneko prozesu gisa ulertzea, eta ez soilik "etxetik ateratzeko" prozesu gisa. Eztabaida 2.3.1-2.3.6 gaien arabera antolatzen da (informazio-beharrak eta ikerketa-galderak), eta modu orekatuan integratzen dira elkarrizketen, galdetegiaren eta deliberazio-prozesuaren ebidentziak. Emaitzen multzoak bat egiten du ideia nagusi batean: emantzipazioa asko desiratzen da, baina banakako motibazioaren mende ez ezik, etxebizitzaren, enpleguaren, zerbitzuen, babesen eta aitorpen sozialaren benetako eskuragarritasunaren mende dauden oztopoen kateatzeak baldintzatzen du.

1. Landa-eremuko gazteen emantzipazioaren egitura-, lurralde- eta motibazio-baldintzak

Egiturazko oztopo zehatzak eta nola kateatzen diren bizitza errealean

Ikerketak argi eta garbi identifikatzen ditu egiturazko oztopo nagusiak eta nola konbinatzen diren.

Etxebizitza da oztopo nagusia: gazteen % 91,8*k* adierazi du *ez duela etxebizitza eskuragarri bat lortzeko aukerarik*. Elkarrizketetan eta deliberazioan, errepikatzen den patroia batekin azaltzen da hori: udalerri askotan alokairuaren eskaintza eskasa da edo ez da existitzen, erosketa bideraezina da gazteen soldata kontuan hartuta, eta birgaitzea garestitza eta aktibatzeke zailtza jotzen da.

Enplegua da bigarren ardatz nagusia: % 58,2*k* *lan-aukeren eskasia* galga gisa identifikatzen du. Ebidentzia kualitatiboak zehazten du ez dela soilik "lan falta", baizik eta desoreka dagoela prestakuntza profilen eta eskualdeko enplegu-egituraren artean, eta horrek behartu egiten du lekuz aldatzera edo egonkortasunik eta etxebizitzari eusteko diru-sarrera nahikorik bermatzen ez duten lanak onartzera.

Hortik aurrera, ikerketak oso garrantzitsua den zerbait ulertzeko aukera ematen du: etxebizitzak eta enpleguak huts egiten dutenean, batzuetan "bizi-kalitatea" esaten zaien beste elementu batzuk oinarritzko baldintza bihurtzen dira edozein autonomia-ahaleginetarako. Hona hemen adibide batzuk:

- garraio publiko erabilgarririk ez badago (maiztasuna eta ordutegi bateragarriak), autoarekiko mendekotasunak egunerokoa garestitzen du eta enplegu, prestakuntza eta zerbitzuetarako sarbidea mugatzen du;
- hurbileko zerbitzuak falta badira (osasuna, derrigorrezko prestakuntza ondokoa, aisialdia, etab.), bizitza autonomoari eustea zailagoa bihurtzen da, desplazamenduen beharra eta isolamendu-sentsazioa areagotzen direlako;
- konektibitate gutxi edo funtzionaltasun digital txikia badago, telelana, baliabideetarako sarbidea eta antzeko aukerak murriztu egiten dira.

Galdetegian hori beste oztopo garrantzitsu batzuen presentzian islatzen da: *aisialdia eta kultura* (% 21,6), *zerbitzuak* (% 19,7), *garraioa* (% 16,8), *gatazkak* (≈% 16) eta *konektibitatea*

Emantzipazioa

Begiratzeko

(% 2,4). Irakurketa integratua argia da: emantzipazioa ez da oztopo bakar baten ondorioz blokeatzen, baizik eta elkar indartzen duten faktoreen kate baten ondorioz.

Etxebizitza-merkatua: prezioa, erabilgarritasuna eta eskaintza mota

Emaitzek aukera ematen dute zehaztasunez erantzuteko etxebizitza-merkatuak duen eraginari.

Lehenik eta behin, landa-ingurune askotan *alokairu eskuragarriaren eskasia* nabarmentzen da. Ikerketak erakusten duenez, gazteek eskaintza txikia, kontratu ez hain malguak eta beren diru-sarrerekin bateraezinak diren prezioak dituzte. Elkarriketetan, gainera, merkatu-logika bat deskribatzen da, non etxebizitza-parkearen zati bat ez dagoen gazteen egoitza egonkorrera bideratuta (eskuragarritasun mugatuagatik, erabilera alternatiboengatik edo txandakatze faltagatik).

Bigarrenik, zenbait eremutan bereziki garrantzitsua den lurralde-patroi bat agertzen da: *bigarren bizilekuei* eta etxebizitza-erabileraarako ez diren erabilerei lotutako etxebizitzaren prezioa, zeinak gazteentzako benetako eskaintza murrizten duen eta prezioak igotzen dituen; hartara, udalerrian bertan emantzipazioa materialki bideraezina bihurtzen da.

Hirugarrenik, azterlanak "blokeatutako potentzial" bat identifikatzen du: etxebizitza hutsa edo birgaitu daitekeena dago, baina birgaitzea aktibatzeak zailtzen da, kostuengatik, ziurgabetasunagatik eta oztopo administratibo edo teknikoengatik. Horrek "itxarotera" edo "mugitzera" (inguruko udalerrietara edo hirietara) eramaten du eredia, baita bizi-lehentasuna irautea denean ere.

Enplegua: langabezia, behin-behinekotasuna, soldata txikiak eta familiarekiko mendekotasuna (P3)

Azterlanaren arabera, enpleguak berak bakarrik ez du emantzipazioa konpontzen diru-sarrerak etxebizitzarako iristen ez badira. Elkarriketetan eta deliberazioan behin eta berriz agertzen da "lana izateak ez duela emantzipatzea bermatzen", gazteen soldatek, behin-behinekotasunak edo prekarietateak ez dituztelako estaltzen etxebizitzaren merkatuaren benetako kostuak.

Horrek ondorio praktiko oso zehatza du: familiaren mendekotasuna egiturazko estrategia bihurtzen da. Egonkortasuna bilatzen den bitartean, jatorrizko etxean egoteak aurrezteko edo irauteko aukera ematen du. Beraz, enpleguaren pisua ez da soilik neurtzen "lana badago", baizik eta "lanak independentzia lortzeko aukera ematen badu".

Funtsezko zerbitzuetarako, garraiorako eta konektibitateko sarbidea: nola eragiten duten eratzean edo alde egitean

Emaitzek aukera ematen dute zehazteko zerbitzuetarako eta garraiorako sarbideak ez duela "estra" gisa funtzionatzen, baizik eta proiektu emantzipatzaile baten bideragarritasuna erabakitzen duen faktore gisa.

Galdetegiak heterogeneotasuna erakusten du: % 62,5ek adierazi du zerbitzuak gertu eta nahiko ondo konektatuta dituela, % 15,4k zailtasun esanguratsuak dituela eta % 22,1ek tarteko eremu batean dagoela. Hori bat dator elkarriketekin: autoarekiko

Emantzipazioa

Begiratzeko

mendekotasuna, garraio publikoaren maiztasunik eza eta herri txikietan zerbitzuak pixkanaka galtzea dira bizileku-alternatibak bilatzera bultzatzen duten faktoreak.

Puntu horretan, azterlanak zerbait erabakigarria argitzen du: alde egiteko hautua ez da beti "hiri-proiektu" bat, baizik eta enplegua, prestakuntza eta zerbitzuak baldintza jasagarrietan lortzeko estrategia bat (batzuetan eskualde-buruetan edo tarteko udalerrietan, ez nahitaez hiri handietan).

Landa-udalerri moten arteko desberdintasunak: ez dago landatartasun bakarra, landa-errealitate desberdinak daude

Ikerketak kualitatiboki eta modu erabilgarrian erantzuten dio galdera horri: landa-udalerri guztiek ez dituzte emantzipatzeko baldintza berberak, eta desberdintasun horiek hiru faktore konbinatuta azaltzen dira:

1. *Konektibitatea eta lurralde-funtzionalitatea* (ikastera, lan egitera edo zerbitzuetara joateko benetako denborak eta aukerak).
2. *Tokiko etxebizitzaren merkatua* (alokairuaren eskuragarritasuna, prezioen presioa, bigarren bizilekuak, etxebizitza hutsa eta birgaitzeko oztopoak).
3. *Eskualde-zentralitatea* (udalerria enpleguko/zerbitzuetako nodo batetik gertu dagoen edo isolatuago geratzen den).

Horrek esan nahi du "landa-esperientzia" asko aldatzen dela lekuaren arabera: eremu periurbanoetan edo ongi konektatuta daudenetan, gazteek errazago euts diezaiekete enpleguari eta zerbitzuei, baina etxebizitza-merkatu tentsionatuak izan ditzakete; eremu isolatuagoetan, etxebizitza desberdina izan daiteke prezioari edo erabilgarritasunari dagokionez, baina enplegua, prestakuntza eta zerbitzuak eskuratzea zaildu egiten da, eta horrek irteera gertagarriagoa egiten du.

Irekita geratzen dena (azterlanaren irismenagatik) ez da ondorio hori, udalerri mota bakoitzean faktore bakoitzak zer zama duen *kuantifikatzeko* aukera baizik (adibidez, zehaztasunez neurtzea blokeoaren zein zati azaltzen den etxebizitzagatik eta zein zati konektibitateagatik, eremuen arabera).

Non emantzipatzen dira eta zergatik? Lurralde-lehentasunak eta azalpen-faktoreak

Galdetegiak erantzun bereziki argia ematen du: lehentasunik handiena *udalerrian bertan* (% 51,9) edo *antzeko hurbileko herrietan* (% 20,7) emantzipatzea da. Soilik % 6,7k aukeratuko luke hiri bat.

Datu hori erabakigarria da eztabaidarako: tentsio nagusia ez da errotze falta, errotze hori bizitza autonomo bihurtzeko baldintza falta baizik. Elkarriketek eta deliberazioak azaltzen dute herrian geratzeak loturen jarraitutasuna, identitatea eta bizi-kalitatea adierazten dituela; alde egitea enplegu- eta ikasketa-aukerek, etxebizitza eskuratzearekin eta mendekotasun luzerik gabeko benetako autonomiaren aukerarekin lotuta egon ohi da.

Programa publikoak (Gaztelagun, Emantzipa): ezagutza, sarbidea eta benetako erabilgarritasuna

Emaitzek erakusten dute ez datozela bat programak egotea eta benetan landa-eremuko gazteengana iristea.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Galdetegian, % 58,6*k* adierazi du erakundeek "ezer" edo "gutxi" laguntzen dutela, eta % 13,9*k* baino ez du laguntza "dezente" edo "oso handia" jasotzen. Gainera, % 75,5*ek* ez ditu ezagutzen Gaztelagun eta Emantzipa programak, eta % 2,9*k* baino ez ditu erabili (noizbait edo gaur egun).

Sortzen den eztabaida zuzena da: landa-inguruneetan, politika publikoa ezin da neurtu soilik "laguntzak izatearen" arabera, baizik eta *kapilaritatearen* arabera, informazio- eta laguntza-kanal errealean arabera, eta etxebizitza eskuratzeko landa-formekin bat datozen ala ez kontuan hartuta (adibidez, arazo nagusia alokairu falta bada, alokairurako laguntza bat desaktibatuta gera daiteke). Horrela, azterlanak tokiko bitartekaritza indartzeko eta bizitegi-merkatu errealerak tresnak egokitzeko beharra planteatzen du.

2. Emantzipazioaren inguruko ibilbideak, esperientziak eta erabaki pertsonalak

Eguno bizitegi-egoerak

Galdetegiak erakusten du gehienak prozesuaren hasierako faseetan daudela: % 45,2*k* ez du inoiz pentsatu, % 39,4*k* pauso zehatzik gabe pentsatu du, % 4,8 prestatzen ari da, % 2,9 partzialki independente bizi da eta % 6,3 erabat independente bizi da.

Elkarriketen eta deliberazioaren bidezko irakurketa integratuak adierazten du emantzipazio-prozesua geroratuak horizonte gisa bizi dela: independentzia-nahia dagoenean ere, oztopo materialen ondorioz "gerorako" zerbait bezala hautematen da. Hori ez da aspirazio falta, baizik eta epe laburrean bideraezinak direla hautematen diren baldintzetara zentzuz egokitzea.

Hartutako edo geroratuak erabakiak eta eragina duten faktoreak

Ikasketak erabaki tipikoak eta horien kausak erakusten ditu:

- Familiaren etxean geratzea estrategia nagusi gisa (aurrezkia, segurtasuna, eguneroko euskarria).
- Bizikidetzak, bikote-proiektuak edo familia-erabakiak atzeratzea, etxebizitzarik eta ekonomia-egonkortasunik ez dagoelako.
- Bizi-proiektuak birkonfiguratzeko dituzten eta ibilbide etenak (aldi baterako irteerak, itzulkin partzialak, joan-etorria) sortzen dituzten joan-etorriak (ikasketengatik edo lanagatik) onartzea.

Hemen funtsezko eztabaida da emantzipazioak ez duela "bai/ez" gisa jokatzeko, baizik eta mailak eta etapak dituen prozesu gisa, non blokeo materialak itxaroteko erabakiak edo irtenbide partzialak hartzea behartzen duen.

Laguntza objektiboak eta absentzia erabakigarriak

Galdetegiak aukera ematen du zehazteko zer laguntzak eusten dioten emantzipazioari (edo blokeatzen duten):

- Familia: % 50,5*ek* laguntza "handia" jasotzen du, eta % 27,4*k* "dezente".
- Lagunak: laguntza garrantzitsua, oro har.
- Auzo-komunitatea: polarizazioa (laguntza garrantzitsutik hasi eta ez egotera).
- Elkarrekin: segmentu baterako laguntza esanguratsua.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Eztabaida nagusia bikoitza da: familiak segurtasun-azpiegitura gisa funtzionatzen du, eta bizitzari baldintza zailetan eusteko aukera ematen du, baina mendekotasuna egiturazko zerbait ere bihurtu daiteke, batez ere benetako bizitoki-alternatibarik ez dagoenean. Horrek desberdintasuna eragiten du: familiaren laguntza sendoa duenak planifikatzeko tarte handiagoa du; ez duenak arrisku handiagoa du.

Estrategiak, nahi bezala emantzipatzea bideragarria ez denean

Azterlanak ohiko estrategia praktikoak identifikatzen ditu: familia-bizikidetzaren luzatzea, autonomia bermatzen ez duten enpleguak edo ibilbideak onartzea, denbora-espektatibak egokitzea (egonkortasun handiagoa lortu arte itxarotea) edo estrategia lurraldekatzea (hurbileko udalerrri bideragarriago batera mugitzea).

Estrategia horiek egokitzeko gaitasuna erakusten dute, baina errealitate estruktural bat ere agerian uzten dute: gazteak oinarrizko baldintzak lortzeko arazo bat kudeatzen ari dira, baliabide pribatuarekin eta aldi baterako konponketekin, laguntza publiko eraginkorrekin baino gehiago.

Emantzipatzen direnen eta emantzipatzen ez direnen arteko aldeak

Ebidentzia kualitatiboak erakusten duenez, emantzipatzea faktore batzuen konbinazioaren mende dago maiz: lan-egonkortasuna, familia-laguntza (ekonomikoa edo bizitegiakoa), etxebizitza eskuratzea (propioa/lagatakoa/birgaigarria) eta, kasu askotan, bikotekidea edo bizikidetzaren sarea.

Sakoneko eztabaida argia da: emantzipazioak familiaren eta harremanen kapital erabilgarriaren mende egoteko joera du. Horrek eskubidearen eremutik desberdintasunaren eremura eramaten du emantzipazioa, gazte guztiak ez baitira baliabide beretatik abiatzen.

Generoaren, adinaren edo jatorriaren ondorioak esperientzia objektiboan (P6)

Azterlanak kualitatiboki adierazten du zenbait posizio sozialek (adibidez, migrazio-ibilbideak edo tokiko kapital sozial txikiagoa) ekar ditzaketela babes komunitarioko sare gutxiago, zaugarritasun handiagoa eta emantzipazio egonkorrari eusteko zailtasun handiagoa. Halaber, helduaroako bizimodu onartuak baldintzatzen dituzten arau sozialak eta espektatibak (generoa barne) identifikatzen dira. Bloke honetan, azterlanak etorkizunean sakontzeko ildo argiak irekitzen ditu, laginaren irismena gainditzen duten ondorio kuantitatiboak behartu gabe.

3. Emantzipazioari buruzko irajinariorik, espektatibak eta ulermenak

Zer esan nahi du emantzipatzeak?

Galdetegiak kontzeptuaren edukia zehazteko aukera ematen du:

- % 79,3k emantzipazioa etxetik ateratzearekin eta etxebizitza kudeatzearekin lotzen du.
- % 74,5k diru-sarrera propioekin mantentzera, ekonomikoki familiaren mende egon gabe.

Emantzipazioa

Begiratzeko

Aldi berean, azterlanak erakusten du baldintza materialak bideraezinak direla hautematen denean, emantzipazioaren esanahia "estutu" egiten dela eta pragmatikoagoa bihurtzen dela: batez ere etxebizitza eta diru-sarrera gisa pentsatzen da, horiek baitira gehien huts egiten duten eta gainerakoak gehien blokeatzen dituzten bi baldintzak. Deliberazio-prozesuak aldaketa kultural garrantzitsu bat gehitzen du: emantzipazioa salbuespenezkotzat hartzen da eta baldintzatutako zerbaite bezala, ez espero daitekeen urrats gisa.

Lurraldearen etorkizuneko eta tokiko imajinarioak

Emaitzek desmuntatu egiten dute landako gazteek kultura-lehentasunengatik alde egin nahi dutela dioen ideia. Emantzipatzeko lurralde-lehentasunak (gehiengatik udalerrian bertan edo gertu) eta ebidentzia kualitatiboak bat egiten dute esparru argi batean: landa-ingurunea, askotan, bizitza garatzeko leku desiragarri gisa bizi da, baina ez beti autonomia bermeeekin hedatzeko leku gisa.

Horrek tentsio espezifiko bat sortzen du: iraun nahi da, baina baldintzatu egiten da; eta baldintzak existitzen ez direnean, irteera erabaki funtzional bihurtzen da, ez identitario.

Bizitza autonomoaren eta "bizitza duinaren" ereduak

Azterlanak erakusten du "bizitza duina" ez dela lanera mugatzen: egonkortasuna, erabakitze aukera, sare afektiboa eta etxebizitza-baldintza jasangarriak barne hartzen ditu. Hori bideragarritasunaren pertzepzioarekin lotzen da: galdetegiak emantzipatu ahal izateko segurtasun moderatua edo txikia islatzen du, eta horrek itxaroteko erabakiak elikatzen ditu.

Aspirazioen eta landa-ingurunearen arteko talkak: esanahi berria eman, onartu edo alde egin

Deliberazioak aspirazioen eta testuinguruaren arteko tentsio argiak identifikatzen ditu: oztopo materialen aurrean egoteko nahia; mendekotasun luzearen aurrean autonomia izateko nahia; lurralde-mugen aurrean aukerak izateko beharra. Testuinguru horretan, esanahi berria emateko estrategiak agertzen dira: espektatibak doitzea, tarteko irtenbideak bilatzea (hurbileko udalerriak), errotzeari eustea, emantzipazioa atzeratu arren, edo, kasu batzuetan, lurralde-proiektuari uko egitea, premiagatik.

4. Dimentsio emozionala, trebetasun pertsonalak eta barne-bizipenak

Emozioak prozesuaren etapen arabera

Galdetegiak emozioen nahasketa argia erakusten du: emantzipazioak ilusioa (% 54,3) eta itxaropena (% 36,5) sortzen ditu, baina baita beldurra (% 44,2), segurtasun falta (% 32,7) eta antsietatea ere (% 26,4). Konbinazio hori bat dator deliberazioan agertzen denarekin: emantzipatu nahi da, baina jauzi arriskutsutzat hartzen da, ezin eusteko benetako aukerarekin.

Atxikimendua, ziurgabetasuna eta frustrazioa funtsezko bizipen gisa

Ikerketak aukera ematen du zehazteko lurraldearekiko atxikimenduak ez duela ziurgabetasuna ezabatzen: gertatzen den autonomia eraiki ezin izatea esan nahi duenean,

Emantzipazioa

Begiratzeko

Atxikimendua frustrazioarekin batera bizi izaten da. Ziurgabetasuna ez da abstraktua: oso galdera praktikoei lotzen zaie ("alokairu bat ordaindu ahal izango dut?", "lana galduz gero mantendu ahal izango naiz?", "alternatibarik ba al dut hori gaizki ateratzen bada?"). Ziurgabetasun horrek, luzatzen den heinean, higatu egiten du eta erabakiak blokeatu ditzake, ez desio faltagatik, berme faltagatik baizik.

Prozesuan mobilizatutako edo beharrezkoak diren trebetasunak

Galdetegiak zehazten du zer trebetasun jotzen diren garrantzitsuentzat emantzipazioari aurre egiteko: *erabakiak hartzea* (% 72,1), *arazoak konpontzea* (% 62,5), *autoezagutza* (% 54,3) eta *moldagarritasuna* (% 48,1). Aldiz, harremanetarako trebetasunak eta gaitasun emozionalak (adibidez, komunikazio emozionala, enpatia, asertibitatea edo gatazken kudeaketa) pisu erlatibo txikiagoarekin agertzen dira.

Emitza hori hobeto ulertzen da azterlanak berak deskribatzen duen testuinguru errealekin konektatzen bada. Emantzipazioa "baliabideak lortzeko" arazo gisa bizi izaten denean (etxebizitza, diru-sarrerak, egonkortasuna), logikoa da gazteek gehiago baloratzea trebetasun praktikoa eta estrategikoak: erabakitzea, planifikatzea, arazoak konpontzea eta egokitzea.

Hala ere, ikerketa kualitatiboak erakusten du emantzipazio erreala oso gutxitan dela bide indibiduala: bizikidetzetan, akordioetan eta sareetan oinarritzen da. Horregatik, galdetegian harremanetarako trebetasunak gutxiago aipatzen badira ere, deliberazio-prozesuaren eta elkarriketen analisiak iradokitzen du trebetasun horiek kritikoak direla ohiko hiru egoeratan:

- *Familia-bizikidetza luzea*: mugak, rola eta autonomia negoziatzea, loturak hautsi gabe.
- *Etxebizitza partekatua edo bikotekidearekin bizitzea*: gastuak, zereginak, ohiturak, espazioak eta denborak adostea; bizikidetzari eustea, emozioak narriatu gabe.
- *Laguntza eta baliabideak eskuratzea*: laguntza eskatzea, sareak aktibatzea, bitartekaritza instituzionala edo komunitarioa bilatzea, eta ziurgabetasun uneetan prozesuari eustea.

Hortik bi inplikazio argi ondorioztatzen dira:

1. Baliagarria da gaitasun praktikoa indartzea (informazioa, plangintza, erabakiak hartzea, kudeaketa ekonomikoa, etxebizitza bilatzea), oztopo materiala erreala delako.
2. Era berean, bizikidetza- eta zaintza-gaitasunak (komunikazioa, negoziazioa, erantzukidetasuna eta gatazken kudeaketa) sartu behar dira, gazteen ibilbide asko bizikidetza luze edo partekatuetatik igarotzen direlako, baita sareetatik ere; eta hauek ondo kudeatzen ez badira, higadura- eta blokeo-iturri bihurtzen dira.

Ongizate emozionala, sare afektiboa eta "pausoak emateko" gaitasuna

Ongizate emozionala ez da agertzen prozesu emantzipatzailetik bereizitako gai gisa, baizik eta jarduteko aukeran eragin zuzena duen faktore gisa. Prozesua beldurrez, antsietatez

Emantzipazioa

Begiratzen

edo segurtasunik gabe bizi denean (berme materialik ez dagoelako), zerbait oso zehatza gertatu ohi da: gehiago kostatzen da erabakiak hartzea, pausoak atzeratu egiten dira, arriskuak minimizatzea bilatzen da eta itxaroteko estrategiak aukeratzen dira.

Horrek ez du esan nahi emozionalki hobeto baleude emantzipatuko lirakekeenik; aitzitik, egiturazko blokeoak higadura emozionala eragiten du, eta higadura horrek, era berean, aurrera egiteko energia eta argitasuna murrizten ditu. Horregatik, sare afektiboak garrantzi handia du: laguntza emozionalak eta praktikoak saiakerak sostenga ditzake, porrotak arindu eta prozesua utzikeriarik gabe mantentzen lagundu.

5. Laguntza-sareak, komunitate-loturak eta parte izatea

Sare erabilgarriak eta nola esku hartzen duten

Emailtzek erakusten dutenez, familia-sarea da euskarri nagusia (laguntza-ehuneko "handia/dezentea"), ondoren lagunak daude, eta komunitatea eta elkarte-sarea, berriz, desorekatuago ageri dira lurraldearen eta ibilbide pertsonalen arabera.

Funtsezko eztabaida da sareak ez direla "zerbait polita" bakarrik: egiturazko oztopoen testuinguruetan, sareak benetako azpiegitura gisa funtzionatzen du (ekonomikoa, logistikoa eta emozionala). Aldi berean, sarea ahula bada, emantzipazioa zaildu egiten da; eta sarea oso zentrala bada, mendekotasun luzea sor dezake.

Nahi gabeko bakardadea eta laguntzarik eza

Galdetegia ez da zehatz-mehatz sartzen bakardadearen adierazle espezifikoetan, baina elkarrizketek eta deliberazioak harreman-deskonexiorako arriskua duten profilak adierazten dituzte (adibidez, familia-gatazkak dituzten pertsonak, integrazio komunitario txikiagoa duten gazteak edo ibilbide migratzaileak dituztenak). Sarerik ez egoteak oso ondorio praktikoak ditu: zaildu egiten du etxebizitza partekatzea, aldaketari eustea, babesa eskatzea edo huts egindako saiakera baten aurrean indarberritzea.

Parte izatea eta irautea

Udalerrian bertan edo inguruan emantzipatzeko nahia errotzearen eta kide izatearen adierazle gisa interpretatzen da, baina kide izatea indartu edo higatu egiten da aitorpenaren, gazte espazioen, aukeren eta arau komunitarioen arabera. Pertsona batek iraun nahi baina baldintza materialik aurkitzen ez duenean edo aitortza falta sentitzen duenean, iraupena hauskor bihurtzen da, eta alde egiteko probabilitatea handiagoa da.

6. Bizitzeko oztopoak: gatazka-mailak eta gizarte-arauak

Familia-gatazkak

Galdetegiak adierazten du familia-gatazkak ez direla nagusi: % 64,9k adierazi du ez duela gatazkarik edo apenas duela gatazkarik, eta % 11,6k aitortu du tentsio handiak edo ohikoak dituela.

Horrek zehaztasunezko eztabaidarako aukera ematen du: arazoa ezin da azaldu esanez "landa-familiak gatazkatsuak direla" edo emantzipaziorik eza "harreman txarren" emaitza dela. Kasu gehienetan, familiak eusten dio, baina, hain zuzen ere, bizikidetzak luzeak tentsio

Emantzipazioa

Begiratzeko

espezifikoak sor ditzake (mugak, autonomia, rola, erabakiak), eta tentsio horiek ez dira beti "gatazka handi" gisa adierazten, baina bai higadura edo geldialdi-sentsazio gisa.

Gatazkak bizikidetzaren-testuinguruetan

Hemen tirabira ikusgarriagoa da: % 32,7k gatazka moderatuak ditu, eta % 15,4k gatazka esanguratsuak. Hori bat dator ebidentzia kualitatiboarekin: emantzipazioa prekaritate-baldintzetan gertatzen denean (etxebizitza premiagatik partekatzea, marjina ekonomikorik gabe bizitzea, gastu doituak eustea), areagotu egiten dira zereginen banaketagatik, gastuengatik, muga pertsonalengatik eta ohiturengatik sortzen diren gatazkak. Eztabaida nagusia da merkatuak bizikidetzaren tentsionatuak behartzen baditu, emantzipazioaren egonkortasuna negoziatzeko eta akordioetarako trebetasunen mende dagoela.

Gatazka komunitarioak eta arau sozial inplizituak

Galdetegiak erakusten du komunitate-gatazka ireki gutxi daudela: % 62,5ek ez du tentsiorik edo oso gutxi izaten ditu, eta % 9,2k gatazka handiak izaten ditu.

Hala ere, elkarriketak eta deliberazioak aukera ematen dute zehazteko oztopo komunitario nagusia ez dela beti gatazka zuzen gisa agertzen, baizik eta *arau sozial inplizitu* gisa: gazte batek "nola bizi behar duen" jakiteko espektatibak, zilegitzat jotzen diren bizi-ereduak, eta bat etortzeko presioa egin dezaketen iritzirik informalak. Horrek bereziki eragiten die ibilbide edo identitate ez-normatiboak dituzten gazteei, edo komunitatean espazio propioa ez dutela sentitzen dutenei. Hala, irekitako gatazkak txikiak izanda ere, eragin isila egon daiteke: autozentsura, parte-hartze txikiagoa, parte izatearen sentsazio txikiagoa eta, kasu zehatzetan, lurraldetik aldentzeko erabakiak.

7. Eztabaida ixtea: proiektuak hasierako erronkari zer erantzuten dion eta zer birplanteatzera behartzen duen

Sendo erantzunda geratu dena

1. *Egiturazko oztopoak (etxebizitza eta enplegua nukleo gisa)*: azterlanak argi eta garbi identifikatzen du etxebizitza dela oztopo nagusia (% 91,8) eta enpleguak, beharrezkoa izan arren, ez duela autonomiarik bermatzen bizitegi-baldintza iraunkorrik ez badago. Nukleoak huts egiten duenean garraioa eta zerbitzuak nola kateatzen diren ere erantzuten da: ez "estra" gisa, baizik eta emantzipazioa praktikan bideragarria den zehazten duten baldintza gisa.
2. *Lurraldea, errotzea eta bizitegi-aukeraketa*: gehiengoaren nahia gertu egotea eta emantzipatzea da (% 51,9 herrian bertan; % 20,7 inguruko herrietan). Irteera ez da azaltzen, batez ere, landa-eremuarekiko arbuio kulturalagatik, baizik eta bizi-proiektuen eta eskura dauden baldintzen arteko bateraezintasunagatik (etxebizitza, enplegua, zerbitzuak eta mugikortasuna).
3. *Laguntzen ekosistema erreala*: familia egiturazko euskarri gisa agertzen da (% 50,5 laguntza handia; % 27,4 dezente), baina frogatzen da erakundeek laguntza txikia dela (% 58,6 "batere ez/gutxi"). Gainera, sarbide arazo kritiko bat agerian geratzen da: % 75,5ek ez ditu programak ezagutzen eta soilik % 2,9k erabili ditu. Horrek

Emantzipazioa

Begiratzeko

zuzenean erantzuten dio landa-ingurunean dauden politiken benetako erabilgarritasunari buruzko galderari.

4. *Dimentsio emozionala eta barne-bizipenak*: emantzipazioa anibalentziarekin bizi izaten da (ilusioa % 54,3 eta beldurra % 44,2 elkarrekin bizi dira), eta azterlanak erakusten du ziurgabetasun materialak higadura emozionala eta itzarote estrategiak dakartzala.
5. *Gatazkak*: azterlanak "familia problematikoetan" oinarritutako azalpen sinplistik desmuntatzen ditu. Familia-gatazka handiak gutxiengoa dira (% 11,6); gatazkak, berriz, indar handiagoz agertzen dira gazteen arteko elkarbizitzetan (% 15,4 esanguratsuak) eta beti esplizituak ez diren komunitate-tentsioetan, gizarte-arauei eta bizimoduaren zilegitasunari lotuta.

Markoa birplanteatzera behartzen duten aurkikuntzak

1. *Lanaren eta autonomiaren arteko lotura haustea*: enplegua ez da emantzipazioaren bermea. Horrek esan nahi du politikak ezin direla soilik laneratzean zentratu, etxebizitzaren merkatuak ez badu benetako irtenbiderik eskaintzen.
2. *Emantzipazioa salbuespen edo pribilegio gisa*: aldaketa kultural bat agertzen da, non emantzipatzea zaila eta baldintzatu den, eta ez da agertzen espero daitekeen trantsizio gisa. Hori politikoki garrantzitsua da, emantzipazioaren ideia eskubide gisa ahultzen duelako eta blokeoaren normalizazioa sor dezakeelako.
3. *Arazoaren pribatizazioa*: egiturazko baldintza nahikorik ez dagoenez, familiak kostuak bereganatzen ditu (ekonomikoak, bizitegikoak eta emozionalak). Horrek jatorrizko desberdintasunak indartzen ditu eta erantzukizun publikoa konponketa pribatuetara eramaten du.

Partzialki irekita geratzen dena

1. *Landatartasun tipologia kuantitatiboak*: azterlanak landa-errealitate desberdinak identifikatzen ditu konektibitatearen, etxebizitza-merkatuaren eta eskualde-zentralitatearen arabera, baina faktore bakoitzaren pisu erlatiboa kuantifikatu gabe dago udalerri motaren arabera (landatar sakona, tartekoa, hiri-ingurukoa).
2. *Generoaren/jatorriaren arabera desberdintasunak eta harreman-zaugarritasunaren profilak*: desberdintasunen eta sare ahulagoak edo komunitate-onarpen txikiagoa duten profilen zantzu argiak agertzen dira, baina lagin handiago eta azterketa espezifikoarekin sakontzeko tarte dago.
3. *Programetara sartzeko oztopoen diagnostiko operatiboa*: azterlanak ezjakintasuna eta laguntzen erabilera txikia erakusten ditu, baina lehentasunezko ildo gisa geratzen da landa-eremuan benetan aprobetxatzeak zer eragozten duen zehatz-mehatz mapatzea (informazio-kanalak, tokiko bitartekaritza, izapideak, eskuragarri dagoen etxebizitza motarekin eta gazte ibilbideekin bat etortzea).

Emantzipazioa

Begiratzeko

Bibliografia

- Denzin, N. K. (1978). *The Research Act: A Theoretical Introduction to Sociological Methods*. McGraw-Hill.
- Elstub, S., Ercan, S. A., & Mendonça, R. F. (2016). *The Deliberative Democracy Handbook*. Oxford University Press.
- Frijda, N. H. (1988). The laws of emotion. *American Psychologist*, 43(5), 349–358.
- Frijda, N. H. (2006). *The laws of emotion*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Galtung, J. (1998). *Peace by peaceful means: Peace and conflict, development and civilization*. Oslo: International Peace Research Institute.
- Eusko Jaurlaritza. (2024). *Euskadiko Gobernu Irekia: Atari instituzionala*. <https://www.euskadi.eus/gobierno-abierto/>
- Goleman, D. (1995). *Emotional intelligence*. New York: Bantam Books.
- Goleman, D. (2013). *Focus: The hidden driver of excellence*. New York: HarperCollins.
- Redorta, J. (2004). *Cómo analizar los conflictos: La tipología de conflictos como herramienta de mediación*. Barcelona: Paidós.
- Redorta, J. (2007). *Entender el conflicto: La forma como herramienta*. Barcelona: Paidós.